

Program stability Slovenskeje republike na roky 2023 až 2026

| apríl 2023

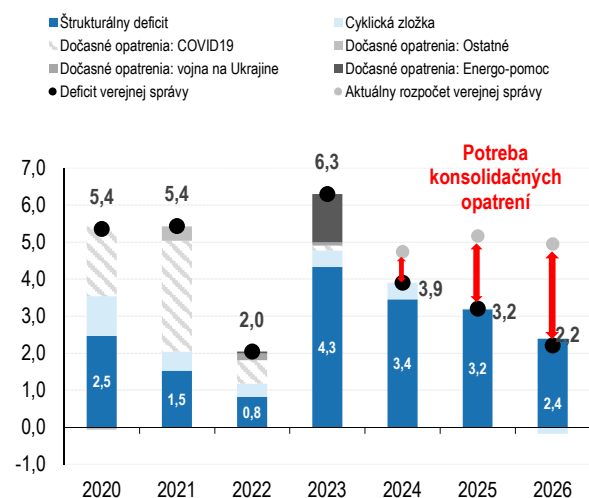
ZHRNUTIE

Program stability na roky 2023-2026 počíta s pozvoľným oživením hospodárskeho rastu, popri miernom ústupe naďalej zvýšenej neistoty. Slovenská ekonomika sa v čase energetickej a inflačnej krízy vyhne recesii. HDP stúpne v tomto roku o 1,3 %, čím sa zároveň dostane výraznejšie nad pred-pandemickú úroveň. Napriek rastu cien hospodárstvo potiahne domáci dopyt podporený stanovenými stropmi cien energií a čerpaním zdrojov z EÚ. Investície zo štrukturálnych fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti pomôžu naštartovať podchladenú ekonomiku. Trh práce ostane odolný, aj keď dynamika tvorby pracovných miest bude mierna. Inflácia ustúpi v tomto roku k 10 % a reálne mzdy mierne porastú. Od budúceho roku čaká slovenskú ekonomiku silnejšie oživenie podporené vývojom v eurozóne a teda aj vyšším výkonom nášho exportu. Rast ekonomiky v najbližších troch rokoch v priemere nad 2 % bude mierne tmiť plánovaná konsolidácia verejných financií. Pre ekonomiku ostávajú miernym rizikom ceny energií pre firmy, kde neistotu udržiava aj pokračujúca vojna na Ukrajine. Pre domácu ekonomiku je rizikom aj slabšie čerpanie prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti, ktoré by v pesimistickom scenári odkrojilo polovicu z očakávaného ekonomického rastu v tomto aj v budúcom roku.

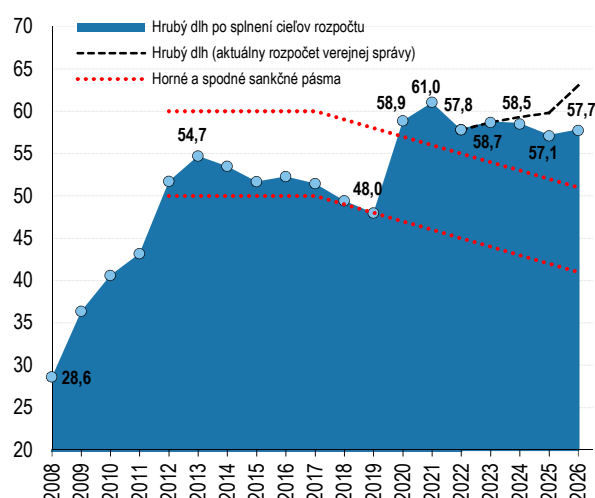
Kým v minulom roku deficit hospodárenia verejnej správy prudko klesol na 2 % HDP, v tomto roku už najmä v dôsledku veľkého objemu energetických kompenzácií vystúpi nad 6 % HDP. Zatiaľ čo príjmy verejnej správy rástli už v minulom roku medziročne dvojciferným tempom, vývoj výdavkov bol ešte tlmenejší. Vysoké výdavky kvôli pandémie COVID-19 postupne odznievali a oproti roku 2021 boli už len približne štvrtinové. Pomalší bol v roku 2022 aj rast mzdových a sociálnych výdavkov. Tie v zmysle existujúcej legislatívy dobiehajú infláciu až približne s ročným oneskorením. V tomto roku sa aj preto odhaduje výraznejší nárast nominálneho deficitu, z 2,0 na 6,3 % HDP. Nad rámec pôsobenia existujúcej legislatívy vláda výrazne navýšila energetickú pomoc pre firmy a domácnosti. Dočasné opatrenia vlády tlmiace rast cien sa odhadujú po očistení o zdroje krytia v objeme 1,7 % HDP. Za zvýšením deficitu sú do značnej miery aj nové výdavky nesúvisiace priamo s energetickou krízou. Trvalé opatrenia v rámci rodinnej politiky, najmä zvýšenie daňového bonusu a prídavkov na deti, opätovné zavedenie obedov zadarmo a zavedenie tzv. rodičovského bonusu, prehĺbia schodok o viac než 1 % HDP. Ďalšími dôvodmi sú zvýšenie miezd v zdravotníctve, či znížená sadzba DPH pre vybrané sektory gastronómie, športu a cestovného ruchu. Fiškálna politika bude v tomto roku expanzívna aj pod vplyvom prudkého rastu výdavkov na obranu.

Vzhľadom na úroveň deficitu a trend zadĺženia bude potrebná konsolidácia verejných financií v objeme takmer 2,8 % HDP do najbližších troch rokov. Na horizonte Programu stability sa navrhuje pokles nominálneho deficitu o takmer dve tretiny, z aktuálnych vyše 6 % HDP blízko k 2 % HDP do roku 2026. Tým sa naplní aj základná myšlienka aktuálne sa meniacich európskych pravidiel, ktorá spočíva v predstavení udržateľného vývoja dlhu. Bez reakcie by hrubý dlh v najbližších troch rokoch rástol. Pod úrovňou 60 % HDP sa stabilizuje len za predpokladu naplnenia rozpočtových cieľov deficitu. Diskusia o podobe konkrétnych konsolidačných opatrení v objeme 2,8 % HDP do najbližších troch rokov ostáva v kontexte nástupu nového volebného obdobia v rukách nasledujúcej vlády.

Plánovaný deficit hospodárenia verejnej správy (% HDP)

Prognóza dlhu verejnej správy (% HDP)

Zdroj: MF SR, Eurostat

Nepriaznivé hodnoty indikátora dlhodobej udržateľnosti v pásme vysokého rizika potvrdzujú potrebu konsolidácie a reforiem aj za horizontom Programu stability po roku 2026. Indikátor dlhodobej udržateľnosti S2 s hodnotou 9,2 % HDP ostáva v pásme vysokého rizika. Po naplnení rozpočtových cieľov do roku 2026 sa jeho hodnota len priblíži k pásme stredného rizika. Zároveň, hoci vláda schválila v minulom roku reformy v dôchodkoch zlepšujúcich indikátor S2 o približne 1,6 p. b., na úplnú stabilizáciu verejných financií bude aj po roku 2026 potrebná kombinácia ďalšieho zvyšovania príjmov, znižovania výdavkov a zásadnejších štrukturálnych reforiem.

Dlhodobú udržateľnosť verejných financií môžu výraznejšie podporiť aj štrukturálne reformy na naštartovanie ekonomického rastu, ktorú sú súčasťou Plánu obnovy a odolnosti. Najväčšie výzvy brzdiace ekonomickú konvergenciu Slovenska sa týkajú vzdelávania, trhu práce a alokačnej efektívnosti. S cieľom zvýšenia inkluzívnosti vzdelávacieho systému bude zavedený právny nárok na miesto v materskej škole spojený s dobudovaním chýbajúcich kapacít materských škôl. Prijatie novej verzie kurikula pre všetky cykly základných škôl cieľi zlepšenie gramotnosti a zručností detí potrebných pre 21. storočie. Profiláciu a diverzifikáciu vysokých škôl podporí zavedenie výkonnostných zmlúv. Problém s nedostatkom pracovnej sily cieľia opatrenia znižujúce bariéry vstupu vysokokvalifikovaných zahraničných pracovníkov na trh práce. Zavedenie nového príspevku na rekvalifikáciu uchádzača o zamestnanie podporí investície do zručností dopytovaných na pracovnom trhu. Chystané opatrenia zlepšujúce kvalitu inštitúcií a podnikateľského prostredia majú potenciál zvýšiť alokačnú efektívnosť v ekonomike. Reforma súdnej mapy a na ňu naviazaná špecializácia sudcov by mala priniesť zrýchlenie súdnych konaní a kvalitnejšie rozhodnutia. Elektronizácia a zjednotenie insolvenčných procesov spolu s prijatím ďalším anti-byrokratických balíčkov znížia administratívne bariéry podnikania.

Program stability je hlavný strednodobý rozpočtový dokument Slovenskej republiky. Slovensko týmto dodržiava povinnosť vymedzenú v článku 4 nariadenia Rady (EÚ) 473/2013. Program stability na roky 2023-2026 bol schválený vládou 26. apríla 2023 a prerokovaný bude aj poslancami Národnej rady Slovenskej republiky. Program stability je založený na januárovej prognóze Výboru pre makroekonomické prognózy a marcovej prognóze Výboru pre daňové prognózy.

OBSAH

1	EKONOMICKÝ VÝHLAD A PREDPOKLADY	7
1.1	Strednodobá prognóza vývoja ekonomiky na roky 2023 až 2026.....	7
1.2	Cyklický vývoj ekonomiky.....	11
1.3	Porovnanie prognóz slovenskej ekonomiky MF SR s prognózami ostatných inštitúcií	12
1.4	Rizikový scenár.....	12
2	AKTUÁLNA POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ	14
2.1	Saldo verejnej správy v roku 2022	15
2.2	Aktuálny vývoj verejných financií	18
3	CIELE ROZPOČTU	23
3.1	Stanovenie rozpočtových cieľov salda hospodárenia verejnej správy	23
3.2	Vývoj jednotlivých rozpočtových položiek v aktuálne zostavenom fiškálnom rámci.....	26
3.3	Hrubý dlh verejnej správy.....	27
3.4	Udržateľnosť verejných financií.....	28
4	ŠTRUKTURÁLNE POLITIKY A INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY VEREJNÝCH FINANCIÍ.....	33
4.1	Štrukturálne reformy	33
4.2	Inštitucionálne reformy verejných financií	34
	PRÍLOHY.....	39

ZOZNAM BOXOV, TABULIEK A GRAFOV

BOX 1 – Odhad vplyvov plánu obnovy na slovenskú ekonomiku v strednodobom horizonte	8
BOX 2 – Predpoklady externého prostredia	10
BOX 3 – Výdavky vyvolané vojenským konfliktom na Ukrajine	16
BOX 4 – Opatrenia vlády prijaté v reakcii na rast cien	19
BOX 5 – Reforma fiškálnych pravidiel EÚ	25
BOX 6 – Rozdiely pri výpočte indikátoru S2 medzi Európskou komisiou a MF SR	30
BOX 7 – Investície v súlade s hodnotou za peniaze	36
BOX 8 – Stav vypracovania investičných stratégií	37
TABUĽKA 1 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre roky 2023 až 2026	7
TABUĽKA 2 – Predpoklady realizácie výdavkov z Plánu obnovy a odolnosti SR z prognózy (mil. eur, bez DPH) .	8
TABUĽKA 3 – Vplyvy realizácie Plánu obnovy a odolnosti SR zahrnuté v prognóze	8
TABUĽKA 4 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu - prístup MF SR	11
TABUĽKA 5 – Vývoj produkčnej medzery – prístup MF SR	12
TABUĽKA 6 – Porovnanie prognóz slovenskej ekonomiky MF SR a ostatných inštitúcií	12
TABUĽKA 7 – Rizikový scenár slabšieho čerpania Plánu obnovy a odolnosti	13
TABUĽKA 8 – Hlavné opatrenia vlády vysvetľujúce medziročnú zmenu deficitu (v % HDP)	14
TABUĽKA 9 – Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine (mil. eur)	16
TABUĽKA 10 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet	21
TABUĽKA 11 – 15 najväčších investičných projektov v roku 2023 v hotovostnom čerpaní (mil. eur)	21
TABUĽKA 12 – Fiškálne pravidlá ovplyvňujúce tvorbu Programu stability	23
TABUĽKA 13 – Plánované konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)	24
TABUĽKA 14 – Predpokladaná požiadavka na štrukturálnu konsolidáciu reformovaných pravidiel EÚ a výdavkových limitov (navrhované obdobie 2025-2028)	26
TABUĽKA 15 – Vývoj jednotlivých príjmových a výdavkových položiek predpokladaný v Programe stability (ESA 2010, % HDP)	26
TABUĽKA 16 – Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG (% HDP)	27
TABUĽKA 17 – Rozklad indikátora S2 v roku 2023 a 2026 (% HDP)	29
TABUĽKA 18 (Tabuľka 1a) – Makroekonomický prehľad (ESA 2010, mld. eur)	39
TABUĽKA 19 (Tabuľka 1b) – Cenový vývoj (ESA 2010)	39
TABUĽKA 20 (Tabuľka 1c) – Ukazovatele trhu práce (ESA 2010)	39
TABUĽKA 21 (Tabuľka 1d) – Sektorová bilancia (ESA 2010, % HDP)	40
TABUĽKA 22 (Tabuľka 2a) – Vývoj rozpočtov verejnej správy	40
TABUĽKA 23 (Tabuľka 2b) – Scenár nezmenených politík	41
TABUĽKA 24 (Tabuľka 2c) – Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu	41
TABUĽKA 25 (Tabuľka 3) – Výdavky verejnej správy (% HDP)	41
TABUĽKA 26 (Tabuľka 4) – Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)	42
TABUĽKA 27 (Tabuľka 5) – Cyklický vývoj	42
TABUĽKA 28 (Tabuľka 6) – Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy	42
TABUĽKA 29 (Tabuľka 7) – Dlhodobá udržateľnosť verejných financií (% HDP)	43
TABUĽKA 30 (Tabuľka 7a) – Podmienené záväzky	43
TABUĽKA 31 (Tabuľka 8) – Základné predpoklady	44
TABUĽKA 32 (Tabuľka 9a) – Vplyv Plánu obnovy (granty)*	44
TABUĽKA 33 (Tabuľka 9b) – Vplyv Plánu obnovy (pôžičky)	44
TABUĽKA 34 – Stav vládnych záruk (% HDP)	45
TABUĽKA 35 – Zoznam opatrení prijatých v boji proti koronavírusu (rok 2023 je odhad do konca roka)	46
TABUĽKA 36 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení	48
TABUĽKA 37 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	49
TABUĽKA 38 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	50
TABUĽKA 39 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur)	51
TABUĽKA 40 – Predpoklady MF SR pre výpočet indikátora udržateľnosti S1	52
TABUĽKA 41 – Rozbor indikátora udržateľnosti S1	52
TABUĽKA 42 – Predpoklady MF SR pre výpočet indikátora udržateľnosti S2	52
TABUĽKA 43 – Rozbor indikátora udržateľnosti S2	52
TABUĽKA 44 – Aktualizácia cieleného salda zodpovedajúca splneniu výdavkových limitov (v% HDP)	53

GRAF 1 – Investície zo zdrojov EÚ (b.c., mld. eur).....	8
GRAF 2 – Príspevky k rastu HDP (stále ceny, p. b.).....	9
GRAF 3 – Príspevky k rastu zamestnanosti ESA (p. b.).....	9
GRAF 4 – Externé nerovnováhy – zložky salda bežného účtu platobnej bilancie (% HDP).....	10
GRAF 5 – Štruktúra spotrebiteľskej inflácie – medziročné príspevky zložiek k CPI (v p. b.).....	10
GRAF 6 – Riziková prirážka 10-ročných dlhopisov.....	11
GRAF 7 – Ceny energetických komodity klesajú (cenový index, január 2022 = 100).....	11
GRAF 8 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) - prístup MF SR.....	11
GRAF 9 – Produkčná medzera (% pot. HDP) – prístup MF SR.....	12
GRAF 10 – Reálne HDP Slovenska v prognóze a v scenári s pomalším čerpaním POO (index, 2019 = 100).....	13
GRAF 11 – Zamestnanosť v prognóze a v scenári s pesimistickým čerpaním POO (index, 2019 = 100).....	13
GRAF 12 – Vývoj nominálneho a štrukturálneho deficitu v % HDP.....	14
GRAF 13 – Medziročné rasty vybraných položiek v roku 2022 a 2023 (%-ny rast, ESA2010).....	14
GRAF 14 – Priemerná efektívna daňová sadzba na DPH (v %).....	15
GRAF 15 – Medziročná zmena a rast vybraných daní a odvodov v roku 2022 (v %).....	15
GRAF 16 – Vplyv faktorov na medziročný rast daňovo-odvodových príjmov (2023, ESA 2010, p.b.).....	18
GRAF 17 – Medziročná zmena vybraných daní a odvodov (2023, ESA 2010, v %).....	18
GRAF 18 – Prognóza hrubého dlhu pri výdavkových limitoch v porovnaní s prísnejšími cieľmi deficitov (% HDP)	24
GRAF 19 – Hrubý a čistý dlh verejnej správy (% HDP).....	27
GRAF 20 – Príspevky k medziročnej zmene hrubého dlhu VS v základon scenári bez zmeny politik (p. b. HDP).....	28
GRAF 21 – Dlhodobá prognóza hrubého dlhu (% HDP).....	28
GRAF 22 – Indikátor S2 v metodike EK.....	30
GRAF 23 – Vplyv reformy I. a II. piliera na saldo verejnej správy (% HDP).....	32
GRAF 24 – Zmena S2 pri zavedení jednotlivých opatrení a pri zavedení reformy ako celku (p.b. HDP).....	32
GRAF 25 – Počet hodnotených projektov (ľavý graf) a potenciálna úspora (pravý graf) za rok 2022.....	37

1 EKONOMICKÝ VÝHLAD A PREDPOKLADY

Slovenská ekonomika sa v čase energetickej a inflačnej krízy vyhne recesii. HDP stúpne v roku 2023 o 1,3 %, čím sa dostane výraznejšie nad predpandemickú úroveň. Napriek rastu cien hospodárstvo potiahne domáci dopyt podporený stanovenými maximálnymi cenami energií a čerpaním zdrojov z EÚ. Investície zo štrukturálnych fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti pomôžu naštartovať podchladenú ekonomiku. Trh práce ostane odolný, aj keď dynamika tvorby pracovných miest bude mierna. Priemerná inflácia zvolní v roku 2023 k 10 % a reálne mzdy mierne stúpnu. V roku 2024 bude inflácia približne polovičná a ku koncu prognózovaného obdobia sa vráti k 2 %. Spotreba domácností zvládne inflačné obdobie s kladnými príspevkami k HDP, avšak na úkor úspor. Od budúceho roku čaká slovenskú ekonomiku navyše silnejšie oživenie podporené vývojom v eurozóne a teda vyšším výkonom nášho exportu. Rast ekonomiky v priemere nad 2 % v najbližších troch rokoch bude mierne tmiť plánovaná konsolidácia verejných financií. Pre ekonomiku ostávajú rizikom výška ceny energií pre domácnosti a firmy, kde neistotu udržiava aj pokračujúca ruská agresia. Pre domácu ekonomiku je prípadným rizikom aj slabšie čerpanie prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti, ktoré by v pesimistickom scenári odkrojilo polovicu z očakávaného ekonomického rastu v tomto aj v budúcom roku.

1.1 Strednodobá prognóza¹ vývoja ekonomiky na roky 2023 až 2026

Hrubý domáci produkt v roku 2023 stúpne o 1,3 %, čo je o 0,4 p. b. menej ako v predošlom roku². Polovicu zrýchlenia ekonomiky potiahne rozbehnuté čerpanie Plánu obnovy a odolnosti (bližšie v **BOXe 1**). Vládne transfery a maximálne ceny energií stabilizovali rozpočty domácností, ktoré zabezpečia zvyšok rastu HDP. Postupne budú domácnosti vďaka vyšším príjmom nanovo tvoriť svoje úspory. Vyhladky zahraničného obchodu sa zlepšujú (**BOX 2**), čistý export však bude prispievať k rastu HDP v roku 2023 negatívne. Slovenské automobilky prispôbujú výrobné zariadenia novým modelom a export tento rok ostane utlmený i z dôvodu doznievajúcich problémov globálnych dodávateľských reťazcov. Import bude navýšený nielen pre vyššie investície z EÚ fondov, ale aj pre dovoz zbraňových systémov z dôvodu bezpečnostnej situácie na východnej hranici.

Po odznení inflačného šoku očakávame v ďalších rokoch 2024 až 2026 zrýchlenie dynamiky slovenskej ekonomiky. V roku 2024 HDP vzrastie o 1,8 %. Zahraničný obchod bude posilňovať a európske exporty potiahne najmä Čína. S novými modelmi budú prenikať slovenské automobilky na nové trhy a očakávame získavanie nových trhov v zahraničí. Čistý export bude ťahať našu ekonomiku po odznení negatívneho šoku z cien energií. Tempo rastu HDP vyvrcholí v roku 2025 na úrovni 2,7 % pre dočerpanie zdrojov z Plánu obnovy. V roku 2026 ekonomika spolu s dokončenými investíciami zvolní dynamiku mierne pod 2 %.

TABUĽKA 1 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre roky 2023 až 2026³

P. č.	Ukazovateľ	m. j.	Skutočnosť			Prognóza		
			2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	100,3	109,7	119,7	128,4	137,2	143,4
2	HDP, stále ceny	%	3,0	1,7	1,3	1,8	2,7	1,9
3	Konečná spotreba domácností a NISD ⁴	%	1,7	5,1	0,7	1,1	1,5	1,3
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	4,2	-3,2	2,3	1,4	0,5	1,0
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	0,2	6,5	14,6	1,2	1,3	-3,3
6	Export tovarov a služieb	%	10,6	1,0	1,3	6,9	6,6	5,4
7	Import tovarov a služieb	%	12,1	3,0	4,2	6,2	5,2	3,8
8	Produkčná medzera (podiel na potenciálnom produkte)	%	-1,4	-1,0	-1,2	-1,2	-0,1	0,5
9	Priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	6,8	7,9	10,4	8,1	6,3	4,2

¹ Prognóza Výboru pre makroekonomické prognózy.

² Rast HDP zabezpečili predovšetkým domácnosti čerpaním z úspor, ktoré sa v pomere k príjmom dostali na historické minimum. Pozitívne prispelo k ekonomickému vývoju aj dobiehanie investícií odkladaných počas pandémie. Exporty ostali počas roka tlmené pre problémy dodávateľských reťazcov a pre slabnúci dopyt zo zahraničia, ktorý sa dostal pod tlak vysokých cien.

³ Prognóza pre roky 2023 až 2026 bola schválená Výborom pre makroekonomické prognózy vo februári 2023. Hodnoty HDP do roku 2022 sú upravené podľa revízie ŠU SR z apríla 2023. Následne boli upravené aj roky 2023 až 2026 o tempo rastu HDP schválenom Výborom pre makroekonomické prognózy.

⁴ V nasledujúcom texte budeme pod spotrebou domácností rozumiť spotrebu domácností a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NISD).

10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	1,2	1,6	0,1	0,5	0,6	0,4
11	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA 2010	%	-0,6	1,8	0,5	0,5	0,6	0,4
12	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	6,8	6,2	5,8	5,4	5,2	5,2
13	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	7,5	6,4	5,9	5,5	5,3	5,3
14	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	2,8	12,1	9,7	5,5	4,3	2,2
15	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-2,6	-7,2	-5,5	-5,0	-4,6	-4,0

Zdroj: MF SR

BOX 1 – Odhad vplyvov plánu obnovy na slovenskú ekonomiku v strednodobom horizonte

Prognóza MF SR pracuje s údajmi o alokáciách Plánu obnovy a odolnosti (TABUĽKA 2), ktoré sú v súlade s kľúčom o prerozdelení prostriedkov medzi krajinami. Predpokladaná alokácia nepočíta s nesplnením vopred dohodnutých míľnikov, ktoré sú podmienkou pre čerpanie peňazí z tohto nástroja.

TABUĽKA 2 – Predpoklady realizácie výdavkov z Plánu obnovy a odolnosti SR z prognózy (mil. eur, bez DPH)

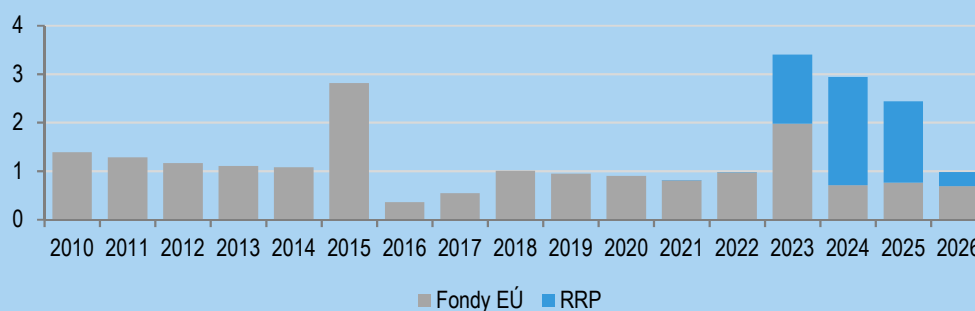
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Spolu
Plán obnovy spolu	6	49	1 662	2 479	1 871	343	6 410
Kompenzácie	2	29	120	131	110	36	429
Medzis potreba	3	11	85	83	52	18	253
Vládne investície	0	2	904	1 635	1 224	141	3 905
Nat. soc. transfery	0	0	8	8	4	0	20
Sociálne transfery	0	4	23	23	23	0	72
Investície firiem	1	3	361	471	356	74	1 266
Investície domácností	0	0	162	127	102	74	464

Pozn.: Prognóza MF SR pracuje s údajmi o alokáciách Plánu obnovy a odolnosti, ktoré sú v súlade s kľúčom o prerozdelení prostriedkov medzi krajinami. Predpokladaná alokácia nepočíta s nesplnením vopred dohodnutých míľnikov, ktoré sú podmienkou pre čerpanie peňazí z tohto nástroja. Makroekonomická prognóza a rozpočet v Programe stability vychádzajú z rozdielnych predpokladov o čerpaní EÚ fondov. Rozpočet uvažuje s vyčerpaním celej sumy do konca roka 2023. Makroekonomická prognóza očakáva vyčerpanie 92 % celkovej alokácie 3. programového obdobia do konca roka 2023 a prepadnutie zvyšných 8 % z dostupných zdrojov (cca 1,3 mld. EUR). Od roku 2024 sa očakáva pomalý nábeh čerpania zdrojov zo 4. programového obdobia.

Celkový objem výdavkov 6,41 mld. eur (bežné ceny) pre Plán obnovy vychádza z aktualizácie čerpania zo začiatku marca 2023.

Zdroj: MF SR

GRAF 1 – Investície zo zdrojov EÚ (b.c., mld. eur)

Zdroj: MF SR

Vplyv prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti dosiahne svoj vrchol v roku 2024 a HDP bude vyššie o 2,1 %. Ekonomiku podporí najmä cez tvorbu investícií, ktoré by mali byť v roku 2024 vyššie o 11,4 %. Trh práce bude na stimul reagovať s miernym oneskorením a vrchol efektu dosiahne v roku 2025, kedy bude zamestnanosť o 1,3 % vyššia. Ekonomické vplyvy prezentované v TABUĽKE 3 a GRAFOCH 3 a 4 sú odhadnuté prognostickým modelom a abstrahujú od pozitívnych vplyvov štrukturálnych reforiem, ktoré sú súčasťou Plánu obnovy a odolnosti.

TABUĽKA 3 – Vplyvy realizácie Plánu obnovy a odolnosti SR zahrnuté v prognóze

Zmena hodnoty jednotlivých premenných oproti vývoju bez plánu obnovy (v %)

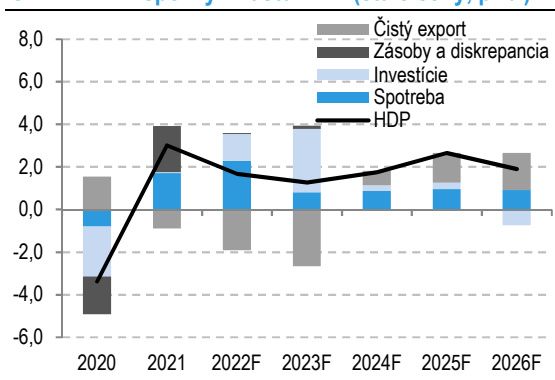
	Reálne HDP	Reálne investície	Celková zamestnanosť
2021	0,0	0,0	0,0
2022	0,0	0,0	0,0
2023	1,6	7,3	0,2
2024	2,1	11,4	1,0
2025	1,0	6,9	1,3
2026	0,2	-0,3	0,8

Zdroj: MF SR

Trh práce v tomto roku zvoľní a zamestnanosť sa zvýši o 0,5 %, pri miere nezamestnanosti 5,8 %. V ekonomike vznikne vyše 12 tisíc nových pracovných miest, najmä vďaka investíciám Plánu obnovy v druhom polroku. V prvom polroku 2023 ešte očakávame stagnáciu zamestnanosti. Prepúšťanie v dôsledku energetickej krízy bude miernejšie, nakoľko od februára začnú firmy dostávať kompenzácie vysokých cien energií. K rastu na trhu práce v najbližších rokoch výrazne prispievajú investície z Plánu obnovy a odolnosti (BOX 1). Tie spolu s príchodom novej automobilky Volvo budú do roku 2026 zmierňovať pokles pracovnej sily v dôsledku starnutia obyvateľstva⁵. Znižovanie migračného salda spolu s realizáciou Plánu obnovy a odolnosti a neskoršími odchodmi do dôchodku prispieje k zvyšovaniu miery participácie. Na konci horizontu prognózy sa miera nezamestnanosti zníži tesne nad 5 %.

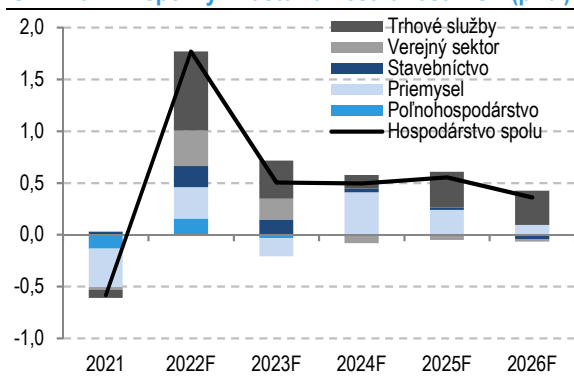
Rast priemernej nominálnej mzdy v ekonomike v roku 2023 akceleruje na 10,5 %. Verejná správa predbehne vo zvyšovaní plátov súkromný sektor, vďaka oneskorenému - no historickému - navýšeniu platových taríf. V súkromnom sektore si najviac polepšia zamestnanci v stavebníctve aj vďaka končiacemu sa programovému obdobiu čerpania EÚ fondov a POO. Reálna mzda sa vráti k rastu (o 0,6 %), keď nominálne mzdy predbehnú infláciu. Od roku 2024 budú mzdové vyjednávania reflektovať nižšie tempo rastu spotrebiteľských cien. Tempo rastu nominálnych miezd bude postupne spomaľovať k 4 % v roku 2026. Na konci prognózovaného horizontu by sa reálna mzda mala zvýšiť o takmer 2 %.

GRAF 2 – Príspevky k rastu HDP (stále ceny, p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

GRAF 3 – Príspevky k rastu zamestnanosti ESA (p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Inflácia v roku 2023 dosiahne v priemere 9,8 %, no v strednodobom horizonte sa vráti blízko k dvom percentám. Medziročný rast cien ovplyvní do veľkej miery základný efekt zo silného rastu cien v závere minulého roka. Vládne opatrenia viedli k tomu, že ceny energií pre domácnosti v januári vzrástli len veľmi mierne v porovnaní s vývojom na komoditných trhoch. Ceny potravín ešte porastú pre pretrvávajúce vysoké globálne ceny agrokodit, a stabilizáciu cien očakávame až v druhej polovici roka. Ceny pohonných látok budú naopak v tomto roku pokračovať v poklese. Kým rast cien tovarov sa ku koncu roka začne približovať predchádzajúcim nižším rastovým úrovňam, inflácia trhových služieb bude pre robustný vývoj na trhu práce spomaľovať len mierne. V budúcom roku sa znormálne rast cien potravín, spomalí aj rast cien tovarov a s oneskorením aj služieb. Na

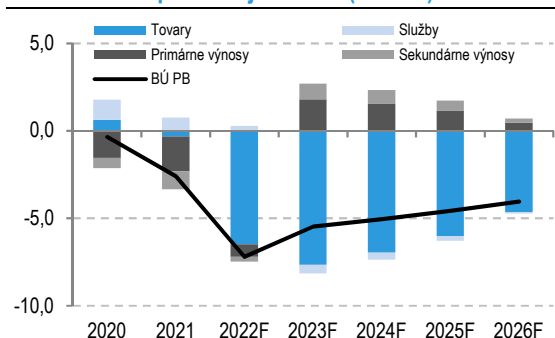
⁵ Nové investície z POO, ako aj príchod Volva pritiaľnu na slovenský trh práce dodatočne ekonomicky aktívne obyvateľstvo. Čiastočne budú prichádzať z cudziny, no pracovná sila sa môže zvyšovať aj neskorším odchodom časti obyvateľstva do dôchodku, resp. návratom Slovákov zo zahraničia.

druhej strane, však existuje riziko ohľadom stanovenia maximálnych cien energií vzhľadom na volatilný vývoj na komoditných trhoch.⁶

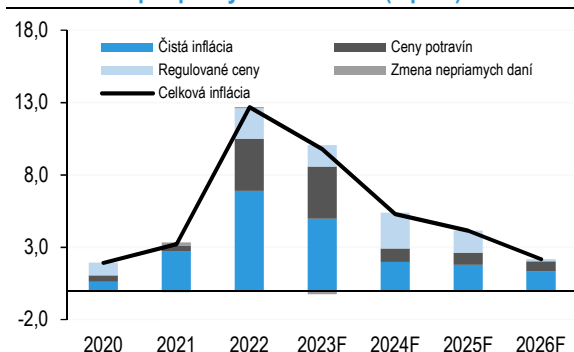
Ak by sa v budúcom roku okamžite prešlo na ceny zodpovedajúce trhovým podmienkam, ceny plynu by sa viac ako zdvojnásobili, a to aj napriek viditeľnému poklesu cien na svetových trhoch. S nimi by sa zároveň zdvihli aj ceny tepla. Očakávame však, že k určitým opatreniam na zamedzenie rastu cien dôjde aj v ďalších rokoch. Predpokladom bolo, že cena plynu bude stanovená tak, aby odrážala trhovú cenu komodity, ktorú dnes trhy očakávajú na strednodobom horizonte (rok 2026). To by znamenalo nárast koncovej ceny plynu v budúcom roku o takmer 40% a nezmenené ceny v rokoch 2025 a 2026. Ceny plynu by sa mali na strednodobom horizonte ustáliť na úrovni približne o 50%, resp. 60% vyššej ako v roku 2022.

GRAF 4 – Externé nerovnováhy – zložky salda bežného účtu platobnej bilancie (% HDP)

Zdroj: NBS, MF SR

GRAF 5 – Štruktúra spotrebiteľskej inflácie – medziročné príspevky zložiek k CPI (v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

BOX 2 – Predpoklady externého prostredia

Globálna inflácia a aj úzke hrdlá reťazcov poľavujú. Klesajúce ceny energetických surovín, a s tým súvisiaci medzimesačný pokles cien v eurozóne naznačujú, že inflácia môže mať svoj vrchol za sebou. Ropa ku koncu roka vymazala väčšinu ziskov z prvej polovice roka a priblížila sa dlhodobému cenovému priemeru. Stalo sa tak aj napriek nervozite, ktorú spôsobovalo zavedenie cenového stropu na ruskú ropu a obmedzeniu ťažby zo strany krajín združených v karteli OPEC. Vďaka tomu sa nálada v eurozóne naprieč sektormi ku koncu roka zlepšovala. Lepšie vyhlídky firiem podporili najmä skracujúce sa doby dodávok vstupov do výroby a ich klesajúce ceny. Pozitívny vplyv mal aj odklon od politiky nulovej tolerancie Covidu-19 v Číne. Na druhej strane firmy začínajú pociťovať negatívne efekty sprísňovania finančných podmienok na poklese objednávok. Nízka miera nezamestnanosti a rastúca jadrová inflácia pravdepodobne prinúti ECB držať vyššiu mieru základných úrokových sadzieb dlhšie obdobie.

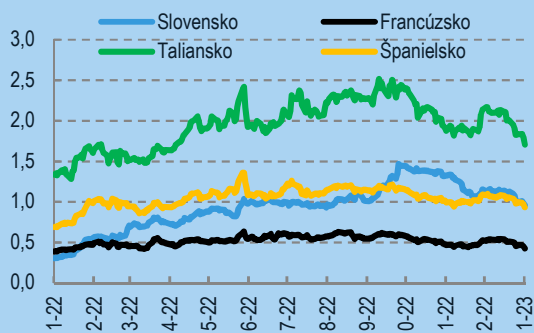
Koncoročný pozitívny vývoj ovplyvnil aj finančné trhy. Európske akciové indexy si od októbra 2022 do januára 2023 pripísali približne 20 %. Spoločná európska mena v posledných týždňoch tiež výrazne posilnila a odrazila sa z parity na úroveň 1,08 dolára za euro. Napriek silnému sprísňovaniu menovej politiky ECB výnosy na dlhopisoch postupne klesajú a riziková prirážka voči nemeckým dlhopisom sa znížila.

Lepšie vyhlídky v zahraničí budú pozitívne vplývať aj na výkon slovenskej ekonomiky. Silnejší sentiment našich zahraničných partnerov naznačujú, že HDP našich obchodných partnerov bude začiatkom roka 2023 vyššie. Neskôr počas roka sa však začnú prejavovať oneskorené efekty prísnejšej menovej politiky, ktoré budú negatívne pôsobiť na spotrebu a produkciu. Na dlhšom horizonte očakávame, že ekonomiky našich zahraničných partnerov absorbujú šoky a postupne sa vrátia k rastu na úrovni potenciálu.

⁶ Prognóza z februára 2023 nepočíta s avizovanou garanciou maximálnych cien elektriny do roku 2027 po aktualizácii memoranda so Slovenskými elektrárňami z konca marca 2023.

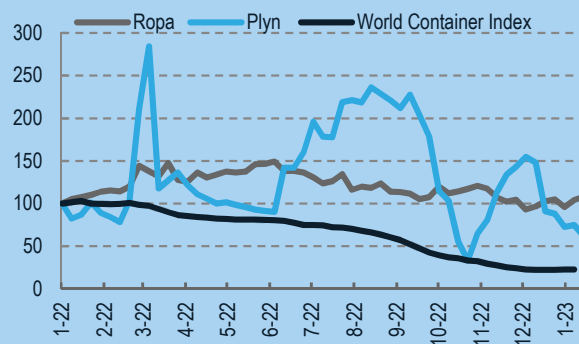

GRAF 6 – Riziková prirážka 10-ročných dlhopisov

Zdroj: Bloomberg, MF SR

GRAF 7 – Ceny energetických komodity klesajú (cenový index, január 2022 = 100)

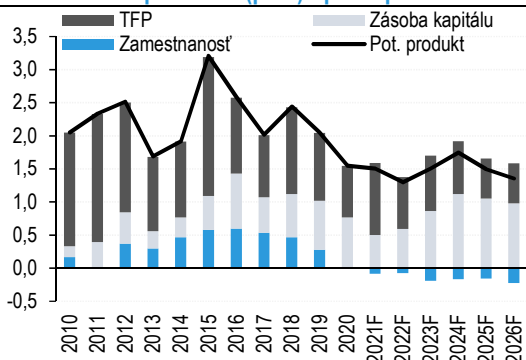
Zdroj: Bloomberg, MF SR

Uzávierka predpokladov vonkajšieho prostredia, vrátane úrokových sadzieb, cien komodít a výmenných kurzov bola 23. januára 2022.

1.2 Cyklický vývoj ekonomiky

Ekonomický potenciál ostáva v roku 2023 tlmený slabšou produktivitou kvôli nedostatku komponentov vo výrobe a prispôbovaniu sa nákladovému šoku. Rast potenciálu začína byť ťahaný investíciami z Plánu obnovy a odolnosti a štandardných fondov EÚ, ktoré zrýchlia rast kapitálovej zásoby. Zamestnanosť pôsobí na potenciálny produkt negatívne najmä kvôli demografickým zmenám.

GRAF 8 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) - prístup MF SR

* celková produktivita výrobných faktorov

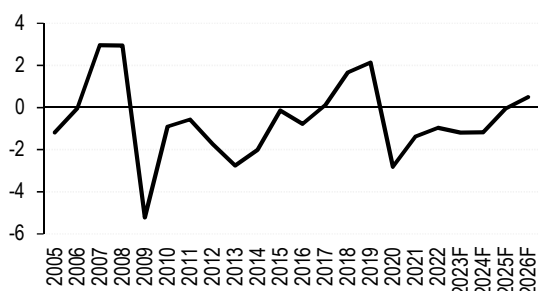
TABUĽKA 4 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu - prístup MF SR

	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Práca
2019	2,1	1,0	0,7	0,3
2020	1,5	0,8	0,8	0,0
2021	1,5	1,1	0,5	-0,1
2022F	1,3	0,8	0,6	-0,1
2023F	1,5	0,8	0,9	-0,2
2024F	1,7	0,8	1,1	-0,2
2025F	1,5	0,6	1,1	-0,2
2026F	1,4	0,6	1,0	-0,2

Zdroj: MF SR

Slovenská ekonomika ostane v roku 2023 a 2024 mierne podchladená s výhľadom jej uzatvorenia v roku 2025. Pokračovanie čerpania Plánu obnovy bude tlmené výpadkom dopytu po skončení dočerpania štrukturálnych fondov z roku 2023. Zároveň bude pôsobiť negatívne na domáci dopyt očakávaná konsolidácia verejných financií, čo mierne oddiali uzavretie produkčnej medzery. Tempo HDP však bude postupne od roku 2024 zrýchľovať a od roku 2025 sa ekonomika dostane do rovnováhy.

GRAF 9 – Produkčná medzera (% pot. HDP) – prístup MF SR

TABUĽKA 5 – Vývoj produkčnej medzery – prístup MF SR

	HDP (reálny rast, %)	Pot. HDP (rast, %)	Prod. medzera (% pot. HDP)
2019	2,5	2,1	2,1
2020	-3,4	1,5	-2,8
2021	3,0	1,5	-1,4
2022	1,7	1,3	-1,0
2023F	1,3	1,5	-1,2
2024F	1,8	1,7	-1,2
2025F	2,7	1,5	-0,1
2026F	1,9	1,4	0,5

Zdroj: MF SR

1.3 Porovnanie prognóz slovenskej ekonomiky MF SR s prognózami ostatných inštitúcií

Prognóza MF SR je porovnateľná s ostatnými inštitúciami. MF SR očakáva na rok 2023 podobný rast ako EK, NBS a MMF. Zrýchlenie ekonomiky po ústupe silnej inflácie v roku 2024 je výraznejšie v porovnaní s ostatnými inštitúciami len v prípade NBS. Prognóza OECD bola publikovaná ešte pred ohlásením stanovením maximálnych cien na energie, čo posunulo nadol očakávanú infláciu na rok 2023 a nahor reálny výkon ekonomiky. MF SR a OECD zároveň očakávajú pomalé vyrovňovanie deficitu bežného účtu platobnej bilancie. Hlbší deficit bežného účtu je spôsobený najmä negatívnou bilanciou s tovarmi. Čerpanie EÚ fondov a Plánu obnovy prináša silné dovozy investičných tovarov, ktoré na strane druhej nie sú kompenzované výkonmi vývozcov. Silnejšie uplatnenie exportérov na zahraničných trhoch očakávame až v roku 2025 v súvislosti so zmenou štruktúry výroby v automobilovom priemysle a stabilizácie zahraničného dopytu.

TABUĽKA 6 – Porovnanie prognóz slovenskej ekonomiky MF SR a ostatných inštitúcií

	2022	2023	2024
Reálny rast HDP (%)			
MF SR	1,7	1,3	1,8
Makrovýbor (medián)	1,6	1,0	2,5
NBS	1,7	1,3	3,2
EK	1,7	1,5	2,0
OECD	1,6	0,5	2,1
MMF	1,7	1,3	2,7
HICP (CPI ak nie je dostupné) (%)			
MF SR	12,1	10,2	4,9
Makrovýbor (medián)	12,8	10,8	6,5
NBS	12,1	10,5	6,7
EK	12,1	9,7	5,3
OECD	12,0	15,5	5,1
MMF	12,1	9,5	4,3
Bežný účet (% HDP)			
MF SR	-7,2	-5,5	-5,0
Makrovýbor (medián)	-	-	-
NBS	-	-	-
EK	-	-	-
OECD	-7,3	-7,0	-6,3
MMF	-4,3	-3,5	-2,6

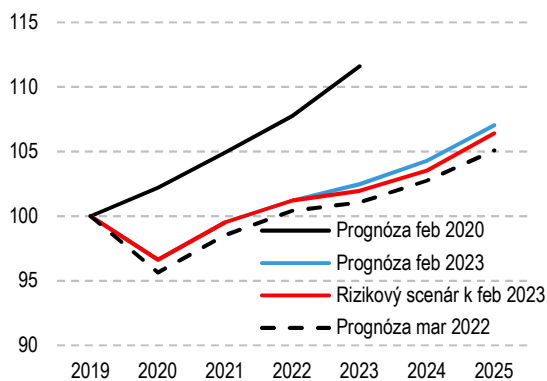
Zdroj: MF SR (február 2023), Výbor pre makroekonomické prognózy (február 2023), NBS (marec 2022), EK (február 2023), OECD (november 2022) a MMF (apríl 2023).

1.4 Rizikový scenár

Ak sa materializujú negatívne riziká čerpania Plánu obnovy, HDP stúpne v roku 2023 len o 0,8 %. Neistotu spojenú s čerpaním zdrojov Plánu obnovy a odolnosti (POO) sme premietli do rizikového scenára. Predpokladáme, že dôjde k nedostatočnému napĺňaniu cieľov jednotlivých výziev a objem vyčerpaných prostriedkov z POO bude

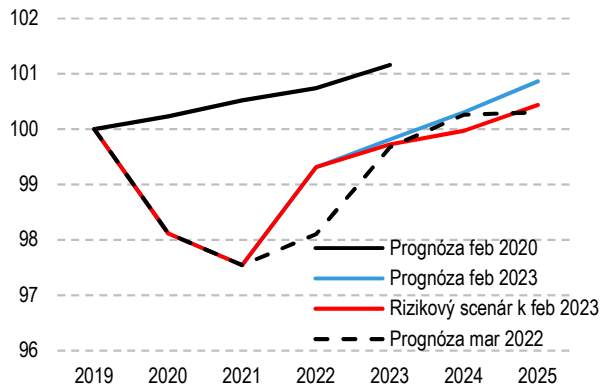
oproti základnému scenáru nižší o 33 %. Tento scenár vychádza primárne z výpadku investícií, ktoré tvoria takmer 90% balíka. V priemere za roky 2023 až 2026 by išlo o spomalenie o 0,5 % HDP. Nižšie čerpanie investícií by spomalilo i akumuláciu kapitálu a spôsobilo by permanentnú stratu HDP na úrovni 0,5 %, čo je úroveň potenciálneho HDP v roku 2026 pod pôvodnou trajektóriou s plným čerpaním Plánu obnovy.

GRAF 10 – Reálne HDP Slovenska v prognóze a v scenári s pomalším čerpaním POO (index, 2019 = 100)

Zdroj: MF SR

GRAF 11 – Zamestnanosť v prognóze a v scenári s pesimistickým čerpaním POO (index, 2019 = 100)

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 7 – Rizikový scenár slabšieho čerpania Plánu obnovy a odolnosti

Percentuálna zmena úrovni jednotlivých premenných oproti prognóze

	Reálne HDP	Spotrebné ceny	Súkromná spotreba	Vládna spotreba	Reálne investície	Reálny export	Celková zamestnanosť	Nominálne mzdy	Produkčná medzera
2023	-0,5	0,0	-0,1	-0,4	-2,4	-0,1	-0,1	-0,2	-0,4
2024	-0,7	-0,2	-0,3	-0,3	-3,6	-0,2	-0,3	-0,3	-0,5
2025	-0,6	-0,6	-0,5	-0,3	-2,8	-0,1	-0,4	-0,9	-0,2
2026	-0,4	-0,9	-0,6	-0,2	-2,0	-0,2	-0,3	-1,5	0,0

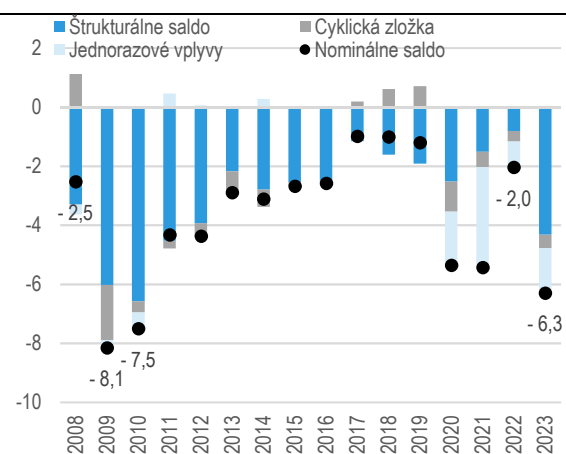
Zdroj: MF SR

2 AKTUÁLNA POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ

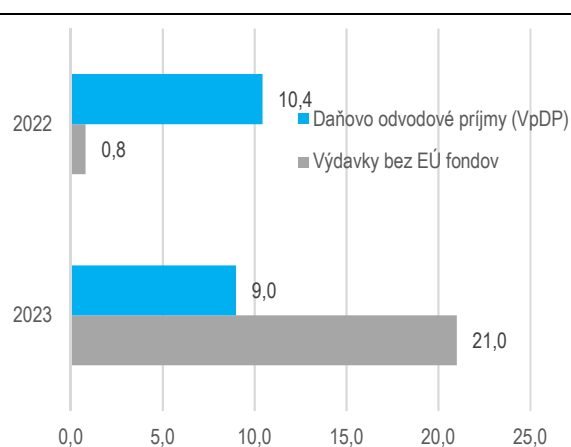
V minulom roku klesol deficit verejnej správy na 2,0 % HDP, menej ako polovicu rozpočtového cieľa. Kým príjmy verejnej správy už rástli medziročne dvojciferným tempom, vývoj výdavkov bol ešte tlmený. Vysoké náklady z pandémie COVID-19 totiž postupne odznali a oproti roku 2021 boli už len približne štvrtinové. Pomalší bol aj rast mzdových a sociálnych výdavkov, ktoré v zmysle existujúcej legislatívy dobiehajú infláciu až približne s ročným oneskorením. Aj preto sa v tomto roku sa odhaduje už nárast nominálneho deficitu na 6,3 % HDP, v súlade s rozpočtovým cieľom. Príjmy verejnej správy si naďalej udržia minuloročný rast okolo 10 %, kým vývoj výdavkov je oproti nim až dvojnásobne rýchlejší. Dôvodom sú najmä mimoriadne náklady na energetickú pomoc pre firmy a domácnosti. Dočasné opatrenia vlády súvisiace s rastom cien sa v tomto roku predpokladajú v objeme 3 % HDP, v porovnaní s minuloročnými 0,4 % HDP. Zároveň časť z nich bude krytá zdanením tzv. nadziskov v energetike a presmerovaním nevyužitých eurofondov. Ďalší dôležitý faktor prudkého rastu výdavkov a deficitu hospodárenia sú nové trvalé opatrenia vlády, ktoré navyšujú aj štrukturálny schodok, na úroveň 4,3 % HDP. Opatrenia v rámci rodinnej politiky, najmä prudké zvýšenie daňového bonusu ako aj prídavkov na deti či tzv. rodičovský bonus, prehĺbia deficit o viac než 1 % HDP. Výraznejšie sa zvyšujú aj náklady na zdravotníctvo, najmä z dôvodu skokovej úpravy miezd zdravotníkov nad vývojom inflácie. Medziročne prudko rastú aj obranné výdavky.

Kým v minulom roku hospodárenie verejnej správy s historicky najnižším štrukturálnym schodkom prekvapilo, v tomto roku sa celkový deficit po plnom dopade inflačného šoku medziročne strojnásobí. Príjmy verejnej správy už v minulom roku po nástupe inflácie vzrástli o desatinu. Výdavková strana pri ústupe pandémie a oneskorení valorizačných mechanizmov však ešte výrazne zaostávala. To sa podpísalo na dosiahnutí menej ako polovice rozpočtovaného schodku a historicky najnižšieho štrukturálneho schodku na úrovni 0,8 % HDP. V tomto roku naopak už fiškálna politika výrazne otočí smer. Prijatie významného objemu nových proti-inflačných schém na podporu domácností a firiem spolu s valorizáciou viacerých výdavkov medziročne výrazne navýši výdavky (bližšie **TABUĽKA 8**). Časť nákladov sa prefinancuje z nevyužitých eurofondov a zdanenia dočasných nadziskov v energetike. Nominálny deficit v tomto roku vzrastie z minuloročných 2 % na 6,3 % HDP, teda blízko úrovni po globálnej finančnej kríze. Štrukturálny deficit medziročne vzrastie o 3,5 percentuálneho bodu.

GRAF 12 – Vývoj nominálneho a štrukturálneho deficitu v % HDP

GRAF 13 – Medziročné rasty vybraných položiek v roku 2022 a 2023 (%-ny rast, ESA2010)

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 8 – Hlavné opatrenia vlády vysvetľujúce medziročnú zmenu deficitu (v % HDP)

	2022	2023
Zníženie DPH na 10 % - gastro, športoviská, vleký a fitness	-	-0,2
Ostatné príjmové opatrenia	0,0	0,2
Opatrenia v rámci rodinnej politiky	-0,2	-1,1
Obranné výdavky	0,5	-0,3

Opatrenia vlády v zdravotníctve	0,0	-0,5
Ostatné výdavkové opatrenia	-0,1	0,1
Opatrenia vlády kompenzujúce rast energií*	-0,4	-1,7
Zdanenie dočasných nadziskov z dôvodu vysokých energií*	0,4	0,0
Opatrenia vlády spojené s pandemiou COVID-19*	2,1	0,5
Výdavky vyvolané konfliktom na Ukrajine*	-0,2	0,1
Spolu s vplyvom na nominálne saldo	1,9	-2,8
Spolu s vplyvom na štrukturálne saldo	0,9	-1,8

* vysvetľujú zmenu nominálneho salda, nie však štrukturálneho, keďže ide opatrenia s dočasným vplyvom.

Poznámka: detailný zoznam opatrení a ich inkrementálny vplyv na saldo sa nachádza v prílohách: Diskrečné príjmové a výdavkové opatrenia

Poznámka 2: (+) opatrenie zlepšuje saldo hospodárenia, (-) zhoršuje

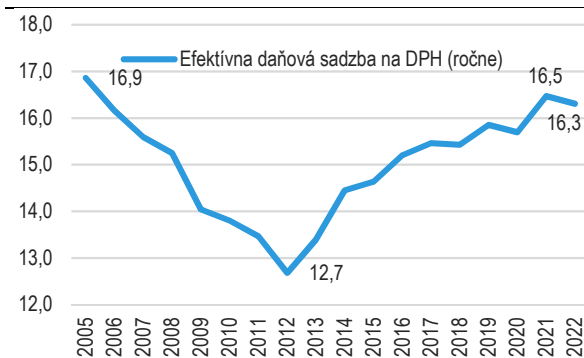
Zdroj: MF SR

2.1 Saldo verejnej správy v roku 2022

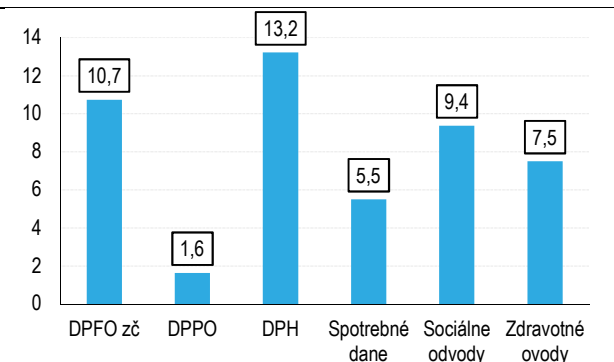
Rast daňovo-odvodových príjmov⁷ bol v roku 2022 najvyšší od roku 2007 a dosiahol dvojciferné tempo.

Vývoj daňových príjmov bol podporený silným rastom takmer všetkých makroekonomických ukazovateľov. Úspešnosť výberu daní a odvodov medziročne zoslabla, keď výber daní nezodpovedal dynamike makroekonomického vývoja. Pozitívny vplyv na výnos mali naopak nové legislatívne opatrenia v nadväznosti na EÚ nariadenie o krízovej energetickej situácii. Z najvýznamnejších daňových a odvodových položiek rástla medziročne najmä DPH, a to o 13,2 %, vychádzajúca zo silného rastu spotreby⁸. Silný rast spotreby bol čiastočne kompenzovaný mierne nižšou úspešnosťou výberu (EDS) voči spotrebe (GRAF 14). Pokles efektívnej sadzby v roku 2022 z vysokej hodnoty v roku 2021 môže súvisieť so znovuo tvorením niektorých sektorov po pandémii⁹, ako aj návrat k hotovostným platbám po zlepšení pandemickej situácie¹⁰ (GRAF 14). Sociálne a zdravotné odvody priemerne narástli o 8,7%. Obdobne silný nárast zaznamenal rast príjmov z fyzických osôb (10,7%). Tento vývoj je výsledkom najmä rastu miezd nad úroveň 8 %. Lepší makroekonomický vývoj trhu práce sa však neprejavil naplno a reálny výber odvodov nestíhal za dynamikou miezd. Výnimku tvorila daň z príjmov fyzických osôb, kde k rastu efektívnej sadzby pozitívne prispelo tiché zdanenie¹¹. Firemná daň rastie medziročne minimálne¹². Ziskovosť firiem bola redukovaná rastúcimi nákladmi z inflačných tlakov (GRAF 15).

GRAF 14 – Priemerná efektívna daňová sadzba na DPH (v %)

GRAF 15 – Medziročná zmena a rast vybraných daní a odvodov v roku 2022 (v %)

Zdroj: MF SR

Nedaňové príjmy rovnako zaznamenali v súhrne medziročný rast takmer 10 %. Tržby ZSSK rástli až o 38 %, najmä z dôvodu uvoľnenia proti-pandemickej opatrení, čo sa prejavilo vo vyššom počte cestujúcich. Celkový výnos z elektronického mýta a z predaja diaľničných známok v roku 2022 pokračoval v medziročnom oživení na

⁷ Ide o daňovo-odvodové príjmy prognózované Výborom pre daňové prognózy.

⁸ Spotreba medziročne rástla až na úroveň 18 %.

⁹ Ide najmä o gastro a stavebníctvo, kde daňová medzera je výrazne vyššia v porovnaní s ostatnými sektormi.

¹⁰ Efektívna sadzba narástla práve počas pandémie, t.j. v čase, keď tieto sektory boli zatvorené.

¹¹ Výnos DPFO zo závislej činnosti je ovplyvnený aj metodickou úpravou zaznamenania stabilizačného príspevku - jednorazovej odmeny zdravotníkom v sume 5 000 eur. Podľa metodiky ŠÚSR sa príspevok nezapočítava do výnosu za rok 2022, ale bude započítaný do výnosu dane v rokoch 2023 až 2025.

¹² Aktuálny odhad je postavený na uzavretom roku 2021, kedy daň dosiahla rekordný medziročný rast presahujúci 30%. Ďalším faktorom minimálneho rastu DPPO je aktualizácia odhadu ekonomického vývoja.

úrovni 4,2 %. Úroveň predaných diaľničných známok presiahol predkrízovú úroveň z roka 2019. Naopak, výnos z dividend z podnikov spolu-vlastnených štátom za rok 2022 medziročne poklesol až o 23 %¹³ najmä pod vplyvom slabších hospodárskych výsledkov skupiny SPP.

Rast miezd a plátov v minulom roku medziročne zaostával za infláciou a aj tempom rastu miezd v súkromnom sektore. Celkové výdavky na kompenzácie rastú oproti predošlému roku o 3,2 %, teda výrazne menej ako inflácia. Rast mzdových výdavkov spomaľuje najmä odznenie pandemických opatrení¹⁴. K vývoju mzdových výdavkov pod infláciou prispela valorizácia miezd zamestnancov vo verejnom sektore vo výške 3 % od júla 2022 spolu s jednorazovou odmenou vo výške 500 eur¹⁵.

Spolu s rastom cien prudko rástli výdavky na tovary a služby¹⁶. Prudké medziročné navýšenie spôsobili najmä výdavky verejnej správy na energie. Tie medziročne rástli o viac ako 40 %. V menšej miere bol medziročný rast spôsobený aj výdavkami vyvolanými vojnou na Ukrajine¹⁷ (viac **BOX 3**). Naopak, rast spomaľujú nižšie prevádzkové výdavky spojené s pandemiou COVID-19, ktoré sú medziročne nižšie viac ako o polovicu. Ide najmä o pokles výdavkov na testovanie, ale aj výdavky zdravotníckych zariadení spojených s pandemiou.

BOX 3 – Výdavky vyvolané vojenským konfliktom na Ukrajine

Náklady vyvolané vojnou na Ukrajine dosiahli v minulom roku 0,2 % HDP. Výdavky vyplývajú najmä z tzv. Lex Ukrajina (I., II., III.) a priamych nákladov spojených s bezprostredným kontaktom s utečencami ako aj ich začleňovaním do spoločnosti. Do konca marca tohto roku požiadalo na Slovensku o dočasné útočisko približne 113-tisíc ľudí¹⁸. Najväčšia časť z výdavkov bola vyplatená v rámci príspevkov na bývanie, zvýšené výdavky pocítilo aj regionálne školstvo, ktoré absorbovalo časť detí utečieniek a utečencov. Výdavky na dávky v hmotnej núdzi, či iné náklady na začleňovanie utečencov do spoločnosti boli zatiaľ minimálne. Ďalšie výdavky sú spojené s vojenskou a humanitárnou pomocou zaslanou priamo na Ukrajinu. Vojenský konflikt na Ukrajine pôsobí na verejné financie aj nepriamo, tzv. vyvolanými nákladmi. Predovšetkým cez náklady na vybudovanie kontajnerového mestečka pre vojakov NATO, ktorí prišli na Slovensko v reakcii na ruskú vojenskú inváziu. Ďalším nákladom je kúpa nových policajných vrtníkov. Časť z týchto výdavkov bude refinancovaná z EÚ fondov, avšak do konca roka 2022 sa európske peniaze na tento účel nečerpali.

TABUĽKA 9 – Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine (mil. eur)

	2022	2023
Výdavky spojené s utečencami	143	90
z toho: príspevok na ubytovanie	64	50
z toho: náklady Ministerstva vnútra (mimo príspevku na ubytovanie)	46	10
z toho: začlenenie žiakov do regionálneho školstva	20	25
z toho: ostatné	13	5
Humanitárna a vojenská pomoc Ukrajine	23	0
Ostatné (vyvolané) výdavky	28	10
Spolu	194	100

Poznámka: Ide o hotovostné čerpanie. V kvantifikácii nie sú zarátané dodávky zbraňových systémov ako je napr. S-300, rovnako nie sú zarátané ani príjmy z Európskeho mierového nástroja, keďže v metodike ESA2010 majú oba faktory neutrálny vplyv na deficit verejnej správy. Ďalej nie sú v kvantifikácii zahrnuté výdavky na zdravotnú starostlivosť zamestnaných utečencov.

Zdroj: MF SR

Náklady na obsluhu verejného dlhu boli počas minulého roka stabilizované a medziročne rástli len o 3 %¹⁹. V snahe znížiť inflačné tlaky a znížiť mieru neistoty na finančných trhoch Európska centrálna banka v roku 2022 zvyšovala úrokové sadzby. Tento vplyv sa však v minulom roku ešte výraznejšie neprejavil z dôvodu, že sadzby na existujúce portfólio slovenských dlhopisov sú zafixované a vyššie sadzby sa prejavujú len na nových emisiách.

¹³ Takmer tretina očakávaných dividend už bola podnikmi vyplatená, zostatok vychádza zo ziskov z ukončeného hospodárskeho roku 2021.

¹⁴ V roku 2021 sa vyplácali odmeny pracovníkom v boji s pandemiou.

¹⁵ Odmeny vo výške 500 eur boli vyplatené v mesiaci september iba štátnym zamestnancom. Zamestnancom vo verejnom záujme boli odmeny vyplatené do decembra 2022. Nárast miezd a plátov vo verejnej správe výrazne zaostáva za vývojom miezd v súkromnom sektore. V súkromnom sektore rástli mzdy o 9,5 %.

¹⁶ V ESA 2010 považované za medzispotrebu (P.2)

¹⁷ Nie všetky náklady spojené s vojenským konfliktom na Ukrajine sú spojené s medzispotrebou, ale aj sociálnymi transfermi, ostatnými bežnými transfermi a kapitálovými výdavkami.

¹⁸ Do 31. marca 2023 požiadalo o dočasné útočisko na Slovensku 113 242 utečencov z Ukrajiny.

¹⁹ Úrokové náklady v čistom vyjadrení, teda ako výdavky na úrokové náklady očistené o príjmy z úrokov.

Slovensko navyše naakumulovalo výrazný objem likvidných aktív v posledných dvoch rokoch 2020 a 2021, kedy úrokové sadzby dosahovali minimálne úrovne. V 2022 predstavoval stav finančných aktív 10 % HDP, a to napriek tomu, že v minulom roku došlo k poklesu zdrojov subjektov mimo sektora verejnej správy v Štátnej poklanici. Úroveň likvidných aktív ostala vysoká z dôvodu, že zdroje sa doplnili z nových emisií štátnych dlhopisov.

Sociálne výdavky²⁰ podobne ako mzdové výdavky v minulom roku zaostali za infláciou. Nižší rast v porovnaní s rastom cien je spôsobený najmä legislatívnym nastavením valorizácie veľkej časti sociálnych dávok. Sociálne dávky sa zväčša valorizujú k začiatku roka, a to podľa rastu cien, miezd či iných premenných v predošlom období. Vysoký rast cien či miezd v roku 2022 sa tak prejavuje s oneskorením. V roku 2022 vzrástli výdavky na dôchodky medziročne o 2 %, pričom boli ťahané najmä výdavkami na valorizáciu a bežným vplyvom demografie (prílev nových poberateľov s vyššími dávkami a odlev starších poberateľov s relatívne nízkymi dávkami). Výdavky na nemocenské dávky dokonca medziročne poklesli o 9 %, čo je spôsobené znížením čerpania pandemických PN a OČR, keďže vlna Omikron nemala na čerpanie dávok taký silný vplyv ako predchádzajúce vlny pandémie. Podobne tak výdavky na dávky v nezamestnanosti poklesli medziročne až o 17 %. Naopak, rast sociálnych výdavkov ťahá úvodný nábeh pro-rodinného balíčka v objeme 0,2 % HDP²¹. Od júla bol navýšený daňový bonus na 70 eur pre deti do 15 rokov, resp. na 40 eur pre deti nad 15 rokov a prídavky na deti sa zvýšili na 30 eur. Výdavky v minulom roku rástli aj z dôvodu dočasných opatrení vlády kompenzujúcich infláciu. Ide o jednorazovú pomoc pre rodiny a vybrané skupiny obyvateľstva ako aj vyplatenie 14. dôchodku (viac **BOX 4**).

Na infláciu už v minulom roku zareagovali výdavky na zdravotníctvo²², ktoré rástli takmer dvojciferným tempom. K rastu výdavkov blízko hranice 10 % prispeli najmä náklady spojené s vyšším než očakávaným rastom cien energií a infláciou, či dobeh odloženej starostlivosti z dôvodu pandémie COVID-19. Ďalšími faktormi rastu výdavkov sú štandardná valorizácia plátov zdravotníkov²³.

Naopak, výrazný pokles, až o polovicu, zaznamenali ostatné bežné transfery. Výrazný pokles je spôsobený najmä utlmením poskytovanej pomoci pre podniky počas pandémie COVID-19, najmä schémy tzv. kurzarbeit-u. Protipandemická schéma kurzarbeitu fungovala do konca februára minulého roka²⁴. Následné ju nahradila trvalá schéma na podporu v čase skrátenej práce, ktorej čerpanie je oveľa nižšie, vzhľadom na reštriktívnejšie podmienky, ale aj zlepšenú ekonomickú situáciu²⁵.

Kapitálové výdavky z národných zdrojov rástli medziročne o takmer 17 %²⁶. V doprave prebiehajú rozsiahle cestné výstavby R2 Kriváň – Lovinobaňa, ako aj D1 Hubová – Ivachnová (každé s vplyvom 0,1 % HDP) a železničné modernizácie ako napríklad Púchov–Žilina, úsek Púchov–Považská Teplá (spolu v objeme 0,1 % HDP). K očakávanému rastu prispievajú aj zvýšené investičné výdavky samospráv (0,3 % HDP).

²⁰ Sociálne transfery mimo zdravotníctva

²¹ Daňový bonus ako aj prídavok na dieťa má zároveň oveľa výraznejšie narásť v aktuálnom roku 2023.

²² Vrátné kapitoly MZ SR.

²³ Jednorazový stabilizačný príspevok pre zamestnancov zdravotníckych zariadení (mimo lekárov) v sektore verejnej správy neovplyvňuje medziročný nárast výdavkov na zdravotníctvo, keďže sa v metodike ESA2010 zaznamenáva aktuálne. Teda vyplatená suma sa proporčne rozdelí na dobu 3 rokov (resp. 36 mesiacov), keďže stabilizačný príspevok je vyplatený zamestnancom s podmienkou zotrvania v aktívnom pracovnom pomere po dobu 3 rokov. Príspevok pre zdravotnícke zariadenia sa však takto časovo nerozlišujú.

²⁴ Nároky bolo možné uplatniť najneskôr za mesiac február 2022, vyplácanie prebiehalo do konca apríla 2022.

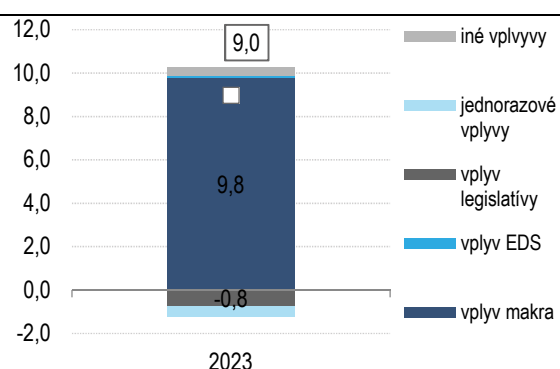
²⁵ V roku 2022 (od januára do 12. augusta) bolo vyplatených 278 mil. EUR na financovanie pandemickej pomoci podnikom na udržanie zamestnanosti (tzv. kurzarbeit). Nároky na vyplatenie podpory v čase skrátenej práce (tzv. trvalý kurzarbeit) boli od marca do konca roka 2022 vo výške 22,2 mil. EUR.

²⁶ Najväčšou položkou boli v roku 2022 výdavky na obranné projekty Pásových bojových vozidiel s hotovostným čerpaním v roku 2022 v objeme 475 mil. eur a Bojové obrnené vozidlá s čerpaním 60 mil. eur. Tie však majú dodávky až v nasledujúcich rokoch a preto v metodike ESA2010 neovplyvňujú deficit v roku 2022.

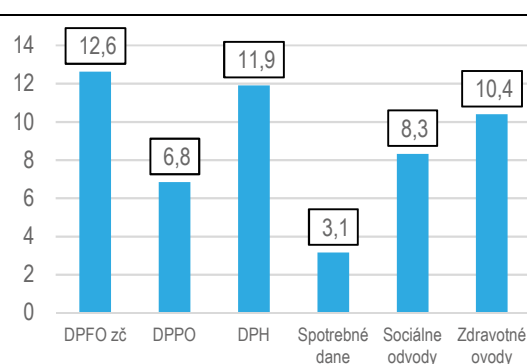
2.2 Aktuálny vývoj verejných financií

Rast daňovo-odvodových príjmov v roku 2023 mierne spomalí, ale ostáva na solídnych 9%. Najvyšší rast sa očakáva pri DPFO zo závislej činnosti (12,6 %). Sociálne a zdravotné odvody by mali rásť o približne 9,0 %. Podobne ako v roku 2022 ťahá príjem zo zdanenia práce²⁷ viac ako 10 %-ný rast miezd²⁸. V prípade zdravotných odvodov rastu pomôže aj zavedenie minimálneho poistného. Výnos DPH pokračuje v silnom raste (11,9 %) v súlade so zvýšenou cenovou hladinou, aj keď medziročne mierne spomaľuje. Pri spotrebe domácností sa očakáva výraznejšie spomalenie na úroveň 10 %. To sa prejaví aj v nižšom medziročnom raste výnosu DPH. Zavedenie zníženej sadzby DPH na gastro a športoviská taktiež odkrajuje z výnosu. Rast firemnej dane (6,8 %) by sa mal v roku 2023 vyvíjať v súlade s rastom ekonomiky. Energetická aj inflačná kríza vplýva na náklady firiem. Zároveň však firmám pomôže zavedenie štátnej pomoci zameranej na zastropovanie rastu cien energií a taktiež pokles spotových cien energií na trhu. Pozitívny vplyv na hospodárenie môže mať aj dočerpanie EÚ fondov a prostriedkov z Plánu obnovy, podobne ako v roku 2015, keď končiace programové obdobie EÚ fondov zvýšilo firemné zisky. Na rast výnosu daní majú vplyv aj zvýšenie spotrebnej dane z liehu a zvýšenie odvodu z hazardných hier.

GRAF 16 – Vplyv faktorov na medziročný rast daňovo-odvodových príjmov (2023, ESA 2010, p.b.)

GRAF 17 – Medziročná zmena vybraných daní a odvodov (2023, ESA 2010, v %)

Zdroj: MF SR

Nedaňové príjmy v tomto roku porastú len o 3 %. Príjmy z dividend z podnikov s majetkovou účasťou štátu dosiahnu v roku 2023 podľa predpokladov nižšiu hodnotu v porovnaní s predchádzajúcim rokom, odhadom až o 47 %. Historicky najväčší platca dividend štátu, skupina SPP, v roku 2023 predbežne nebude vyplácať dividendy, čo by malo mať najväčší vplyv na znížení týchto príjmov. Ostatné podniky s majetkovou účasťou štátu oproti predchádzajúcemu roku majú v štruktúre rozdielne vplyvy ale v agregáte dochádza k poklesu do 10 %. Príjmy NDS z diaľničných známok a elektronického mýta medziročne vzrastú o 8,5% najmä vplyvom zvýšenia cien diaľničných známok od 1.1.2023.

Mzdové náklady vo verejnej správe vďaka valorizácii dosahujú približne úroveň inflácie. Rast výdavkov na mzdy spôsobuje najmä valorizácia miezd učiteľov a zamestnancov verejnej správy. Učiteľom sa tento rok zvýšili mzdy o 10 % v januári, o ďalších 12 % im mzdy porastú od septembra tohto roka. Dvojitú valorizáciu plátov, avšak o niečo nižšiu v porovnaní s učiteľmi pocítia aj ostatní zamestnanci vo verejnej správe. Mzdy im od januára narastli o 7 % a od septembra o ďalších 10 %.

Náklady na tovary a služby rastú medziročne približne o polovicu. Výdavky rastú najmä z dôvodu zvýšených cien energií, ktoré počítuje aj verejná správa. Náklady medziročne rastú aj v dôsledku inflácie, čo spôsobuje nárast cien bežne spotrebovaných tovarov ako aj služieb. Naopak rast výdavkov na tovary a služby tlmi pokles výdavkov spojených s pandémiou COVID-19. V tomto roku sa počíta s výdavkami na nákup vakcín a liekov v objeme len 0,1 % HDP, čo predstavuje približne tretinu výdavkov vynaložených v roku 2022²⁹.

²⁷ Daň z príjmov FO zo závislej činnosti, sociálne a zdravotné odvody.

²⁸ To sa prejaví v plnej miere aj do výnosov zo zdanenia práce. Napriek náznakom slabšieho plnenia medziročne s predpokladá silný dvojciferný nárast aj pre rok 2023.

²⁹ Ide o porovnanie iba výdavkov na medzispotrebu. Celkové výdavky v roku 2022 spojené s pandémiou COVID-19 boli až takmer 6 násobne vyššie.

Náklady na obsluhu dlhu medziročne vzrastú len mierne o 1 %. Rast úrokových sadzieb ECB sa na úrokových nákladoch prejavuje v 2023 zatiaľ len pozvoľne. Dôvodom je to, že sadzby na existujúce portfólio slovenských dlhopisov sú zafixované a vyššie sadzby ovplyvňujú len nové emisie štátnych dlhopisov. Slovensko tiež ku koncu roka 2022 disponovalo likvidnými finančnými aktívami na úrovni 10 % HDP, ktoré sa postupne využijú na financovanie potrieb štátu na úkor nových emisií dlhopisov.

Sociálne výdavky medziročne porastú o 15 % najmä z titulu silnej valorizácie dôchodkov, zvyšovania podpory rodín a zavedenia rodičovského bonusu. Výdavky Sociálnej poisťovne potiahnu nahor najmä výdavky na dôchodky. Dvojciferná inflácia z roka 2022 sa prejavuje na ich prudkej valorizácii v tomto roku, medziročne ide o rast na úrovni 11,8 %. Okrem toho od januára 2023 vstúpili do platnosti legislatívne zmeny na čele s rodičovským bonusom. Rodičovský bonus umožní zamestnaným deťom prispievať na starobný dôchodok ich rodičov podľa výšky svojej mzdy³⁰. Nárast výdavkov je dôsledkom aj zmien v predčasných starobných dôchodkoch, kde sa rozširuje vznik nároku na dôchodok už po 40 odpracovaných rokoch³¹. Porastú aj výdavky na štátom platené dávky a to najmä z dôvodu zvyšovania podpory rodín cez vyšší prídavok na dieťa a aj daňový bonus. Prídavok na dieťa sa od januára 2023 zvýšil z 40 na 60 eur mesačne. Zároveň sa maximálna suma daňového bonusu od roka 2023 zvýšila z 70 až na 140 eur mesačne pre deti do 18 rokov a z 40 na 50 eur pre deti staršie ako 18 rokov³².

Rast výdavkov na zdravotníctvo medziročne potiahla skoková valorizácia miezd. Výdavky na zdravotníctvo rastú najmä z dôvodu skokovej úpravy miezd zdravotníkov nad rast cenovej hladiny. Okrem štandardnej valorizácie boli lekárom, sestram ako aj ostatným zdravotným pracovníkom zvýšené koeficienty, upravujúce ich základné mzdy v pomere priemernej mzdy v hospodárstve. Nad rámec tejto úpravy bol do odmeňovania zdravotníckeho personálu zavedená aj automatická valorizácia platu na základe počtu odpracovaných rokov (spolu 0,3 % HDP). Najmä skúsenejšiemu zdravotníckemu personálu tak mzdy vzrástli výrazne nad rámec inflácie. V súvislosti s infláciou, mzdovou valorizáciou v nemocniciach a vysokými cenami energií sa navýšili finančné zdroje pre ambulantný sektor vo výške 0,2% oproti roku 2022.

Ostatné bežné transfery výrazne rastú z dôvodu energetickej pomoci pre domácnosti. V tomto roku sa celková energetická pomoc pre firmy³³ a domácnosti vyšplhá až na 3,0 % HDP. V porovnaní s minuloročnou pomocou v objeme 0,4 % HDP ide o viac ako päťnásobné navýšenie (viď **BOX 4**). Ostatné bežné transfery rastú aj z dôvodu opätovného zavedenia obedov zadarmo v poslednom ročníku materských škôl a na základných školách (0,1 % HDP). Medziročný nárast naopak mierne tlmí ukončenie dočasných schém kurzarbeitu počas pandémie

BOX 4 – Opatrenia vlády prijaté v reakcii na rast cien

Najväčšou výzvou v aktuálnom roku je potreba kompenzácií vysokého rastu cien energií. Po miernej stabilizácii situácie súvisiacej s dôsledkami pandémie COVID-19 a konfliktom na Ukrajine sa do popredia dostala energetická kríza. Ide o bezprecedentný šok ako pre ekonomiku, tak aj pre samotné verejné financie. Z verejných zdrojov na boj s vysokými cenami energií bolo v tomto a minulom roku vyčlenených spolu 3,8 mld. eur (3,3 % HDP)³⁴.

Jednorazové kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien boli v roku 2022 smerované najmä pre dôchodcov, rodiny s deťmi a najviac zraniteľné skupiny obyvateľstva. Jednorazová pomoc pre rodiny a nízko príjmové skupiny obyvateľstva³⁵ bola vo výške 100 eur (0,1 % HDP). Vyplácanie „14. dôchodkov“, bolo vo výške 70 % 13. dôchodku a pomohlo najmä nízkopríjmovým seniorom (0,2 % HDP). Jednorazovú pomoc dopĺňa dotačná schéma určená pre zriaďovateľov rôznych sociálnych služieb vyplácaná na konci roka 2022.

Kompenzácie nákladov rastúcich cien energií domácnostiam dosiahnu v tomto roku 2,5 mld. eur (2,1 % HDP). Vláda zastropovala medziročný rast cien plynu pre domácnosti na úrovni 15 %, rast cien tepla v priemere

³⁰ Vo výške 1,5 % hrubej mzdy pre každého rodiča, maximálne z 1,2 násobku priemernej mzdy spred dvoch rokov.

³¹ Štandardne vzniká nárok na PSD 2 roky pred dovŕšením dôchodkového veku, kedy sa osobám kráti dôchodok o 0,5 % za každých začatých 30 dní. Pri 40 odpracovaných rokoch je krátenie len 0,3 % za každých začatých 30 dní. V minulosti priznané dôchodky spĺňajúce podmienku 40 odpracovaných rokov sa v súlade s týmto opatrením budú prepočítavať do konca roka 2025 a týmto osobám sa tiež vyplatia doplatky za ušlé obdobie.

³² Od roku 2025 sa uplatňuje pôvodne schválená maximálna suma na mladšie deti vo výške 100 EUR, pričom tú bude možné uplatniť len na deti do 15 rokov.

³³ Pomoc pre firmy je v klasifikácii ESA 2010 evidovaná ako subvencie.

³⁴ V rozpočte bolo pôvodne na tento účel rezervovaných 3,4 mld. eur. Objem výdavkov bol navýšený o časť neminutých výdavkov určených na pomoc vlády s vysokými cenami energie z minulého roku.

³⁵ Prídavok na dieťa na všetky deti sa jednorazovo vyplatil vo výške 100 eur v júni (vplyv 83 mil. eur). 100 euróv podporu dostali aj domácnosti v hmotnej núdzi, nízkopríjmoví seniori, opatrovatelia ťažko-zdravotne postihnutých ľudí ako aj profesionálni rodičia starajúci sa o deti z detských domovov (vplyv 23 mil. eur). Následne bol koncom roka ešte raz vyplatený prídavok na novonarodené deti vo výške 100 eur, s celkovým vplyvom 6,3 mil. eur.

o 20 %. Rozdiel medzi maximálnym rastom a regulovanou cenou, ktorá je stanovená Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (URSO) bude hrazená zo štátneho rozpočtu. V prípade kompenzácií ceny plynu sú náklady na úrovni 1,2 % HDP, resp. 0,3 % v prípade tepla. Vláda vďaka dohode so Slovenskými elektrárňami nemusí kompenzovať silovú zložku elektrickej energie, ktorá zostáva na úrovni roka 2022. Náklady pre verejné financie budú vznikať kompenzáciou rastúcich systémových a distribučných poplatkov (0,3 % HDP), keďže vláda garantuje zachovanie celkovej ceny elektriny na úrovni minulého roku³⁶. Navyše zmenou legislatívy v roku 2022 vznikla nová kategória regulovaných zákazníkov, tzv. „vybraní zraniteľní odberatelia“, ktorá zahŕňa domové kotolne, zariadenia sociálnych služieb, nájomné a sociálne byty. Kompenzácie pre túto skupinu odberateľov za všetky energie sú na úrovni 0,3 % HDP. Znižovanie cien energií na trhoch v tomto roku nebude ovplyvňovať výšku kompenzácií, keďže ide o regulované ceny a väčšinu energií už distribútori nakúpili v priebehu minulého roka.

Doposiaľ ohlásené schémy na podporu firiem kompenzujúce vysoké ceny energií sa odhadujú v objeme 0,4 % HDP³⁷. Koncom roku 2022 vláda za mesiac august a september podnikom kompenzovala 80 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop. V prípade silovej zložky elektriny bol strop stanovený na 199 eur bez DPH za MWh, strop na dodávku plynu sa stanovil na 99 eur bez DPH za MWh. Cez túto schému bolo podporených viac ako 13 žiadostí a kompenzácie dosiahli doposiaľ 77 mil. eur (0,1 % HDP). Rovnaká schéma s totožnými parametrami kompenzácií je schválená aj pre prvý štvrťrok 2023, s očakávanými nákladmi 165 mil. eur (0,1 % HDP). Pre energeticky náročné podniky bolo v roku 2022 cez zníženie tarify za prevádzkovanie systému (TPS) vyplatených 40 mil. eur. S rovnakou výškou pomoci sa počíta aj v tomto roku. Malé podniky s ročnou spotrebou 30 MWh elektriny a 100 MWh plynu ročne, spadajúci pod regulované ceny budú kompenzované celoročne (0,2 % HDP). Vláda bude kompenzovať 100 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop. Strop je totožný ako v prípade neregulovaných firiem na 199 eur za MWh v prípade elektriny, resp. 99 eur za MWh v prípade plynu. Ministerstvo pôdohospodárstva SR na základe oznámenia Európskej komisie vyhlásilo na konci roka 2022 schému štátnej pomoci na podporu prvovýroby a skladovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Schémy majú trvanie do konca roka 2023, s predpokladaným priemerným ročným rozpočtom 50 mil. eur.

Náklady na energetické opatrenia budú sčasti kompenzovať dočasné príjmy zo zdanenia nadmerných ziskov a EÚ fondov (1,6 % HDP). Európska únia v reakcii na vysoké ceny energií prijala nariadenie, ktoré sa týka solidárneho príspevku z nadmerného zisku spoločností plynúce z energetickej krízy. Solidárny príspevok sa vzťahuje na firmy v odvetviach spracovania ropy, zemného plynu a uhlia, kde takéto činnosti musia predstavovať minimálne 75 % ich obratu. Na Slovensku sa tento príspevok stanovil na úrovni 55 % z nadziskov vytvorených v roku 2022, resp. 70 % pre rok 2023. Jednorazový príjem je odhadovaný na 0,3 % HDP. Na národnej úrovni v súlade s EÚ nariadením tiež došlo k zastropovaniu príjmov z výroby elektrickej energie³⁸. Zisky firiem, ktoré predávajú elektrickú energiu nad stanovenú cenu³⁹, budú zdanené 90 % sadzbou (0,1 % HDP). Nad rámec EÚ nariadenia sa ustanovil odvod pre štátny podnik Vodohospodárska výstavba (0,1 % HDP). Toto opatrenie je tiež zamerané na zdanenie nadmerného zisku z predaja elektriny⁴⁰. Ďalšie zdroje na krytie výdavkov spojených s rastom cien energií predstavuje realokácia zatiaľ nečerpaných EÚ fondov z III. programového obdobia, odhadovaná na úrovni 0,9 % HDP.

Verejné financie budú znášať aj vyššie ceny energií platené subjektami verejnej správy (0,4 % HDP). Vláda sa zaviazala preplatiť samosprávam zvýšené náklady na energie v školách, ktoré nie sú v originálnej kompetencii obcí, teda základné a stredné školy⁴¹. Zároveň pre samosprávy platí rovnaká schéma podpory ako pre neregulované podniky. Vláda preplatiť samosprávam 80 % nákladov nad stanovený strop 199 eur za MWh pri elektrine, resp. 99 eur za MWh pri plyne. Štátny rozpočet bude mať dodatočné náklady aj so zvýšenými cenami energií, ktoré budú platiť subjekty štátnej správy (napr. ministerstvá, úrady a pod.).

³⁶ Konečné ceny elektriny pre domácnosti v januári 2023 stúpili priemerne o 2,5%. Zvýšila sa tzv. cena za dodávku elektriny, ktorá okrem ceny komodity zahŕňa aj náklady na odchýlku a primeraný zisk dodávateľa.

³⁷ 19. apríla Vláda SR prijala uznesenie, ktorým schválila zastropovanie distribučných poplatkov v cenách elektriny aj mimo domácností. Tarifa za straty, prevádzkovanie systému a systémové služby bude tak v tomto roku na úrovni roka 2022. Zastropované poplatky mimo silovej ceny elektriny budú mať od 1. mája aj firmy, štátne inštitúcie či samosprávy (od začiatku roka 2023 toto opatrenie platí pre domácnosti a zraniteľných odberateľov). Opatrenie sa dotkne približne 319-tisíc odberateľov elektriny a bude stáť 325 miliónov eur. O tomto rozhodnutí Vláda SR však rozhodla po uzavretí vstupov do Programu stability a preto nie je zahrnuté v predpokladoch z ktorých dokument vychádza.

³⁸ Zdanenie nadziskov sa týka len rokov 2023 a 2024 a je čiastočne závislé od spotovej ceny elektriny na energetickej burze.

³⁹ Pre jednotlivé typy elektrární boli schválené rôzne cenové stropy: spaľovacie odpadu: 100 eur, solárne elektrárne: 120 eur, jadrové, veterné, vodné, geotermálne elektrárne: 180 eur, hnedouhoľné elektrárne: 230 eur, elektrárne na biomasu a bioplyn: 240 eur.

⁴⁰ Štátny podnik môže podliehať osobitnému odvodu zo zisku po zdanení v zmysle zákona o štátnych podnikoch. Tento nástroj umožňuje štátu presunúť časť zisku z Vodohospodárskej výroby do štátneho rozpočtu prostredníctvom Zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

⁴¹ Do prenesených kompetencií samospráv (teda nie originálnych) patria základné a stredné školy.

TABUĽKA 10 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet

	2022	2023
Domácnosti		
Vyplatenie 14. dôchodku	-208	
Jednorazové navýšenie prídavku na dieťa	-83	
Jednorazová pomoc nízkopríjmovým skupinám	-23	
Dotácie pre sociálne služby	-20	
Jednorazové navýšenie prídavku na práve narodené dieťa	-6	
Podniky		
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre neregulované podniky	-77	-165
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre regulované podniky	-	-235
Podpora energeticky náročných podnikov	-40	-40
Podpora poľnohosp. prvovýroby a skladovania produktov poľnohosp. prvovýroby	-11	-50
Domácnosti		
Zastropovanie cien plynu pre domácnosti		-1462
Zastropovanie cien tepla pre domácnosti		-329
Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti (distribučné a systémové poplatky)		-379
Podpora vybraných zraniteľných odberateľov (plyn + elektrina)		-347
Ostatné		
Zvýšené výdavky štátneho rozpočtu na energie pre subjekty verejnej správy		-470
Ďalšie zatiaľ nešpecifikované opatrenia		-25
Zdroje krytia		
Preplatenie nákladov schém z nevyužitých EÚ fondov		1000
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	412	209
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie		107
Dočasné príjmy z osobitného odvodu pre Vodohospodársku výstavbu		150
Spolu (čistý vplyv na saldo)	-57	-2036
Spolu (hrubý vplyv bez zdrojov krytia)	-469	-3502
Opatrenia bez priameho vplyvu na saldo		
<i>Regulácia ÚRSO v rámci existujúcej legislatívy v oblasti cien elektriny (vplyv na 2022)</i>		
<i>Predsunutie výplaty 13. dôchodkov</i>		
<i>Dohoda o fixnej cene elektriny so Slovenskými elektrárňami</i>		

Zdroj: MF SR

Zároveň boli prijaté opatrenia bez priameho vplyvu na verejné financie. Domácnostiam zabezpečuje stabilné ceny elektriny od tohto roka dohoda so Slovenskými elektrárňami, a. s.. Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti v rokoch 2023 a 2024 je na úrovni cien roka 2022, teda približne 61 eur za megawatt-hodinu silovej zložky bez DPH. V roku 2025 má podľa novej dohody silová zložka narásť na 67 eur za megawatt-hodinu, resp. 79 eur v ďalších rokoch. Dostatok elektrickej energie má v prípade núdze zabezpečovať aj novoprijatá legislatíva, ktorá vládu oprávňuje nariadiť výrobcu elektriny komu a za akú cenu musia elektrinu dodávať. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví využil svoje kompetencie na zníženie distribučného a prenosového poplatku ako aj zníženie tarify za prevádzkovanie systému pre rok 2022⁴². Vláda zároveň predsunula výplatu 13. dôchodku v roku 2022 z novembra na jún.

Kapitálové výdavky bez EÚ fondov a financií z Plánu obnovy rastú medziročne o štvrtinu. Najväčšie investičné projekty sú na rok 2023 plánované v oblasti dopravy a obrany. Výdavky na obranu vychádzajú primárne zo záväzkov súvisiacich s členstvom v NATO a sú určené na modernizáciu vojenskej techniky. V doprave prebiehajú rozsiahle výstavby cestnej infraštruktúry ako výstavba diaľnice Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala (0,1 % HDP) a modernizácie železničných tratí ako Devínska Nová Ves –hranica SR/ČR. Ku kapitálovým výdavkom prispieva založenie strategického priemyselného parku v blízkosti Košíc v objeme 0,2 % HDP⁴³.

TABUĽKA 11 – 15 najväčších investičných projektov v roku 2023 v hotovostnom čerpaní (mil. eur)

Názov projektu	Kapitola	Zdroj	Celkové náklady	Do roka 2023	2023	2024	2025	Po roku 2025
Modernizácia železnice Devínska Nová Ves –hranica SR/ČR	MDV SR	ŠR, EÚ	276	41	205	30	0	0

⁴² <https://www.urso.gov.sk/urso-vyrazne-znizil-tps-a-zredukoval-naklady-na-distribuciu-a-prenos-elektriny-cim-v-maximalnej-miere-vyuzil-svoje-regulacne-nastroje-aby-zmiemil-narast-celkovej-ceny-elektriny-pre-slovenske-domacnosti-a-podnikatelov-v-roku-2022/>

⁴³ Pri príprave rozpočtu neboli dostupné potrebné podklady k projektu, preto projekt nie je zahrnutý v tabuľke.

Viacúčelové taktické lietadlá (stíhačky F-16)	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-	-
Výstavba diaľnice Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala	MDV SR	ŠR, EÚ	269	135	91	27	3	13	
Výstavba rýchlостnej cesty časť Kriváň - Mýtna	MDV SR	ŠR	319	74	78	114	40	14	
Modernizácia vozového parku železničných vozidiel (3. časť)	MDV SR	EÚ	76	8	69	0	0	0	
Výstavba diaľničného úseku Hubová – Ivachnová, II. fáza	MDV SR	ŠR	501	345	53	81	1	21	
Modernizácia vozového parku železničných vozidiel (7. časť)	MDV SR	EÚ	77	27	50	0	0	0	
Výstavba rýchlостnej cesty časť Šaca - Košické Oľšany, II. úsek	MDV SR	ŠR, EÚ	207	70	47	49	31	10	
Výstavba severného obchvatu Prešova, I. etapa	MDV SR	ŠR, EÚ	200	142	45	5	0	8	
Modernizácia železnice Čadca - Svrčinovec - hranica ČR/SR	MDV SR	ŠR, EÚ	88	25	42	21	0	0	
Výstavba D1 Bratislava – Triblavina	MDV SR	ŠR	150	23	39	34	32	22	
Výstavba rýchlостnej cesty Tvrdošín - Nižná	MDV SR	ŠR, EÚ	77	35	39	0	0	3	
Elektrifikácia trate Haniska pri Košiciach – Moldava nad Bodvou	MDV SR	ŠR, EÚ	72	33	39	0	0	0	
Rádiolokátory 3D stredného dosahu	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-	
Bojové obmené vozidlá 8x8	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-	

Zdroj: MF SR (UHP), podklady kapitol k tvorbe RVS 2023 – 25 a ekonomické hodnotenie projektov MF SR

Riziká nezahrnuté v základnom odhade deficitu

Zvýšená neistota ohľadne vývoja cien a energo-pomoci, ako aj blížiace voľby sa prejavujú vo vyššej volatilitě pri odhadoch nominálneho deficitu. Negatívne riziko pre základný odhad deficitu predstavuje nižšie prefinancovanie energetickej pomoci vlády pre firmy a domácnosti. Výdavky spojené s vojnou na Ukrajine môže byť potrebné navýšiť v závislosti na predlžovanie konfliktu ako aj pobytu utečencov na našom území. Negatívnejšie ako v základnom scenári môže skončiť hospodárenie samospráv, ktoré v dôsledku útlmu rastu ich príjmov z DPFO a vysokej inflácii nemusia udržať rast svojich výdavkov na odhadovanej úrovni. Deficit môžu zvýšiť aj niektoré poslancecké návrhy aktuálne prerokované v Národnej rade SR.

3 CIELE ROZPOČTU

Po utlmení dopadu energetického šoku si obnovenie fiškálnych pravidiel vyžiada od budúceho roku ambicióznú konsolidáciu verejných financií. MF SR stanovuje v Programe stability plán znižovania deficitu s cieľom zastabilizovať verejný dlh pod 60 % HDP, čím rešpektuje aj základnú ideu aktuálne meniacich sa európskych pravidiel. Navrhované rozpočtové ciele zodpovedajú poklesu deficitu o takmer dve tretiny, z aktuálnych vyše 6 % blízko k 2 % HDP do roku 2026. Diskusia o konkrétnej podobe konsolidačného plánu v objeme takmer 3 % HDP do najbližších troch rokov ostáva v kontexte súčasnej politickej situácie v rukách nasledujúcej vlády. Je však potrebná, aby sa zadlženie stabilizovalo. Splnenie rozpočtových cieľov salda by dostalo dlh na úroveň 58 % HDP do roku 2026. Indikátor dlhodobej udržateľnosti hlboko v pásme vysokého rizika zároveň značí potrebu ďalšieho ozdravovania verejných financií a reforiem aj za horizontom Programu stability.

3.1 Stanovenie rozpočtových cieľov salda hospodárenia verejnej správy

Po utlmení dopadu energetického šoku si obnovenie fiškálnych pravidiel vyžiada od budúceho roku ambicióznú konsolidáciu verejných financií. Ceny plynu a elektriny klesajú a aktuálne sú pod úrovňou z pred ruskej invázie na Ukrajinu. Trh práce sa vyvíja priaznivo, s mierou nezamestnanosti na nízkych úrovniach. Vývoj inflácie naznačuje, že vrchol rastu cenovej hladiny je už za nami. Súčasne je reálne HDP nad pred-pandemickou úrovňou a s uzatvárajúcou sa produkčnou medzerou sa ekonomika do roku 2025 dostane na svoj potenciál. Vzhľadom na vývoj týchto makroekonomických faktorov sa od budúceho roku obnovujú národné aj európske fiškálne pravidlá. V národnej legislatíve ide najmä o výdavkové limity zavedené v minulom roku, v európskom kontexte pravidiel Paktu stability a rastu, ktoré sa však aktuálne predmetom reformy.

Zároveň, národná legislatíva vyžaduje vyrovnaný rozpočet už na rok 2024, no s nástupom novej vlády bude táto sankcia opäť odsunutá. Jamná notifikácia Eurostatu potvrdila, že úroveň hrubého dlhu dosiahla takú výšku, pri ktorej majú byť v zmysle platného ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti automaticky spustené najprísnejšie sankcie dlhovej brzdy vedúce k zníženiu zadlženia. Tieto sankcie sa začnú uplatňovať od mája aktuálneho roka, keďže na obdobie dvoch rokov, po schválení programového vyhlásenia vlády, sa neuplatňuje viacero opatrení definovaných v ústavnom zákone. Vláda musí národnej rade predložiť na budúci rok návrh rozpočtu verejnej správy, ktorý bude vyrovnaný, alebo prebytkový. Zároveň, keďže predčasné voľby sa uskutočnia na konci septembra, predpokladá sa, že novej vláde bude vyslovená v národnej rade dôvera do konca tohto roka. Nová vláda, ktorá vzíde z volieb, tak bude môcť predložiť aj schodkový rozpočet, keďže sa na ňu bude automaticky vzťahovať dvojročná úniková klauzula z najprísnejších horných troch sankcií dlhovej brzdy. Scenár vyrovnaného rozpočtu z dlhovej brzdy je tak možno považovať za legislatívne korektný, no z pohľadu pravdepodobného budúceho smerovania fiškálnej politiky za vedľajší.

TABUĽKA 12 – Fiškálne pravidlá ovplyvňujúce tvorbu Programu stability

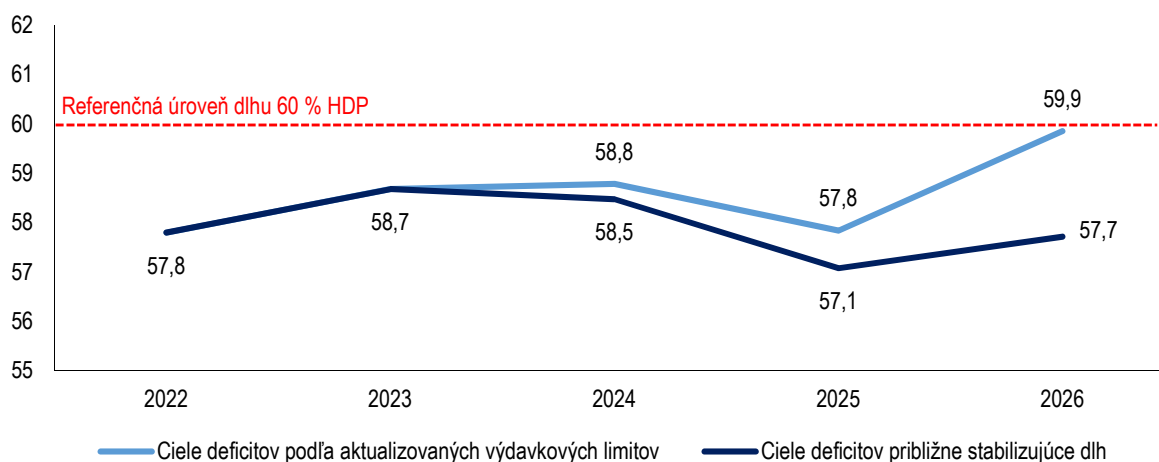
Fiškálne pravidlo	Implikácia pre rozpočtové ciele pre roky 2024 - 2026	Priemerná ročná štruktúrna konsolidácia	Závaznosť resp. premenlivosť pravidla
Národné výdavkové limity	Pokles nominálneho deficitu blízko k 3% HDP do roku 2026 (viac v prílohe 6)	0,3 - 0,5% HDP	Budú prepočítané po zvolení novej vlády (na základe nového výpočtu medzery udržateľnosti a NPC scenára)
Pakt stability a rastu (návrh reformy) / fiškálne usmernenie EK pre tvorbu Programu stability*	Pokles nominálneho deficitu pod 3% HDP a stabilizácia dlhu do roku 2026 pod 60 % HDP, resp. v prísnejšej interpretácii pokles schodku na úroveň 1 % HDP (nepresiahnutie deficitu 3 % HDP v nasledujúcich 10-tich rokoch v NPC scenári) – viac BOX 5	0,5 % HDP, resp. cca 1% HDP v prísnejšej interpretácii	Nadalej predmetom technických a politických diskusií
Národná dlhová brzda	Vyrovnaný rozpočet už od roku 2024	Jednorazovo až 4,3 % HDP	Pravidlo bude pozastavené na 2 roky po zvolení novej vlády

Keďže ciele deficitu vychádzajúce z národných výdavkových limitov nezabezpečujú stabilizáciu dlhu na

horizonte rozpočtu⁴⁴, MF SR stanovilo prísnejšie ciele, aj v kontexte aktuálne sa meniacich pravidiel na európskej úrovni. Základným smerovaním reformy európskych fiškálnych pravidiel je ich zjednodušenie a dôraz na dlhovú udržateľnosť. Jedným z princípov nových pravidiel, ku ktorým EK pozýva členské štáty aj vo fiškálnom usmernení na rok 2024, je zabezpečenie klesajúcej trajektórie hrubého dlhu, resp. jeho udržanie pod hranicou 60 % HDP (viac **BOX 5**). Potrebu konsolidácie stanovujú aj výdavkové limity, ktoré po ukončení aktuálne platnej únikovej klauzuly budú od budúceho roku záväzné. Nominálne deficity vychádzajúce z výdavkových limitov však nie sú dostatočne nízke na to, aby dokázali zabezpečiť klesajúcu trajektóriu hrubého dlhu (resp. aspoň stabilizáciu dlhu pod 60% HDP). Preto Program stability predstavuje prísnejšie ciele v porovnaní s výdavkovými limitmi kumulatívne o takmer 1 % HDP.

GRAF 18 – Prognóza hrubého dlhu pri výdavkových limitoch v porovnaní s prísnejšími cieľmi deficitov (% HDP)

Pozn.: Rozpočtové ciele zodpovedajú takým deficitom verejnej správy, ktoré približne stabilizujú hrubý dlh na celom horizonte Programu stability. To je zároveň v súlade s odporúčaním EK vo fiškálnom usmernení pre rok 2024. Zdroj: MF SR

Navrhované ciele zodpovedajú poklesu nominálneho deficitu z vyše 6% HDP blízko k úrovni 2 % HDP do roku 2026. Plánovaný pokles nominálneho schodku o takmer dve tretiny, z 6,3 % HDP na 2,2 % HDP, znamená priemernú ročnú štrukturálnu konsolidáciu na úrovni 0,7 % HDP (**TABUĽKA 13**). Takto stanovené tempo ozdravenia verejných financií nielen stabilizuje dlh bezpečne pod 60 % HDP, ale zároveň vytvára predpoklady k ďalšiemu zníženiu nominálneho deficitu až k 1 % HDP, ktoré je potrebné na absorbovanie nákladov vyplývajúcich z postupného starnutia slovenskej populácie počas ďalších 10-tich rokov. Ciele stanovené v Programe stability tak plne reflektujú aj na potenciálne novú podobu európskych fiškálnych pravidiel (viac **BOX 5**).

Diskusia o konkrétnych konsolidačných opatreniach ostáva v kontexte súčasnej politickej situácie v rukách nasledujúcej vlády. Predbežne zostavený rozpočet (tzv. fiškálny rámec) zatiaľ očakáva v rokoch 2024 až 2026 nominálny schodok okolo úrovne 5 % HDP. Na dosiahnutie plánovaného poklesu deficitu k 2,2 % HDP treba špecifikovať ďalšie opatrenia na horizonte Programu stability do roku 2026 v celkovom objeme 4 miliárd eur (2,8 % HDP). Vzhľadom na to, že jednotlivé vrstvy fiškálnych pravidiel budú aktualizované, s nástupom novej vlády sa môže výška potrebnej konsolidácie zmeniť. Končiaci mandát súčasnej vlády znamená, že konkrétnu podobu konsolidačnej stratégie verejných financií bude špecifikovať nová vláda, ktorá vzíde z jesenných parlamentných volieb.

TABUĽKA 13 – Plánované konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)

	2021 S	2022 S	2023 OS	2024 PS	2025 PS	2026 PS
1. Saldo verejnej správy / rozpočtové ciele	-5,5	-2,0	-6,3	-3,9	-3,2	-2,2
2. Cyklická zložka	-0,5	-0,4	-0,5	-0,5	0,0	0,2
3. Jednorazové efekty ⁴⁵	-3,4	-0,9	-1,5	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-1,6	-0,8	-4,3	-3,4	-3,2	-2,4
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)	0,9	0,7	-3,5	0,9	0,3	0,8
<i>p.m. Saldo verejnej správy podľa sankcií dlhovej brzdy</i>				0,0	0,0	0,0
<i>p.m. Saldo verejnej správy z predbežne zostaveného</i>				-4,7	-5,2	-4,9

⁴⁴ Výdavkové limity sú RRZ vypočítané iba pre roky 2023 až 2025. Pre rok 2026 ide o predpoklad MF SR.

⁴⁵ Tabuľka s jednorazovými vplyvmi je uvedená v **Prílohe 3**.

návrhu rozpočtu (fiškálny rámec - FRRVS)			
p.m. Opatrenia potrebné na dosiahnutie rozpočtových cieľov v mil. eur oproti FRRVS		1073	2677
			3920

* Niektoré sumy sa môžu líšiť od súčtu jednotlivých komponentov z dôvodu zaokrúhľovania.

Zdroj: MF SR

BOX 5 – Reforma fiškálnych pravidiel EÚ

Diskutovaná reforma fiškálnych pravidiel v EÚ má ukotviť dlhovú udržateľnosť ako hlavný cieľ a nahradiť komplexný systém nástrojov jedným výdavkovým pravidlom. Európska komisia koncom roka 2022 predstavila návrh na zmenu fiškálnych pravidiel platných pre krajiny EÚ. Súčasný systém viacerých indikátorov v podobe sledovania vývoja deficitu, dlhu, štrukturálneho salda, či výdavkov by sa mal podľa návrhu výrazne zjednodušiť a zamerať sa na jeden cieľ – udržateľnosť dlhu. Na jeho dosiahnutie navrhuje EK zaviesť jediné operatívne pravidlo v podobe kontroly výdavkov, ktorých medziročnú úroveň a rast sama stanoví na viacero rokov vopred. To by malo zabezpečiť viac proticyklický charakter fiškálnej politiky, kým znižovanie dlhu vytvorí dostatočný fiškálny priestor pre reakcie na budúce krízy.

V národnom viacročnom fiškálne-štrukturálnom pláne (NFP) by vláda mala záväzne predstaviť svoj plán znižovania deficitu spĺňajúc požiadavku na limit výdavkov stanovený EK. V snahe posilniť národný prvok v novom rámci Komisia navrhuje, aby ňou určená požiadavka na limit výdavkov bola transformovaná do štvorročného fiškálneho plánu vlády na národnej úrovni. Vláda sa tak prihlási ku konsolidačnej stratégii, ktorej štruktúru si bude môcť nastaviť sama, ale s podmienkou dodržania trajektórie vývoja výdavkov určenej Komisiou. Následne plán vláda predstaví EK, ktorá ho po negociáciách musí schváliť a predložiť na konečné odobrenie Rade EÚ. Schválením Radou sa NFP stane záväzným pre tvorbu rozpočtu. Neplnenie plánu si vyžiada finančné sankcie a vláda bude niesť aj reputačné náklady.

Komisia plánuje v novom rámci zaviesť pre krajiny viac špecifický prístup, ktorý bude reagovať na konkrétne výzvy, ktorým čelia alebo budú čeliť v najbližšej dekáde. Pravidlá v zmysle „jedno pre všetkých“ by mal nahradiť viac špecifický prístup vychádzajúci z analýzy dlhovej udržateľnosti (DSA). Tá by mala zachytávať vývoj hlavných makro-fiškálnych premenných a tiež nákladov súvisiacich so starnutím populácie, ktorým štáty budú čeliť v horizonte 10-tich rokov, a ktoré sú pre každú krajinu odlišné. Významnou zmenou oproti súčasným pravidlám postaveným na medziročnom úsilí tiež podľa návrhu bude strednodobý horizont v scenári bez zmeny politik (NPC) rozšírený o stres testy vývoja hrubého dlhu. Podľa návrhu Komisie by tak nový rámec pravidiel požadoval od krajín s vysokým rizikom udržateľnosti dlhu také zníženie deficitu v priebehu štyroch rokov, aby dlh následne počas 10-tich rokov v scenári bez zmeny politik (t. j. bez dodatočnej konsolidácie a po stres testoch) uspokojivo klesal, resp. deficit nevzrástol nad 3 % HDP.

Indikatívne prepočty ministerstva financií naznačujú, že EK by mohla v rámci nových pravidiel od Slovenska požadovať štrukturálnu konsolidáciu blízko k 1 % HDP ročne počas štyroch rokov. Európska komisia vo fiškálnom usmernení na rok 2024 v prvom rade odporúča nastaviť také fiškálne ciele, aby dlh strednodobo klesal, resp. udržal sa na obozretnej úrovni pod 60 % HDP. Komisia tiež krajiny vyzvala, aby stratégia zodpovedala postupnému prechodu k novému rámcu pravidiel. Podľa neho sa Slovensko z hľadiska dlhovej udržateľnosti zaradí medzi rizikové krajiny, čo už dlhšie naznačujú správy EK⁴⁶. Dá sa preto očakávať, že požiadavka na konsolidáciu bude jedna z najprísnejších. Dôvodom je nielen aktuálny stav verejných financií – štrukturálny deficit a úroveň hrubého dlhu, ale aj očakávané náklady na starnutie populácie. Tie po štvorročnom fiškálnom pláne vzrastú kumulatívne počas 10-tich rokov o 2 % HDP (viac v časti 3.4). Na to, aby deficit v scenári bez zmeny politik na 10-ročnom horizonte nepresiahol 3 % HDP, bude Slovensko musieť okolo roku 2028 dosiahnuť nominálny deficit blízko 1 % HDP (a štrukturálny okolo 0,5 % HDP). Na budúce náklady starnutia populácie tak bude nutné vytvoriť vopred rozpočtový priestor. Konsolidácia v tomto rozsahu je výrazne prísnejšia ako žiadajú domáce pravidlá. Výdavkové limity znižujú štrukturálny deficit oproti scenáru bez zmeny politik o 0,5 % HDP ročne, čo v priemere predstavuje medziročnú štrukturálnu konsolidáciu asi 0,3 % HDP.

⁴⁶ EK od roku 2020 hodnotí Slovensko ako jednu z krajín s najhoršou udržateľnosťou verejných financií v rámci indikátora S2 – [Debt Sustainability Monitor 2020](#), [Fiscal Sustainability Report 2021](#), [Debt sustainability monitor 2022](#).

TABUĽKA 14 – Predpokladaná požiadavka na štrukturálnu konsolidáciu reformovaných pravidiel EÚ a výdavkových limitov (navrhované obdobie 2025-2028)

	2024	2025	2026	2027	2028
Reformované pravidlá SGP (odhad – vlastné prepočty MF SR)					
Implicitiný cieľ pre štrukturálne saldo	-4,4	-3,5	-2,5	-1,5	-0,5*
Konsolidácia (kumulatívne 2024-2028)					3,9
Priemerne za rok					1,0
Schválený limit verejných výdavkov					
Implicitiný cieľ pre štrukturálne saldo	-3,6	-3,1	-3,0	-2,6	-2,3
Konsolidácia (kumulatívne 2024-2028)					1,3
Priemerne za rok					0,3

Pozn.: * Úroveň štrukturálneho salda zabezpečujúca, aby sa dlh bez ďalších zásahov vlády v nasledujúcich 10-tich rokoch udržal pod 60 % HDP a deficit nevzrástol nad 3 % HDP. Starnutie populácie spôsobí nárast deficitu o približne 2 % HDP v priebehu 2028-2038.

Rozdielna úroveň počiatočného štrukturálneho salda vyplýva najmä z predpokladanej konsolidácie podľa oficiálne zverejnených národných výdavkových limitov už v roku 2024 a odlišných predpokladov očakávaného štrukturálneho salda v 2023.

Zdroj: MF SR,
RRZ, EK

3.2 Vývoj jednotlivých rozpočtových položiek v aktuálne zostavenom fiškálnom rámci

Príjmy ako aj výdavky verejnej správy budú v pomere k výkonu ekonomiky na horizonte rozpočtu postupne klesať. Príjmy verejnej správy v pomere HDP klesnú podľa predpokladov v Programe stability o 3,8 p. b. do roku 2026, v porovnaní s aktuálnym rokom. Za poklesom je vývoj daňových príjmov, spôsobený najmä výpadkom dočasných príjmov z nadziskov. Výdavková strana takisto v pomere HDP poklesne do roku 2026 o 5,2 p. b., v porovnaní so súčasným rokom. Tento vývoj je spôsobený najmä plánovaným utlmením pomoci vlády spojených s vysokými cenami energií. V roku 2026 sa výraznejšie prejaví aj pokles kapitálových výdavkov, čo je spôsobené postupným ukončením Plánu obnovy a odolnosti a len pozvoľným nábehom nového programového obdobia.

TABUĽKA 15 – Vývoj jednotlivých príjmových a výdavkových položiek predpokladaný v Programe stability (ESA 2010, % HDP)

	Skutočnosť	Skutočnosť	Skutočnosť	OS	PS		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1. Príjmy spolu	39,4	40,1	40,2	42,4	39,4	38,9	38,6
Daňové príjmy	19,2	19,8	19,9	20,0	19,4	18,9	18,6
Príspevky na sociálne zabezpečenie	15,5	15,6	14,9	15,4	15,7	15,6	15,8
Nedaňové príjmy	3,0	3,2	3,2	3,0	2,8	2,7	2,6
Granty a transfery	1,6	1,5	2,2	4,0	1,6	1,7	1,5
- toho EU fondy	1,2	1,2	1,3	3,3	0,9	1,2	1,1
2. Výdavky spolu	44,7	45,6	42,3	48,7	44,2	44,1	43,5
Bežné výdavky	40,4	42,0	38,6	42,9	39,9	39,9	40,2
Kompenzácie zamestnancov	11,3	11,3	10,6	10,4	10,3	9,9	9,6
Medzispotreba	5,5	5,7	5,9	8,2	5,7	5,6	5,4
Subvencie	1,3	1,4	1,1	2,0	0,7	0,7	0,7
Úrokové náklady	1,2	1,1	1,0	1,0	1,2	1,4	1,5
Celkové sociálne transfery	17,9	18,3	17,9	19,1	19,5	19,2	19,5
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	14,7	14,9	14,5	15,2	15,9	15,6	15,9
- Naturálne sociálne transfery	3,3	3,4	3,4	3,9	3,6	3,6	3,6
Ostatné bežné transfery	3,0	4,0	1,9	2,2	2,3	3,1	3,3
Kapitálové výdavky	4,3	3,6	3,7	5,8	4,3	4,2	3,3
Kapitálové investície	3,6	3,1	3,4	5,3	4,2	4,0	3,1
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	3,4	3,1	3,3	5,1	4,0	3,7	2,9
Kapitálové transfery	0,7	0,5	0,3	0,5	0,1	0,2	0,2
3. Saldo VS bez dodatočných opatrení (FRRVS)	-5,4	-5,4	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
4. Saldo VS po dodatočných opatreniach (rozpočtové ciele)	-5,4	-5,4	-2,0	-6,3	-3,9	-3,2	-2,2
5. Potrebné dodatočné opatrenia na dosiahnutie cieľov (4-3)					0,8	2,0	2,7

Zdroj: MF SR

Na horizonte rozpočtu budú oproti minulosti výraznejšie rásť výdavky na sociálne zabezpečenie, zdravotníctvo a obranu. Kvôli pomalému nábehu čerpania zdrojov zo IV. programového obdobia výdavky na ekonomickú oblasť od roku 2024 výrazne poklesnú. Na celom horizonte rozpočtu je viditeľný vyšší podiel výdavkov na sociálne zabezpečenie vo vzťahu k HDP, kde sa plne prejavuje oneskorený vplyv rastu cien na indexáciu sociálnych dávok. Sociálne výdavky potiaha najmä vysoká valorizácia dôchodkov. Ku koncu horizontu sa vývoj rastu HDP a cien zosúladi, čo povedie k stabilizácii výdavkov na sociálne zabezpečenie. Plánované investície v rámci Plánu obnovy a odolnosti potiahu najmä výdavky v oblasti zdravotníctva a vzdelávania. Výdavky na všeobecné verejné služby v rokoch 2025 a 2026 sú ovplyvnené rezervou na krytie nových legislatívnych návrhov, ktorá je určená na zavedenie služieb pre deti, tzv. krúžkovného. Výdavky na obranu sa očakávajú vyššie ako v minulosti na celom horizonte rozpočtu a osobitne v 2025, najmä v nadväznosti na doručenie veľkej časti už v minulosti objednaných a zaplatených vojenskej techniky, najmä viacúčelové taktické lietadlá.

TABUĽKA 16 – Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG (% HDP)

Funkcie	(2017-2019)	(2020-2021)	OS (2023)	PS (2024)	PS (2025)	PS (2026)
1. Všeobecné verejné služby	5,1	5,7	5,7	5,5	6,2	6,4
2. Obrana*	1,0	1,3	1,7	1,9	2,2	1,5
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	2,2	2,3	2,4	2,1	1,9	1,9
4. Ekonomická oblasť	5,3	6,7	8,7	4,4	4,1	4,1
5. Ochrana životného prostredia	0,8	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7
6. Bývanie a občianska vybavenosť	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
7. Zdravotníctvo	5,6	6,5	6,9	6,8	6,7	6,7
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
9. Vzdelávanie	4,0	4,4	4,5	4,3	4,2	4,0
10. Sociálne zabezpečenie	14,4	15,9	16,1	16,8	16,5	16,8
Celkové výdavky	39,9	45,1	48,7	44,1	44,0	43,5

Pozn.: OS – očakávaná skutočnosť, PS – Program stability

Zdroj: MF SR, Eurostat

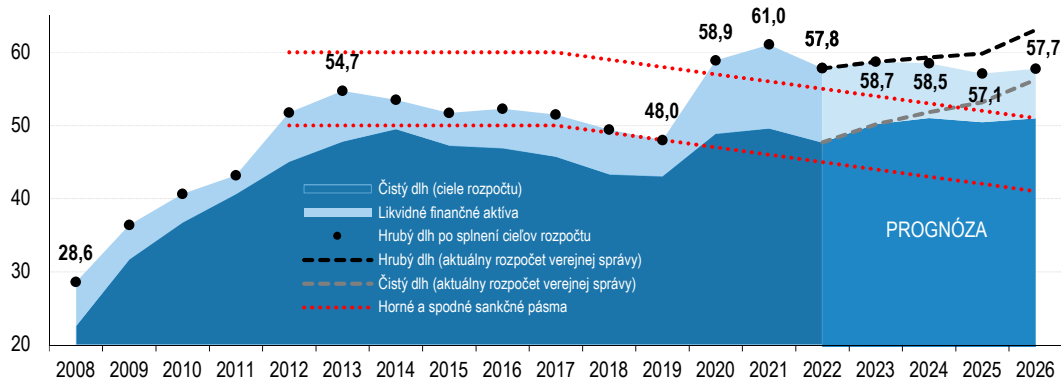
Pozn. 2: Všetky údaje sú po zohľadnení jamej notifikácie Eurostatu

* COFOG klasifikácia sa vykazuje v ESA 2010 metodike (teda aktuálne), kde sa výdavky zaznamenávajú podľa momentu dodania. Veľké investičné projekty sa tradične doručujú niekoľko rokov po zaplatení a preto sú v klasifikácii ESA 2010 zohľadnené neskôr, než ako v národnej hotovostnej metodike.

3.3 Hrubý dlh verejnej správy

Hrubý dlh sa v minulom roku opäť vrátil pod 60 % HDP a to predovšetkým vďaka vysokej inflácii. Trend zvyšovania zadĺženia v pomere k HDP z pandemického obdobia sa v minulom roku dočasne zvrátil. V pomere k HDP sa hrubý dlh medziročne znížil o vyše 3 p. b. HDP⁴⁷ a dosiahol 57,8 % HDP (GRAF 19). Najvýznamnejším faktorom stojacim za poklesom zadĺženia bola vysoká úroveň inflácie, ktorá zvyšuje nominálne HDP, voči ktorému sa zadĺženie sleduje.

GRAF 19 – Hrubý a čistý dlh verejnej správy (% HDP)

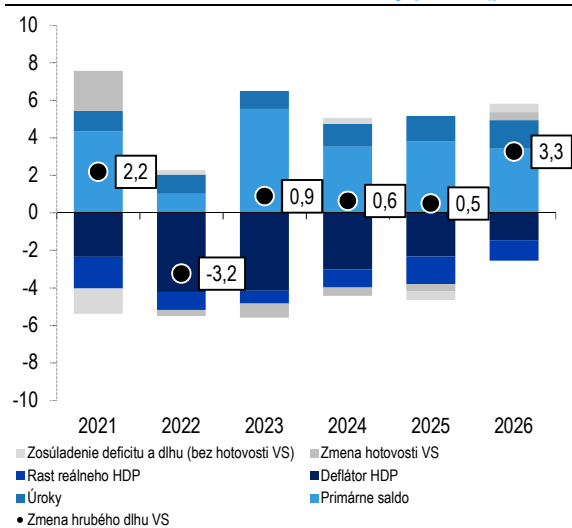
Pozn.: Vývoj hrubého dlhu zodpovedá emisnému plánu s aktuálnymi deficitmi verejnej správy podľa fiškálneho rámca 4,7 % HDP v 2024, 5,2 % v 2025 a 4,9 % v 2026. Prognóza hrubého dlhu po splnení rozpočtových cieľov vychádza z upraveného emisného plánu a predpokladá dosiahnutie cieľov rozpočtu na úrovni aktuálnych deficitov verejnej správy 3,9 % HDP v 2024, 3,2 % HDP v 2025 a 2,2 % HDP v 2026.

Zdroj: MF SR

⁴⁷ Z hľadiska subjektov verejnej správy k poklesu hrubého dlhu v pomere k HDP primárne prispela centrálna vláda (3,2 p. b. HDP), z ostatných subjektov sa na znížení zadĺženia najviac podieľali spoločnosti železničnej dopravy a NDS (0,1 p. b. HDP).

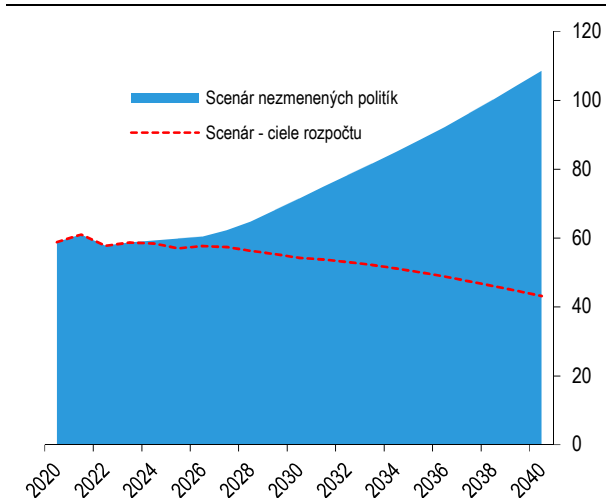
Od roku 2023 sa po postupnom ústupe inflácie opäť zahájí rastúci trend zadĺženia nad 60 % HDP, ktorý sa podarí zastaviť len ambicióznou konsolidáciou verejných financií. V aktuálnom roku sa zadĺženie zvýši najmä v kontexte rastu výdavkov na energetickú pomoc a viacerých trvalých opatrení vlády nesúvisiacich priamo s energetickou krízou. Nepriaznivý vývoj dlhu je spôsobený aj postupne rastúcimi úrokovými nákladmi. V ďalších rokoch sa tento trend ešte zosilní. Dôvodom je kombinácia len podpriemerného rastu ekonomiky, ustupujúcej inflácie a očakávaných deficitov okolo 5 % HDP. V týchto podmienkach je stabilizácia hrubého aj čistého dlhu možná len postupným znížením schodku hospodárenia hlbšie pod 3 % HDP do roku 2026. Na to, aby zadĺženie klesalo aj dlhodobo, je potrebné deficit znížiť ešte výraznejšie. Naopak, bez ozdravenia verejných financií presiahne dlh už do roku 2040 hranicu 100 % HDP, čo je dôsledkom najmä postupného starnutia slovenskej populácie (viac v ďalšej časti).

GRAF 20 – Príspevky k medziročnej zmene hrubého dlhu VS v základon scenári bez zmeny politik (p. b. HDP)

Zdroj: MF SR

GRAF 21 – Dlhodobá prognóza hrubého dlhu (% HDP)

Zdroj: MF SR

Pozn.: Scenár nezmenených politik vychádza z predpokladu vývoja deficitu od roku 2024 bez konsolidačných opatrení a s dodatočným vplyvom nákladov súvisiacich so starnutím populácie. Konsolidačný scenár predpokladá dosiahnutie rozpočtových cieľov (nominálny schodok 2,2% HDP do roku 2026) a následnú štrukturálnu konsolidáciu 0,5 % HDP do dosiahnutia štrukturálneho prebytku 0,5 % HDP. Dlhodobý makroekonomický výhľad je prevzatý z aktuálnej makroekonomickej prognózy a projekcií európskej pracovnej skupiny AWG.

3.4 Udržateľnosť verejných financií

Udržateľnosť verejných financií v strednodobom a dlhodobom horizonte hodnotia indikátory, ktoré kvantifikujú potrebnú zmenu štrukturálneho salda tak, aby vykompenzovala súčasnú rozpočtovú pozíciu aj budúce náklady súvisiace so starnutím populácie. Indikátory kvantifikujú, či verejné zadĺženie bude pod kontrolou na dlhšom horizonte, a to pri aktuálnej výške dlhu a salda verejnej správy a pri súčasnom nastavení politik citlivých na starnutie populácie⁴⁸. Ministerstvo financií pri hodnotení udržateľnosti verejných financií používa strednodobý indikátor S1 a dlhodobý indikátor S2⁴⁹. Obdobné indikátory používa k vyhodnocovaniu udržateľnosti aj Európska komisia, avšak s dôležitými odlišnosťami v oblasti vstupných dát a metodiky. V prípade indikátora S1 pristúpila Európska komisia pri ostatnej správe ku koncepcnej zmene a po novom indikátor S1 už neslúži k vyhodnocovaniu udržateľnosti na strednom období, ale ako doplnkový indikátor pre vyhodnocovanie dlhodobej udržateľnosti⁵⁰. Rozdiely v národnej metodike a metodike Európskej komisie zostavovania indikátora S2 popisuje

⁴⁸ Ide o aktuálnu rozpočtovú pozíciu resp. jej krátkodobý cieľ, a dlhodobé prognózy výdavkov dôchodkovému systému, výdavkov na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť a výdavky systému vzdelávania.

⁴⁹ S1 (strednodobý horizont) - prezentuje indikátor MF SR, ktorý na rozdiel od upraveného S1 od EK zachytáva stále strednodobý horizont. Hodnota ukazuje, o koľko sa musí trvalo zmeniť aktuálne primárne štrukturálne saldo, aby hrubý dlh verejnej správy na horizonte 15-tich rokov nepresiahol úroveň 60 % HDP (po zohľadnení očakávaných budúcich výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva). S2 (dlhodobý horizont) - predstavuje hodnotu, o ktorú sa musí trvalo zmeniť primárne štrukturálne saldo, aby bol súčasný dlh krytý budúcimi primárnymi saldami. Na rozdiel od S1, indikátor S2 berie do úvahy projekcie súvisiace so starnutím populácie v nekonečnom horizonte, pričom požadovaná zmena salda má zabezpečiť stabilizáciu aktuálnej úrovne dlhu. MF SR pri kvantifikáciách uvažuje s vplyvom druhého piliera na príjmovej aj výdavkovej strane.

⁵⁰ Európska komisia sa pri indikátore S1 vracia k definícii, ktorú uplatňovala do roku 2011. V novej správe indikátor vyjadruje potrebu okamžitej a permanentnej konsolidácie v roku 2024, ktorá zabezpečí, aby dlh nepresiahol úroveň 60 % HDP do roku 2070.

BOX 6. Súčasťou národného rámca pravidiel je od roku 2022 aj tzv. ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (UDU)⁵¹, ktorý vypočítava Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. Ten je východiskom pre určenie miery konsolidácie a stanovenia limitu verejných výdavkov.

Indikátory strednodobej aj dlhodobej udržateľnosti zostávajú v pásme vysokého rizika⁵² aj po zohľadnení vplyvu penzijnej reformy. Na vyššiu úroveň oboch ukazovateľov vplýva vysoká hodnota očakávaného štruktúrného salda, ktorá sa zhorší z -0,8 % HDP v roku 2022 na -4,3 % HDP v roku 2023. V prípade splnenia rozpočtových cieľov by sa štruktúrne saldo zlepšilo na úroveň -2,4 % HDP do roku 2026, čím by sa dostala udržateľnosť do pásma stredného rizika z pohľadu indikátora S1 a priblížila k hranici stredného rizika z pohľadu indikátora S2 (**TABUĽKA 17**). Ďalší pokles rizík udržateľnosti si bude vyžadovať pokračujúcu konsolidáciu verejných financií a ďalšie reformy.

TABUĽKA 17 – Rozklad indikátora S2 v roku 2023 a 2026 (% HDP)

	2023	2026 scenár po splnení cieľov	2026 fiškálny rámec
S1 Indikátor	3,5	0,7	4,2
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia štruktúrného salda a dlhu*	1,4	-0,6	2,0
z toho primárne štruktúrne saldo (-):	-3,4	-0,9	-3,6
Výdavky na penzie	0,9	0,6	0,6
Zdravotná starostlivosť	0,5	0,4	0,4
Dlhodobá starostlivosť	0,3	0,3	0,3
Výdavky na vzdelanie	0,2	0,1	0,1
Ostatné	0,03	-0,04	-0,04
S2 Indikátor	9,2	6,1	8,9
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia štruktúrného salda a dlhu*	3,4	1,2	4,0
z toho primárne štruktúrne saldo (-):	-3,4	-0,9	-3,6
Výdavky na penzie	3,0	2,5	2,5
Zdravotná starostlivosť	1,4	1,3	1,3
Dlhodobá starostlivosť	1,6	1,5	1,5
Výdavky na vzdelanie	0,1	0,0	0,0
Ostatné	-0,3	-0,4	-0,4

* Počiatočná rozpočtová pozícia zahŕňa príspevok primárneho štruktúrného salda, príspevok snowball efektu k dlhu a príspevok dlhodobej prognózy príjmov z majetku.

Zdroj: MF SR

Pozn.: Predpokladaný vplyv reformy I. a II. piliera je zníženie S2 o 1,6 p.b. HDP.

⁵¹ Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti vyjadruje, o koľko je potrebné znížiť štruktúrne saldo verejnej správy, aby hrubý dlh na horizonte 50 rokov nepresiahol hranicu 50 % HDP. Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti bol síce formálne zavedený v roku 2012, avšak až do momentu zavedenia výdavkových limitov efektívne nebol súčasťou fiškálnych pravidiel, dovtedy slúžil na monitorovanie dlhodobej udržateľnosti.

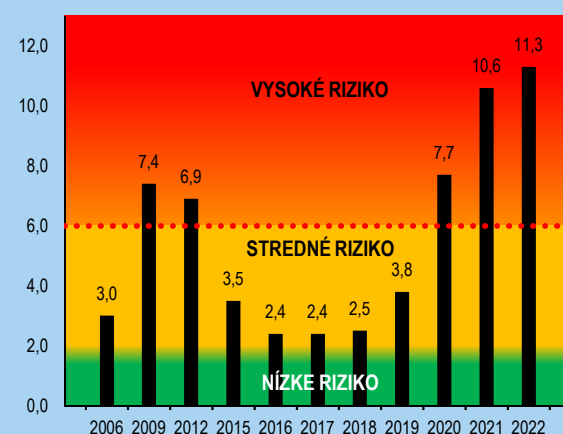
⁵² Pásmo nízkeho rizika je definované pre hodnoty indikátora S1 pod úroveň 0, pásmo stredného rizika od 0 do 3 a pásmo vysokého rizika predstavujú hodnoty nad 3. Pre indikátor S2 platí pásmo nízkeho rizika po hodnotu 2, pásmo stredného rizika od 2 do 6 a pásmo vysokého rizika hodnoty nad 6.

BOX 6 – Rozdiely pri výpočte indikátora S2 medzi Európskou komisiou a MF SR

V apríli 2023 vydala Európska komisia správu Debt sustainability monitor 2022⁵³, ktorej súčasťou bolo aj pravidelné hodnotenie dlhodobej udržateľnosti krajín EÚ prostredníctvom indikátora S2. Napriek tomu, že ministerstvo financií a Európska komisia používajú k hodnoteniu dlhodobej udržateľnosti obdobné indikátory, existujú medzi oboma prístupmi určité rozdiely v oblasti metodiky a vstupov, ktoré vo výsledku vedú k odlišným hodnotám indikátora S2. Medzi hlavné rozdiely patria:

- **rok predpokladanej konsolidácie** – Európska komisia vychádza z jesennej prognózy predchádzajúceho roka t-1 a jej projekcie štrukturálneho salda v čase t+2, ktorý sa stáva východiskovým rokom pre výpočet indikátora S2, kým MF SR vo svojej metodike používa pre súčasnú hodnotu indikátora S2 východiskový rok t,
- **odlišné hodnoty štrukturálneho salda a dlhu v základom roku** – pri kvantifikácii štrukturálneho deficitu a úrovne dlhu Európska komisia využíva vlastnú metodiku, ktorá napr. za jednorazové opatrenia považuje len také, ktoré sú mimo kontroly vlády; rovnako nešpecifikované konsolidačné opatrenia, alebo opatrenia v procese prípravy, nie sú zahrnuté do NPC scenára EK,
- **zohľadnenie vplyvu II. piliera:** Európska komisia postupuje podľa spoločnej metodiky, ktorá predpokladá konštantnú výšku príjmov verejnej správy v pomere k HDP na celom horizonte projekcie. To znamená, že zavedenie automatického vstupu do II. piliera pre nových na trhu práce nezohľadňuje pokles príjmov verejnej správy v dôsledku vyššieho objemu postupovaných prostriedkov do II. piliera a jeho vplyv na S2 sa tak bude výrazne líšiť.

GRAF 22 – Indikátor S2 v metodike EK

Zdroj: EK

Rozdiel v zverejnenom stave dlhodobej udržateľnosti SR od Európskej komisie a kvantifikácii MF SR v 2023 vyplýva okrem spomínaných faktorov aj z nezahrnutia vplyvu reformy I. piliera do projekcií Komisie. Vzhľadom na krátke obdobie medzi schválením reformy a posledným termínom pre dodanie vstupných údajov do správy, nebolo možné vplyv reformy na dlhodobé výdavky do správy zahrnúť. Dopady reformy na projekcie dlhodobých výdavkov budú zahrnuté do kvantifikácií Európskej komisie po štandardnom procese schvaľovania dlhodobých projekcií v rámci Ageing working group v priebehu jesene 2023.

Prijaté zmeny v politikách citlivých na starnutie populácie

Od vydania predošlého Programu stability bolo prijatých viacero opatrení, ktoré budú mať vplyv na vývoj výdavkov citlivých na starnutie populácie. Najvýznamnejším spomedzi nich je reforma I. piliera dôchodkového systému, ktorá v dlhom horizonte prispieva k zlepšeniu udržateľnosti o 2,6 p.b. (GRAF 24), na strednodobom horizonte však bude vytvárať dodatočný tlak na verejné financie. Negatívny vplyv na dlhodobú udržateľnosť má najmä zavedenie rodičovského dôchodku⁵⁴, ale aj možnosť odchodu do predčasného

⁵³ Debt Sustainability Monitor 2022

⁵⁴ Výška rodičovského dôchodku za každé dieťa bude na úrovni 1,5% vymeriavacieho základu dieťaťa s pred dvoch rokov, pričom vymeriavací základ bude dieťaťa ohraničený na úrovni 1,2-násobku všeobecného vymeriavacieho základu.

dôchodku po 40 odpracovaných rokoch⁵⁵. Prostredníctvom pozmeňujúceho návrhu došlo aj k dočasnému zmrazeniu sadzieb odvodov do II. piliera⁵⁶, ktoré krátkodobo zmierňuje tento negatívny vplyv. Z dlhodobého pohľadu bude vplyv zmeny sadzieb na udržateľnosť približne neutrálny. Dlhodobú udržateľnosť bude zlepšovať najmä opätovné naviazanie dôchodkového veku na rast strednej dĺžky života⁵⁷ a spomalenie rastu aktuálnej dôchodkovej hodnoty (ADH)⁵⁸. Ide o opatrenia, ktoré vytvárajú úspory najmä na dlhom horizonte, z pohľadu vplyvu reformy na udržateľnosť bude preto dôležité, aby zostali zachované aj v budúcnosti, keď sa úspory začnú realizovať.

V roku 2023 boli v oblasti I. piliera prijaté ďalšie zmeny, ktorými došlo k rozmrazeniu minimálneho dôchodku a k úprave valorizačného mechanizmu. Minimálny dôchodok bol opätovne naviazaný na sumu životného minima, pričom zvýšená suma nebude vyplácaná štandardne od 1. januára ale už od polovice roku 2023. Zároveň došlo aj k úprave odstupňovania výšky minimálneho dôchodku pre dôchodcov s 50 a viac rokmi obdobia dôchodkového poistenia. Valorizácia dôchodkových dávok bola s účinnosťou od roku 2024⁵⁹ rozšírená o mechanizmus mimoriadnej valorizácie, ktorý sa aktivuje v prípade, ak rast spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov presiahne 5 % od bezprostredne predchádzajúceho zvýšenia dôchodkovej dávky. V prípade, ak v priebehu roku došlo k vyplateniu mimoriadnej valorizácie, štandardná valorizácia od 1. januára nasledujúceho roku sa o sumu mimoriadnej valorizácie zníži⁶⁰. Pri štandardnej inflácii došlo aj k predĺženiu obdobia, v ktorom sa sleduje rast dôchodcovskej inflácie, z prvých šesť na prvých deväť mesiacov predchádzajúceho roku.

Schválená reforma II. piliera zlepšuje efektívnosť dôchodkového sporenia, čím zvyšuje adekvátnosť priznávaných dôchodkov v budúcnosti. Najdôležitejším opatrením reformy, vyplývajúcim z Plánu obnovy a odolnosti, je zavedenie predvolenej investičnej stratégie na báze životného cyklu⁶¹, ktorá bude viesť k vyššej alokácii úspor do akcií u veľkej časti sporiteľov⁶². Zmenou prešla aj výplatná fáza, ktorá bude rozdelená na dve časti – programový výber a doživotný dôchodok. Počas programového výberu budú úspory naďalej investované, čím sa predlžuje investičný horizont sporiteľov. Ďalej sa upravuje aj poplatková politika⁶³ dôchodkových správcovských spoločností (DSS) a zavádza sa povinnosť DSS vytvoriť a spravovať indexové fondy s kvalitatívnymi podmienkami na ich zloženie. Systém garancií sa mení na individuálny, kedy je sporiteľovi garantovaná výplata prostriedkov z dlhopisového garantovaného fondu minimálne vo výške vložených úspor. Obnovuje sa automatická účasť na dôchodkovom sporení pre ľudí vstupujúcich na trh práce do 40 rokov veku, s možnosťou vystúpenia.

Z pohľadu indikátora S2 má zavedenie automatického vstupu na II. piliera negatívny vplyv na dlhodobú udržateľnosť vo výške 0,9 p.b., ktorý je však dôsledkom kombinácie metodiky S2 a nedostatočne dlhého horizontu nezohľadňujúceho úspory z opatrenia za horizontom 50 rokov. V strednom období sa opatrenie prejaví poklesom príjmov Sociálnej poisťovne, ktorá bude postupovať viac príspevkov do DSS. Tento negatívny vplyv na verejné financie je kompenzovaný v čase odchodu na dôchodok, keďže krátený dôchodok sporiteľa z I. piliera bude zohľadňovať obdobie účasti v II. pilieri. Úspora z nižších dôchodkových dávok z I. piliera sa však nestihne v plnej miere prejavíť na 50 ročnom horizonte projekcie, ktorý vstupuje do výpočtu S2 a vyrovná tak negatívny vplyv na saldo dôchodkového systému.

⁵⁵ Pôvodne bolo možné získať nárok na predčasný dôchodok najskôr 2 roky pred dovŕšením dôchodkového veku. Zároveň sa zaviedlo aj nové krátenie dôchodku pre poberateľov predčasných dôchodkov s aspoň 40-timi odpracovanými rokmi (0,3% za každých 30 začatých dní), ktoré je nižšie ako krátenie pre ostatných predčasných dôchodcov (0,5% za každých 30 začatých dní).

⁵⁶ Sadzba na starobné dôchodkové sporenie zostane na úrovni 5,5% aj v rokoch 2023 a 2024, v rokoch 2025 a 2026 stúpne na 5,75% a od roku 2027 bude stanovená na úrovni 6%. Podľa pôvodného nastavenia sa mala sadzba zvýšiť na 5,75% už v roku 2023 a od roku 2024 zostať na úrovni 6%.

⁵⁷ Po reforme zostáva v platnosti rast dôchodkového veku definovaný v zákone č. 461/2003 Z. z., zmena sa bude týkať len ľudí narodených v roku 1967 alebo neskôr, čo znamená, že vplyv naviazania dôchodkového veku na strednú dĺžku dožitia sa začne prejavovať od roku 2031.

⁵⁸ ADH bude rásť o 95% rastu priemernej mzdy v hospodárstve, čím sa znížia budúce novopriznané dôchodky v porovnaní s predošlým nastavením.

⁵⁹ V čase kompletizovania materiálu nie je zrejme definitívne nastavenie valorizačného mechanizmu a jeho účinnosť, keďže sú v druhom čítaní predložené [pozmeňujúce návrhy](#), ktoré môžu zásadne zmeniť jeho podobu.

⁶⁰ Pri súčasných makroekonomických predpokladoch sa nepredpokladá, že príde k aktivácii mimoriadnej valorizácie v súčasnom nastavení.

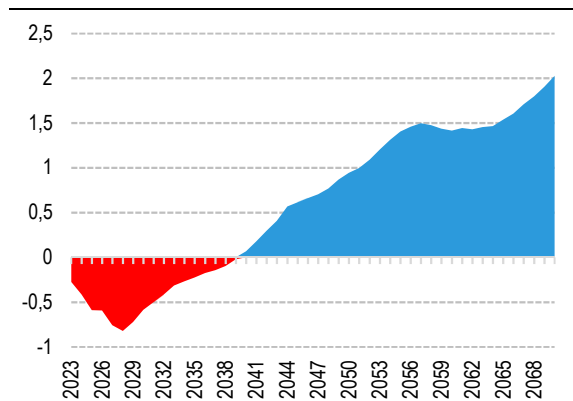
⁶¹ [Default strategy in pension saving: The case of Slovakia](#)

⁶² Do predvolenej investičnej stratégie budú vstupovať noví sporitelia a postupne aj vybrané skupiny existujúcich sporiteľov, pričom im bude umožnené kedykoľvek z predvolenej investičnej stratégie vystúpiť. Automaticky do tejto stratégie vstúpia sporitelia, ktorí boli v roku 2013 presunutí do dlhopisových garantovaných fondov a od tej doby nevykonali žiadnu zmenu v rozložení svojho majetku. V závislosti od veku bude zosúladený celý ich majetok v II. pilieri (narodení po roku 1968) alebo budú presmerované len ich nové príspevky (narodení v 1968 alebo skôr).

⁶³ Návrh ruší poplatok za vedenie dôchodkového účtu a poplatok za zhodnotenie, naopak maximálny poplatok za správu dôchodkového fondu sa zvyšuje z 0,3% na 0,45% priemernej ročnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde v roku 2023, následne 0,425% v roku 2024 a 0,4% pre nasledujúce obdobie.

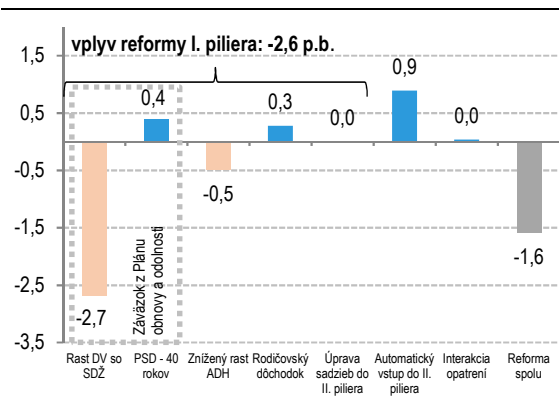

GRAF 23 – Vplyv reformy I. a II. piliera na saldo verejnej správy (% HDP)

Zdroj: MF SR

GRAF 24 – Zmena S2 pri zavedení jednotlivých opatrení a pri zavedení reformy ako celku (p.b. HDP)

Zdroj: MF SR

Pozn.: Všetky opatrenia sú počítané ako efekt voči predošlému nastaveniu, okrem efektu skoršieho odchodu z trhu práce po 40 rokoch. Ten sa berie ako dodatočný efekt k obnoveniu rastu DV so SDŽ. Pri predošlom nastavení DV (zastropovaní) by bol tento efekt len minimálny.

Plánované opatrenia v dôchodkovom systéme

V súlade s cieľom z Plánu obnovy má byť zavedené opatrenie na zlepšenie informovanosti o budúcich dôchodkoch z I. piliera. Úpravou majú prejsť aj miery poklesu zárobkovej činnosti pre invalidné dôchodky. Cieľom predloženého návrhu zákona⁶⁴ je vytvorenie predpokladov pre zabezpečenie lepšej informovanosti o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému. Spolu s existujúcou informáciou o nárokoch z II. a III. piliera, je snaha integrovať informácie zo všetkých pilierov do jedného informačného listu podľa vzoru švédskej oranžovej obálky. Návrh ďalej upravuje miery poklesu zárobkovej činnosti na účely invalidity tak, aby zodpovedali aktuálnym medicínskym poznatkom. Podmienky hodnotenia invalidity budú prakticky zmiernené, čo bude mať za následok vyšší počet novopriznaných invalidných dôchodkov a nárast dôchodkových dávok, nových aj aktuálne vyplácaných. Na strednodobom horizonte je negatívny vplyv daného opatrenia na rozpočet verejnej správy vo výške 0,1% HDP, ktorý predpokladáme konštantný aj na dlhodobom horizonte.

⁶⁴ Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

4 ŠTRUKTURÁLNE POLITIKY A INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY VEREJNÝCH FINANCIÍ

Najväčšie výzvy brzdiace ekonomickú konvergenciu Slovenska sa týkajú vzdelávania, trhu práce a alokačnej efektívnosti. S cieľom zvýšenia inkluzívnosti vzdelávacieho systému bude zavedený právny nárok na miesto v materskej škole spojený s dobudovaním chýbajúcich kapacít materských škôl. Profiláciu a diverzifikáciu vysokých škôl podporí zavedenie výkonnostných zmlúv. Problém s nedostatkom pracovnej sily cieľia opatrenia znižujúce bariéry vstupu vysokokvalifikovaných zahraničných pracovníkov na trh práce. Zavedenie nového príspevku na rekvalifikáciu uchádzača o zamestnanie podporí investície do zručností dopytovaných na pracovnom trhu. Reforma súdnej mapy a na ňu naviazaná špecializácia sudcov by mala priniesť zrýchlenie súdnych konaní a kvalitnejšie rozhodnutia. Najvýznamnejšou legislatívnou zmenou v oblasti verejných financií v poslednom roku bolo schválenie záväzných limitov verejných výdavkov v NR SR po dohode na ich metodike. Zvyšovanie efektívnosti verejných výdavkov a identifikácia potenciálnych úspor bude pokračovať ďalšími revíziami výdavkov. Počas roku 2022 bola vykonaná revízia výdavkov na dotácie s potenciálnym odhadom úspor 0,3 % HDP. V procese prípravy je tiež revízia výdavkov na priamu a nepriamu podporu výskumu, vývoja a inovácií.

4.1 Štrukturálne reformy

Významnou reformou na zvýšenie inklúzie vzdelávacieho systému a podporu návratu matiek na trh práce je zavedenie právneho nároku na miesto v materskej škole pre deti od štyroch (september 2024), respektíve troch rokov (september 2025). Návrh novely školského zákona zavádzajúcej tento právny nárok už bol schválený vládou SR vo februári 2023 a v blízkej dobe sa očakáva aj jeho schválenie NR SR⁶⁵. Ďalším dôležitým inkluzívnym opatrením je zmena v prístupe k deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Definujú sa deti a žiaci zažívajúci prekážky v prístupe k výchove a vzdelávaniu a stanoví sa ich nárok na vzdelávaciu podporu prostredníctvom osobitných podporných opatrení. Na zlepšenie gramotnosti a zručností žiakov potrebných pre 21. storočie sa v roku 2023 očakáva schválenie nového kurikula pre všetky vzdelávacie cykly základných škôl s možnosťou implementovať nové kurikulum v prvých ročníkoch prvého cyklu základného vzdelávania. Úprava metodiky rozpisu dotácií zavedeným výkonnostných zmlúv podporí profiláciu a diverzifikáciu vysokých škôl na základe ich špecifických silných stránok a potenciálu rozvoja.

Schválenie Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií vládou SR predstavuje kľúčový moment z pohľadu smerovania politik a financovania výskumu, vývoja a inovácií. Stratégia spolu s akčným plánom nastavujú opatrenia zamerané na zefektívnenie a sprehľadnenie systému riadenia a financovania, zvýšenie investícií do fungujúceho systému podpory, rozvoj a lákanie talentu, ako aj rámec na určovanie tematickej špecializácie vo výskume a v inováciách⁶⁶. Investície do výskumu a vývoja z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (POO) prinesú výrazný impulz pre výskumný ekosystém. Zamerané budú hlavne na zapájanie domácich firiem a výskumníkov do európskeho výskumného priestoru, spoluprácu súkromného a verejného sektoru, excelentnú vedu ako aj na výskum a inovácie v zelenej a digitálnej transformácii. S cieľom podporiť digitálnu transformáciu bude v roku 2023 spustená nová centrálna platforma na využívanie zdrojov IT (tzv. digitálne trhovisko), ktorá umožní efektívnejší spôsob obstarávania IT komodít a odborných kapacít. Cieľom je zvýšenie flexibility a skrátenie času nákupu služieb a zapojenie širšieho okruhu dodávateľov vrátane malých a stredných firiem.

V reakcii na problém s nedostatkom pracovnej sily pokračuje implementácia opatrení znižujúcich bariéry vstupu vysokokvalifikovaných zahraničných pracovníkov na trh práce. Predĺženie zrýchlenej schémy udeľovania víz a zjednodušenie uznávanie dokladov o vzdelaní uľahčuje príchod vysokokvalifikovaných zamestnancov do krajiny. Novela zákona o službách zamestnanosti má za cieľ zosúladiť systém celoživotného vzdelávania s potrebami trhu práce. Aliancia sektorových rád bude pre tieto účely monitorovať a komunikovať rezortom vývojové trendy na trhu práce. Zavedenie nového príspevku na rekvalifikáciu uchádzača o zamestnanie podporí investície do zručností dopytovaných na pracovnom trhu. S cieľom zvýšiť dostupnosť bývania a podporiť

⁶⁵ Aktuálne zostavený rozpočet však nepočíta s týmto opatrením.

⁶⁶ V aktuálne zostavenom rozpočte však nie je zahrnutý fiškálny vplyv vychádzajúci z tejto stratégie.

mobilitu pracovnej sily bolo implementovaných viacero opatrení bytovej politiky. Prijaté zákony o výstavbe a zákon o územnom plánovaní pomôžu zefektívniť stavebný proces vďaka zrýchleniu povolovacích procesov, elektronizácii povolovania nových stavieb či zlepšeniu možností pre odstraňovanie čiernych stavieb. Novelu zákona o verejnom obstarávaní prinesú zmeny týkajúce sa výkonu dohľadu, ako aj profesionalizáciu verejného obstarávania.

Zvyšovanie alokačnej efektívnosti v ekonomike docielia najmä opatrenia zlepšujúce kvalitu inštitúcií a podnikateľského prostredia. Reforma súdnej mapy a na ňu naviazaná špecializácia sudcov by mala priniesť zrýchlenie súdnych konaní a kvalitnejšie rozhodnutia. Potrebná legislatíva súvisiaca s reformou už bola schválená NR SR a ako najväčšia výzva z pohľadu úspešného dotiahnutia zavedenia novej siete súdov sa momentálne javí personálne zabezpečenie správnych súdov. Elektronizácia a zjednotenie insolvenčných procesov znížia administratívne bariéry podnikania. K zmierneniu regulačnej záťaže podnikania prispeje tiež prijatie ďalších antibyrokratických balíčkov či zjednodušenie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Cieľom novely o pozemkových úpravách je sprísniť opatrenia proti drobeniu vlastníctva pozemkov a zamedziť tak zvyšovaniu rozdrobenosti pozemkového vlastníctva. Zámerom budovania centier zdieľaných služieb je zlepšenie výkonu a posilnenie administratívnych kapacít verejnej správy na miestnej úrovni.

Pre stabilizáciu personálu v zdravotníctve sa od roku 2023 výrazne zvyšuje mzdové ohodnotenie zdravotníckych pracovníkov v ústavnej zdravotnej starostlivosti a navyšujú sa aj finančné zdroje pre ambulantnú starostlivosť. Na podporu vstupu inovatívnych liekov s účinnosťou od roku 2023 bola schválená novela liekovej legislatívy. Kľúčovým opatrením pre zefektívnenie financovania v sektore je pokračovanie zavádzania DRG (Diagnoses Related Groups) mechanizmu a optimalizácia siete nemocníc. Na konci roka 2022 začal rezort s realizáciou prvej fázy kategorizácie nemocníc a na zlepšenie infraštruktúry boli v roku schválené plány na výstavbu nových nemocníc. V rámci POO odštartovali prvé kroky na podporu všeobecnej ambulantnej starostlivosti formou príspevkov pre ambulancie. V oblasti dlhodobej starostlivosti sa pozornosť venuje zvyšovaniu kvality služieb cez reformu dohľadu nad ich poskytovaním, ale navyšujú sa aj zdroje na budovanie kapacít a adekvátnejšiu úhradu za poskytované služby zdravotnými poisťovňami.

Hlavným cieľom reforiem a investícií v pripravovanej národnej kapitole REPowerEU v rámci aktualizácie POO bude najmä diverzifikácia zdrojov energie a odklonenie sa od ruských fosílnych palív. To sa dosiahne zvýšením energetickej efektívnosti či investíciami do odolnosti elektrizačnej sústavy umožňujúcej urýchlenie prechodu na obnoviteľné zdroje energie. Okrem vyššie spomínaných cieľov sú v kapitole zahrnuté aj opatrenia, ktoré pomôžu v boji proti energetickej chudobe, podporia nízkoemisnú, respektíve bezemisnú dopravu a urýchlia rekvalifikáciu pracovnej sily na ekologické a súvisiace digitálne zručnosti. Historicky prvý slovenský klimatický zákon by mal priniesť sprehľadnenie právneho klimatického rámca a výrazne tým zvýšiť potenciál dosiahnutia ambiciózných klimatických cieľov vrátane klimatickej neutrality najneskôr do roku 2050, pričom aktuálne prebieha vyhodnocovanie pripomienok k návrhu zákona. Na dlhodobý problém so znečistením ovzdušia reaguje zákon o ochrane ovzdušia, ktorý zavádza dôslednejšiu kontrolu znečisťovania a umožňuje lokálny prístup k riadeniu kvality ovzdušia. Zlepšenie hospodárenia s vodou v krajine má potenciál priniesť zmiernenie dôsledkov sucha a prispieť k obnove ekosystémov a biodiverzity.

4.2 Inštitucionálne reformy verejných financií

Limit výdavkov verejnej správy

Najvýznamnejšou zmenou v posledných mesiacoch bolo schválenie limitu verejných výdavkov v NR SR pre rozpočty v rokoch 2023 až 2025 a naviazanie limitu na európske fiškálne pravidlá. Výdavkové limity boli legislatívne ukotvené na jar 2022 ako hlavné operatívne pravidlo na riadenie verejných financií. Ich implementácia má zabezpečiť proti-cyklickosť fiškálnej politiky a súčasne znížiť riziká dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Limit výdavkov zodpovedá takému vývoju štrukturálneho deficitu, aby sa oproti scenáru bez zmeny politik v období 2023 až 2025 znižoval každý rok o 0,5 % HDP. Po dohode na metodike výpočtu limitu medzi Radou pre rozpočtovú zodpovednosť a ministerstvom financií parlament v decembri 2022 prijal úpravu zákona o rozpočtových pravidlách, ktorou umožnil prekročenie výdavkových limitov schválených v parlamente počas pozastavenia európskych

fiškálnych pravidiel⁶⁷.

S nástupom novej vlády RRZ vypočíta nový limit výdavkov na každý rok volebného obdobia počnúc rokom 2024 na základe opätovného zhodnotenia stavu dlhodobej udržateľnosti. Po parlamentných voľbách a schválení programového vyhlásenia novej vlády predloží RRZ do 60 dní na prerokovanie v NR SR nový limit verejných výdavkov na nasledujúce štyri roky. Zohľadní sa nový prepočet medzery dlhodobej udržateľnosti aj nový scenár nezmenených politík. Následne sa bude limit aktualizovať tak, aby zohľadnil prijaté legislatívne zmeny (najmä legislatíva ovplyvňujúca výšku príjmov a zmeny, ktoré ovplyvňujú dlhodobú udržateľnosť), ale aj prípadnú korekciu neplnenia limitov z predchádzajúceho obdobia. Aktualizovaný limit RRZ predkladá na schválenie výboru NR SR pre financie a rozpočet a výboru pre hospodárske záležitosti, vždy do 30. júna, resp. na požiadanie vlády. Neplnenie výdavkových stropov dve po sebe nasledujúce obdobia o viac ako 1 % HDP predpokladá, že vláda požiada NR SR o vyslovenie dôvery. Monitorovanie plnenia limitov v priebehu roka na úrovni kapitol má zo zákona v kompetencii ministerstvo financií.

Novela ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti

V NR SR je na prerokovanie stále predložený vládny návrh novely ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorá by znížila počet sankčných pásiem dlhovej brzdy, zracionalizovala sankčné mechanizmy a únikové klauzuly a zefektívnila riadenie hotovostnej rezervy prechodom na čistý dlh. Návrh novely, ktorá stále čaká na schválenie v parlamente, reaguje na 10 rokov skúseností s fungovaním platného ústavného zákona. Z nich vyplynula potreba viacerých zmien. Prvou zmenou by malo byť zúženie sankčných pásiem na štyri zo súčasných piatich a s tým súvisiaca požiadavka na aktívne opatrenia už pri najnižšom pásme formou konsolidácie štrukturálneho deficitu. Pri dosiahnutí najvyššieho sankčného pásma dlhovej brzdy vláde zákon oproti súčasnosti umožní vyhnúť sa sankcii predloženia štrukturálne vyrovnaného rozpočtu a hlasovania o dôvere v prípade plnenia sankcií v predchádzajúcom období⁶⁸. Zmenou by bol aj prechod z ukazovateľa hrubého dlhu na čistý dlh, čo by malo prispieť k efektívnosti riadenia hotovostnej rezervy štátu. Tá by sa pre vyčíslenia čistého dlhu pre posúdenia prekročenia sankčných pásiem odpočítala od hrubého dlhu. Novela upravuje aj únikovú klauzulu hospodárskej krízy, ktorá by sa stala menej reštriktívna⁶⁹.

Revízie výdavkov

V roku 2022 prebehla revízia výdavkov na dotácie⁷⁰, ktorá identifikovala potenciálne úspory za 0,3 % HDP. Cieľom revízie bolo identifikovať nefunkčné dotačné schémy za účelom ich zrušenia a zároveň sformulovať opatrenia na zvýšenie efektívnosti opodstatnených schém. Revízia hodnotila výdavky vo výške 1,46 mld. eur ročne (1,5 % HDP) vo forme verejných výdavkov (876 mil. eur), daňových úľav (471 mil. eur) alebo znížených poplatkov firmám (116 mil. eur). Identifikovaný potenciál úspory je 291 mil. eur ročne a tvoria ho dotačné schémy, ktoré revízia odporúča zrušiť. Neefektívne dotácie sú z viacerých oblastí, väčšina z oblasti energetiky⁷¹ (úspora takmer 218 mil. eur ročne), revízia však odporúča zrušiť napríklad aj športové poukazy, podporu potravinárov, patentbox, či oslobodenie od zdanenia pre tiché vína. Dotácie v týchto prípadoch nie sú vhodnou formou riešenia trhových zlyhaní, niektoré sú neefektívne v napĺňaní cieľov, či netransparentné. Pri schémach za 80 mil. eur revízia odporúča pozastaviť financovanie a jeho prípadné obnovenie podmieniť úpravou alebo detailnejšou analýzou dokazujúcou ich účinnosť. Dotácie v hodnote 358 mil. eur je potrebné v istej miere upraviť pre zvýšenie ich efektívnosti.

V procese prípravy je aj revízia na Vedu a výskum. Výskumná a inovačná agentúra (VAIA) spolu s ÚHP pracuje aj na revízii výdavkov a kompetencií na výskum, vývoj a inovácie. Revízia posúdi verejné výdavky na podporu výskumu, vývoja a inovácií (VVI) vo verejnom ako aj súkromnom sektore, vrátane výdavkov na rozpočtové a príspevkové organizácie relevantných rezortov. Cieľom je zhodnotiť efektívnosť týchto výdavkov s dôrazom na

⁶⁷ Fiškálne pravidlá EÚ sú od roku 2020 dočasne neaktívne a táto úniková doložka sa ukončí koncom roka 2023. Pre rok 2023 preto nie je potrebné zosúladiť rozpočet s limitom verejných výdavkov po ich prijatí v NR SR. K súladu rozpočtu s limitom dôjde od roku 2024 po opätovnom aktivovaní európskych fiškálnych pravidiel.

⁶⁸ Zákon by v tomto prípade požadoval zlepšenie štrukturálneho salda o 1 % HDP za rok až do zníženia dlhu do nižšieho sankčného pásma.

⁶⁹ Súčasný stav umožňuje dočasne dlhovú brzdu neaplikovať, ale len v prípade, že rozdiel vo vývoji ekonomiky medziročne presiahne 12 p. b. K takému poklesu ekonomiky nedošlo ani v roku 2020 pri pandémie COVID-19. Úprava únikových klauzúl s dočasným neuplatňovaním dlhovej brzdy preto už v návrhu reaguje na medziročný pokles ekonomiky

⁷⁰ Revízia považovala za dotácie štátnu pomoc, ktorá v porovnaní s výsledkom voľného trhu buď znižuje ceny výrobkov a služieb, alebo zvyšuje príjmy producentov.

⁷¹ Konkrétne ide o schémy podpory výroby elektriny z domáceho uhlia (117 mil. eur), kompenzácie podnikom za tarifu za prevádzkovanie systému (40 mil. eur) a fakultatívne oslobodenie z energetických daní (61 mil. eur).

dosahovanie lepších výsledkov. Revízia zmapuje a vyhodnotí existujúce nástroje a schémy priamej podpory aj nepriamej podpory⁷², analyzuje aj výskum na vysokých školách, v podriadených organizáciách rezortov a projektov financovaných zo zdrojov EŠIF. Následne identifikuje medzery v podporných nástrojoch vo všetkých fázach vývoja od základného výskumu až po komercializáciu na základe dobrej praxe zo zahraničia. Dôležitou súčasťou revízie bude analýza inštitucionálneho rámca a riadenia systému podpory VVI naprieč zodpovednými rezortmi a inštitúciami. Výsledkom budú odporúčania pre konsolidáciu kompetencií v súlade s cieľmi Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií, či ďalšie potrebné zmeny systému financovania a riadenia

Rozpočtovanie kapitálových výdavkov

V zmysle reformy riadenia investícií by mali byť od roku 2021 v rozpočte zaradené okrem pokračujúcich projektov iba preukázateľne spoločensky návratné a pripravené projekty. Prostriedky na ďalšie plánované projekty sú viazané v rozpočte v rámci zásobníka investícií vo všeobecnej pokladničnej správe. Ich čerpanie je možné až po hodnotení MF SR (tzv. zero-based budgeting). Cieľom je postupne zásobník (rezervu) znižovať a prostriedky pridelovať priamo kapitolám na pripravené a prioritné projekty. Nepresné plánovanie a časté zmeny priorit v minulosti spôsobovali, že nepripravené projekty dlhodobo blokovali veľký balík peňazí na úkor pripravených a lepších investícií naprieč sektormi. Financované sú preto iba pripravené a návratné projekty v súlade s prioritizovanými investičnými plánmi a v rozsahu dostupných rozpočtových zdrojov v jednotlivých rokoch.

Vláda SR v roku 2022 schválila Metodiku prípravy a hodnotenia investičných projektov⁷³. Materiál pomáha investorom (ministerstvám) lepšie pripravovať projekty a plánovať investície. Metodika nepridáva nové úlohy, len sprehľadňuje a bližšie vysvetľuje súčasné povinnosti. Štandardizované procesy a výber vhodných projektov už v skorej fáze zabezpečia vyššiu kvalitu ich prípravy a kvalitnejšie podklady pre rozhodovanie o ich realizácii. Za implementáciu reformy je zodpovedné MF SR v súčinnosti so všetkými rezortmi. Pre dokončenie reformy je potrebné zlepšiť nastavenie pravidiel ekonomických hodnotení MF SR na základe doterajších skúseností, dobudovanie analytických kapacít zodpovedných za analyticky podložené investičné plány ministerstiev a prepojenie plánov na rozpočet. Rovnako je potrebné zjednodušenie prípravného procesu, dopracovanie metodík a zefektívnenie verejného obstarávania.

BOX 7 – Investície v súlade s hodnotou za peniaze

Prebiehajúca reforma riadenia investícií má za cieľ zvýšiť ekonomickú hodnotu novo-realizovaných investičných projektov a získať z každého eura vyššiu návratnosť. Hlavnými časťami reformy sú ekonomické hodnotenia projektov pred ich realizáciou, nastavenie priorit a investičných plánov rezortov a zaraďovanie iba pripravených a návratných projektov do rozpočtu verejnej správy. Za účelom lepšieho plánovania a plnenia rozpočtu sa už zrealizovali alebo realizujú uvedené aktivity:

- **Zverejňovanie štúdií uskutočniteľnosti zvyšuje transparentnosť a kvalitu diskusie o investičných projektoch.** Vypracované štúdie pre všetky veľké projekty nad 40 mil. eur (resp. nad 10 mil. eur v IT sektore) sú od roku 2019 zo zákona⁷⁴ povinne zverejňované online. Na ich základe následne MF SR zverejňuje hodnotenia a odporúčania k projektom. V roku 2022 boli zverejnené štúdie uskutočniteľnosti k 39 projektom.
- **V roku 2020 zaviedla vláda SR formou uznesenia⁷⁵ povinné posudzovanie investícií s predpokladanými celkovými výdavkami vyššími ako 1 mil. eur s DPH Ministerstvom financií SR (MF SR).** Subjekty verejnej správy, okrem územnej samosprávy a ňou zriadenými organizáciami, sú povinné MF SR predložiť na posúdenie minimálne detailný rozpočet projektu a dokumenty preukazujúce súlad projektu so sektorovou stratégiou, resp. jasne preukázať potrebu (dopyt) projektu.
- **Po zavedení hodnotenia projektov od 1 mil. eur narástol počet hodnotených projektov ÚHP až desaťnásobne (z 24 na 250), najväčšiu pridanú hodnotu má MF SR pri hodnotení veľkých projektov.** Malé projekty (pod 10 mil. v IT a 40 mil. v ostatných oblastiach) tvoria takmer 80% hodnotení

⁷² Schémy priamej podpory: priame financovanie, granty, podporné služby, dotované pôžičky, kapitálové financovanie atď. Schémy nepriamej podpory: daňové úľavy.

⁷³ Metodika bola schválená [Uznesením vlády SR č. 181/2022](#) a je dostupná online na [stránkach MF SR](#).

⁷⁴ Povinnosť bola schválená v [§ 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov v znení](#).

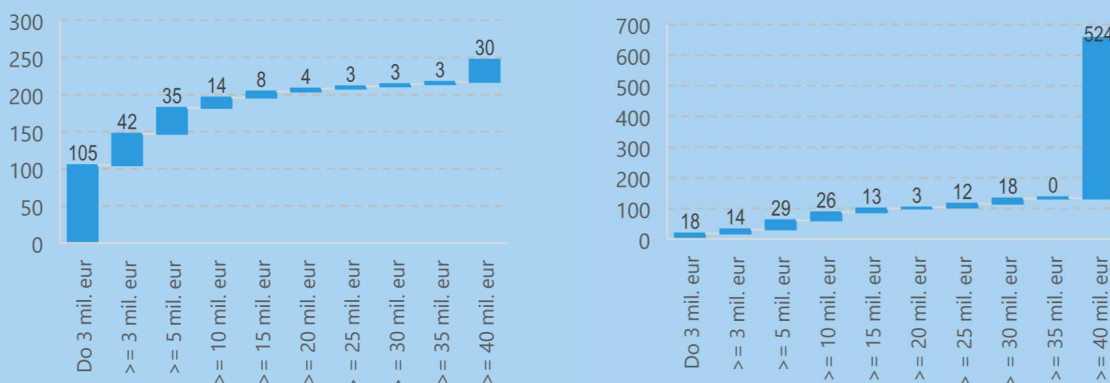
⁷⁵ Povinnosť bola schválená [Uznesením vlády č. 649/2020](#) v úlohe C.5 a C.6.

MF SR, prinášajú však minimum úspory a pripomienky MF SR sú zapracované v menej než polovici prípadov. Malé projekty sú totiž predkladané na hodnotenie pred vyhlásením verejného obstarávania, kedy je malý priestor a ochota na zmenu projektu. Zvýšením hranice pre malé projekty a znížením hranice pre veľké projekty by sa uvoľnili kapacity pre hodnotenie strategicky významnejších projektov, ktoré by boli zachytávané v skoršej fáze prípravy, kedy sú možné riešenia zatiaľ len na papieri. V súvislosti s navrhovanou zmenou prebieha v súčasnosti vyhodnotenie pripomienok v rámci medzirezortného pripomienkového konania⁷⁶.

Prehľad hodnotených projektov v roku 2022

GRAF 25 – Počet hodnotených projektov (ľavý graf) a potenciálna úspora (pravý graf) za rok 2022

Zdroj: MF SR

V roku 2022 MF SR zhodnotilo 246 projektov s identifikovanou úsporou 657 mil. eur. Hodnotenia za celkovo 10,3 mld. eur priniesli odporúčania smerom k optimalizácii technického riešenia, či zlacneniu projektov. Medián úspory hodnotených projektov je 6 % odhadovaných nákladov.

Verejné investície Slovenska sú nižšie v porovnaní s ostatnými krajinami regiónu, aj preto je obzvlášť dôležité aby sa pri investičných projektoch uplatňoval princíp hodnoty za peniaze. Analytický pohľad pomáha, aby sa štát systematicky sústredil na realizáciu najpotrebnejších projektov. Prínos ekonomického hodnotenia je zároveň najvýraznejší na začiatku prípravy projektu, kedy je priestor na zváženie iných alternatív a prehodnotenie technických riešení.

Podľa uznesenia vlády⁷⁷ ministerstvá pripravujú investičné stratégie, ktoré obsahujú metodiky určovania priorit a investičné plány. Jasne určené priority a dlhodobé plány zlepšia prípravu projektov a zvýšia presnosť rozpočtovania investícií. V súčasnosti majú všetky relevantné kapitoly zverejnené investičné metodiky a plány, niektoré ale nespĺňajú kvalitatívne kritériá a je potrebná ich aktualizácia. Na aktualizácii sa už v súčasnosti pracuje, ministerstvá majú povinnosť každoročne aktualizovať investičné plány ku 30. máju.

BOX 8 – Stav vypracovania investičných stratégií

Aktuálne majú všetky kapitoly s ročnými investíciami nad 20 mil. eur zverejnenú metodiku určenia priorit a investičný plán na minimálne najbližších 5 rokov. Ministerstvá majú povinnosť vypracovať investičnú stratégiu: (1) metodiku určenia priorit, (2) prioritovaný zoznam projektov, (3) investičný plán. Povinnosť bola schválená Uznesením vlády č. 649/2020 v úlohe C.2 a C.3. Investičný plán majú ministerstvá povinnosť každoročne aktualizovať ku 30. máju. Prehľad investičných metodík a plánov je zverejnený na stránke MF SR: https://bit.ly/investicie_metodiky.

Zverejnené investičné metodiky a plány majú v súčasnosti rozdielne formáty a niektoré z nich nespĺňajú kvalitatívne kritériá. Nevhodne nastavené kritéria v metodikách komplikujú identifikovanie najdôležitejších

⁷⁶ Úprava hranice je predmetom medzirezortného pripomienkového konania [LP/2023/155](https://bit.ly/LP/2023/155) a [LP/2023/156](https://bit.ly/LP/2023/156).

⁷⁷ Povinnosť bola schválená [Uznesením vlády č. 649/2020](https://bit.ly/Uznesenie/649/2020)

projektov. Sú nimi napríklad kritérium pripravenosti projektovej dokumentácie alebo existujúci záväzok. Investičné metodiky kapitol zároveň niekedy nezahŕňajú všetky typy kapitálových výdavkov alebo kapitoly nezverejnia zoznam plánovaných investícií s prioritou určenou na základe metodiky.

Investičné plány musia mať realistický odhad nákladov a dostatočný detail aby mohli byť využité na prípravu rozpočtu. Kritéria, ktoré musí splniť kvalitný investičný plán, sú najmä prehľadnosť, správna prioritizácia na základe metodiky, realistická výška kapitálových výdavkov a taktiež pokrytie všetkých výdavkov. V súčasnosti majú kapitoly rozdielne formáty svojich investičných plánov, ktoré často nie sú strojovo spracovateľné, bez jednotnej formy a bez kľúčových údajov (napr. zdroj financovania).

Investičné plány často nezodpovedajú reálnemu čerpaniu rozpočtu v priebehu roka a tým neprispievajú k lepšiemu plánovaniu investícií. Príkladom je MD SR, ktoré do svojich investičných plánov zahrnulo projekty v sume 1,3 mld. eur, reálne čerpanie bolo na úrovni 55 %. MF SR komunikuje s rezortami o vylepšeniach do najbližších aktualizácií, aby plány vytvárali celkový obraz o kapitálových výdavkoch rezortu v najbližších rokoch a boli napojené na rozpočet verejnej správy. V súčasnosti je pozitívnym príkladom MK SR, ktoré uverejnilo v investičnom pláne projekty s výdavkami cez 54 mil. eur na rok 2022 a z toho zafinancovalo 90 % celkového objemu.

PRÍLOHY

Príloha 1 – Povinné tabuľky Programu stability

TABUĽKA 18 (Tabuľka 1a) – Makroekonomický prehľad (ESA 2010, mld. eur)

	ESA kód	2022 Skutočnosť	2022 miera rastu	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu
1. Reálne HDP	B1*g	90,8	1,7	1,3	1,8	2,7	1,9
2. Nominálne HDP	B1*g	109,7	9,3	9,1	7,3	6,9	4,5
Zložky reálneho HDP							
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	52,9	5,1	0,7	1,1	1,5	1,3
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	16,1	-3,2	2,3	1,4	0,5	1,0
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	18,5	6,5	14,6	1,2	1,3	-3,3
6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53	2,6	2,9	2,1	2,0	2,0	1,9
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	88,6	1,0	1,3	6,9	6,6	5,4
8. Dovoz výrobkov a služieb	P.7	87,9	3,0	4,2	6,2	5,2	3,8
Príspevky k reálnemu rastu HDP							
9. Domáci dopyt spolu		86,7	3,7	4,6	1,0	1,2	0,2
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	2,6	0,1	-0,9	0,0	0,0	0,0
11. Saldo zahr. obchodu s výrobkami a službami	B.11	1,7	-1,9	-2,7	0,7	1,4	1,7

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 19 (Tabuľka 1b) – Cenový vývoj (ESA 2010)

	ESA kód	2022 Skutočnosť	2022 miera rastu	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu
1. Deflátor HDP		1,2	7,6	7,8	5,5	4,1	2,5
2. Deflátor súkromnej spotreby		1,3	12,3	9,5	5,3	4,3	2,3
3. HICP		1,3	12,1	9,7	5,5	4,3	2,2
4. Deflátor verejnej spotreby		1,4	11,5	9,2	6,7	5,6	4,3
5. Deflátor investícií		1,2	9,5	7,5	4,6	4,1	2,2
6. Deflátor exportu tovarov a služieb		1,2	14,7	5,5	3,6	3,3	2,5
7. Deflátor importu tovarov a služieb		1,3	19,3	6,2	3,3	3,5	2,4

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 20 (Tabuľka 1c) – Ukazovatele trhu práce (ESA 2010)

	ESA kód	2022 Skutočnosť	2022 miera rastu	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]		2 428	1,8	0,5	0,5	0,6	0,4
2. Počet odpracovaných hodín (mil.) [2]		3 937	4,3	-0,4	-0,9	-0,4	-0,9
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]		6,2	6,2	5,8	5,4	5,2	5,2
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]		37 371	-0,1	0,8	1,3	2,1	1,5
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]		23,0	-2,5	1,6	2,7	3,0	2,9
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	46 737	8,1	9,6	8,1	6,8	4,4
7. Odmeny na zamestnanca (eur)		22 395	6,4	8,9	7,8	6,4	4,2

[1] Celková zamestnanosť, podľa národných účtov - domáci koncept.

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

2] Podľa definície národných účtov.

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu.

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu.

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu.

TABUĽKA 21 (Tabuľka 1d) – Sektorová bilancia (ESA 2010, % HDP)

	ESA kód	2022	2023	2024	2025	2026
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	-5,8	-5,1	-4,5	-3,8	-3,0
z toho:						
- Tovary a služby		-6,2	-8,2	-7,4	-6,3	-4,7
- Primárne príjmy a transfery		-0,7	1,8	1,6	1,2	0,5
- Kapitálový účet		1,1	1,3	1,3	1,3	1,3
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté ostatných sektorov	B.9	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy (ciele vlády)	B.9	-2,0	-6,3	-3,9	-3,2	-2,2
4. Štatistický rozdiel		-	-	-	-	-

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 22 (Tabuľka 2a) – Vývoj rozpočtov verejnej správy

	ESA kód	2022 level	2022 % HDP	2023 % HDP	2024 % HDP	2025 % HDP	2026 % HDP
Čisté pôžičky (B.9) podsektorov verejnej správy							
1. Verejná správa	S.13	-2 234	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-1 951	-1,8	-6,1	-4,8	-5,3	-5,6
3. Regionálna štátna správa	S.1312						
4. Miestna štátna správa	S.1313	-420	-0,4	-0,1	-0,2	-0,3	-0,1
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	137	0,1	-0,1	0,3	0,4	0,7
Verejná správa (S13)							
6. Celkové príjmy	TR	44 126	40,2	42,4	39,4	38,9	38,6
7. Celkové výdavky	TE ^[1]	46 360	42,3	48,7	44,1	44,0	43,5
8. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	B.9	-2 234	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
9. Úrokové náklady	D.41	1 132	1,0	1,0	1,2	1,4	1,5
10. Primárne saldo	^[2]	-1 102	-1,0	-5,3	-3,5	-3,8	-3,4
11. Jednorazové a dočasné efekty	^[3]	-1 668	-0,9	-1,5	0,0	0,0	0,0
Vybrané zložky príjmov							
O 712. Celkové dane (12=12a+12b+12c)		21 842	19,9	20,0	19,4	18,9	18,6
12a. Dane z produkcie a dovozu	D.2	13 001	11,9	12,2	11,8	11,4	11,1
12b. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	8 841	8,1	7,8	7,6	7,5	7,5
12c. Dane z kapitálu	D.91	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	16 388	14,9	15,4	15,7	15,6	15,8
14. Dôchodky z majetku	D.4	735	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4
15. Ostatné	^[4]	5 895	5,4	7,0	4,4	4,4	4,2
16=6. Celkové príjmy	TR	44 126	40,2	42,4	39,4	38,9	38,6
p. m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)	^[5]	38 231	34,9	35,4	35,0	34,5	34,4
Vybrané zložky výdavkov							
17. Odmeny zamestnancov + Medzispotreba	D.1+P.2	18 175	16,6	18,6	16,0	15,4	15,1
17a. Odmeny zamestnancov	D.1	11 652	10,6	10,4	10,3	9,9	9,6
17b. Medzispotreba	P.2	6 523	5,9	8,2	5,7	5,6	5,4
18. Celkové sociálne transfery	D6	19 646	17,9	19,1	19,5	19,2	19,5
z toho: dávky v nezamestnanosti	^[6]	239	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
18a. Naturálne sociálne transfery	D.632	3 728	3,4	3,9	3,6	3,6	3,6

18b. Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62	15 918	14,5	15,2	15,9	15,6	15,9
19.=9. Úrokové náklady	D.41	1 132	1,0	1,0	1,2	1,4	1,5
20. Subvencie	D.3	1 196	1,1	2,0	0,7	0,7	0,7
21. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	3 618	3,3	5,1	4,0	3,8	2,9
22. Kapitálové transfery	D.9	358	0,3	0,5	0,1	0,2	0,2
23. Ostatné	[7]	2 235	2,0	2,5	2,6	3,4	3,6
24=7. Celkové výdavky	TE [1]	46 360	42,3	48,7	44,1	44,0	43,5
p. m.: Spotreba vlády (nominálna)	P.3	22 602	20,6	23,1	20,2	19,7	19,3

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby TR-TE=B.9

Zdroj: MF SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (B.9, položka 8) plus (D.41, položka 9)

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

[4] P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (okrem D.91)

[5] Vrátane vybraných EÚ

[6] Zahŕňa hotovostné dávky (D.621 a D.624) a naturálne dávky (D.631) súvisiace s dávkami v nezamestnanosti

[7] D.29+D4 (okrem D.41)+ D.5+D.7+P.52+P.53+NP+D.8

TABUĽKA 23 (Tabuľka 2b) – Scenár nezmenených politík

	2023	2023	2024 NPC	2025 NPC	2026 NPC
	mil. eur	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
1. Celkové príjmy za predpokladu scenára bez zmien politík			39,4	38,9	38,6
2. Celkové výdavky za predpokladu scenára bez zmien politík			44,1	44,0	43,5

Pozn.: Pre účely scenára nezmenených politík na roky 2024 až 2026 sa vychádzalo z očakávanej skutočnosti roku 2023.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 24 (Tabuľka 2c) – Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	mil. eur	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	1218	1,1	3,3	0,9	1,2	1,1
1.a. z toho investície plne kryté z príjmami z fondov EÚ	679	0,6	2,0	0,6	0,4	0,2
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Zmena príjmov z titulu opatrení	358	0,3	0,0	-0,4	0,0	0,0
4. Automatická zmena príjmov z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 25 (Tabuľka 3) – Výdavky verejnej správy (% HDP)

	COFOG kód	2021	2026
1. Všeobecné verejné služby	1	5,8	6,4
2. Obrana	2	1,3	1,5
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,2	1,9
4. Ekonomická oblasť	4	6,7	4,1
5. Ochrana životného prostredia	5	0,9	0,7
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,5	0,5
7. Zdravotníctvo	7	6,9	6,7
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,0	0,9
9. Vzdelávanie	9	4,3	4,0
10. Sociálne zabezpečenie	10	15,9	16,8
11. Celkové výdavky	TE	45,5	43,5

Zdroj: Eurostat, MF SR

TABUĽKA 26 (Tabuľka 4) – Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2022	2023	2024	2025	2026
1. Hrubý dlh		57,8	58,7	59,3	59,8	63,1
2. Zmena hrubého dlhu		-3,2	0,9	0,6	0,5	3,3
Príspevky k zmene hrubého dlhu						
3. Primárne saldo		1,0	5,5	3,5	3,8	3,4
4. Úroky		1,0	1,0	1,2	1,4	1,5
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		-0,1	-0,8	-0,1	-0,8	0,9
z toho:						
- Rozdiely medzi cash a akruálom		-2,3	-1,0	-0,6	-0,7	-0,1
- Čistý nárast finančných aktív		1,6	-0,8	-0,4	-0,4	0,4
z toho: príjmy z privatizácie		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		0,7	1,0	1,0	0,2	0,6
p. m. Implicitná úroková miera		1,8	1,8	2,2	2,4	2,7
Iné relevantné faktory						
6. Likvidné finančné aktíva		10,1	8,5	7,5	6,7	6,8
7. Čistý finančný dlh (1-6)		47,7	50,2	51,8	53,2	56,3
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		1,3	3,8	3,9	4,4	2,1
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene		0,9	0,6	0,4	0,3	0,0
10. Priemerná splatnosť		8,5	8,5	8,5	8,3	8,6

TABUĽKA 27 (Tabuľka 5) – Cyklický vývoj

(% HDP)	ESA kód	2022	2023	2024	2025	2026
1. Reálny rast HDP (%)		1,7	1,3	1,8	2,7	1,9
2. Čisté pôžičky verejnej správy*	B.9	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
3. Úrokové náklady	D.41	1,0	1,0	1,2	1,4	1,5
4. Jednorazové a dočasné opatrenia	[1]	-0,9	-1,5	0,0	0,0	0,0
Z toho:						
Opatrenia na príjmovej strane - verejná správa		0,6	1,2	0,0	0,0	0,0
Opatrenia na výdavkovej strane - verejná správa		-1,4	-2,7	0,0	0,0	0,0
5. Rast potenciálneho HDP (%)		1,3	1,5	1,7	1,5	1,4
príspevky:						
- pracovná sila		-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
- kapitál		0,6	0,9	1,1	1,1	1,0
- celková produktivita faktorov		0,8	0,8	0,8	0,6	0,6
6. Produkčná medzera		-1,0	-1,2	-1,2	-0,1	0,5
7. Cyklická zložka rozpočtu		-0,4	-0,5	-0,5	0,0	0,2
8. Cyklicky upravené saldo (2 - 7)		-1,7	-5,8	-4,3	-5,1	-5,1
9. Cyklicky upravené primárne saldo (8 + 3)		-0,6	-4,9	-3,1	-3,8	-3,6
10. Štrukturálne saldo (8 - 4)		-0,8	-4,3	-4,3	-5,1	-5,1

[1] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS
* Pre rok 2022 uvádzame očakávanú skutočnosť.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 28 (Tabuľka 6) – Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy

	ESA kód	2022	2023	2024	2025	2026
Reálny rast HDP (%)						
Predchádzajúca aktualizácia*		2,1	5,3	1,8	1,8	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		1,7	1,3	1,8	2,7	1,9
Rozdiel		-0,4	-4,0	0,0	0,9	-
Saldo verejnej správy (% HDP)	EDP B.9					

Predchádzajúca aktualizácia*	-5,1	-3,3	-3,2	-3,5	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia**	-2,0	-6,3	-4,7	-5,2	-4,9
Rozdiel	3,0	-3,0	-1,5	-1,7	-
Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)					
Predchádzajúca aktualizácia*	61,6	58,0	58,2	57,3	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia**	57,8	58,7	59,3	59,8	63,1
Rozdiel	-3,8	0,7	1,1	2,5	-

Pozn.: * Program stability SR na roky 2022 - 2025

Zdroj: MF SR

** Pre rok 2023 uvádzame očakávanú skutočnosť

TABUĽKA 29 (Tabuľka 7) – Dlhodobá udržateľnosť verejných financií (% HDP)

	2023	2030	2040	2050	2060	2070
Výdavky celkom	49,6					
Z toho: Výdavky ovplyvnené starnutím populácie	20,7	22,2	23,6	25,1	26,4	25,6
A. Výdavky na starobné dôchodky	9,9	10,5	11,1	11,9	12,4	11,4
a) Starobné a predčasné starobné dôchodky	7,5	7,7	8,3	9,3	9,9	9,2
b) Ostatné dôchodky (invalidné, pozostalostné)	2,4	2,8	2,9	2,6	2,5	2,3
B. Zdravotná starostlivosť	6,4	6,9	7,4	7,8	8,0	7,9
C. Dlhodobá starostlivosť	1,0	1,2	1,6	2,0	2,4	2,7
D. Školstvo	3,3	3,6	3,4	3,4	3,6	3,5
E. Ostatné výdavky ovplyvnené starnutím populácie						
Z toho: Úroky	1,0	1,3	1,1	3,8	4,0	4,0
Príjmy celkom	43,2					
Z toho: Príjmy z majetku (D.4)	0,5	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6
Z toho: Zo sociálnych odvodov	7,1	6,8	6,7	6,5	6,2	6,0
Rezervy dôchodkových fondov						
Z toho: konsolidované rezervy dôch. fondov VS						
Systémové dôchodkové reformy						
Príspevky sociálneho zabezpečenia odvedené do dobrovoľnej súkromnej schémy	0,9	1,0	0,8	0,7	0,6	0,6
Výdavky na dôchodky vyplatené prostredníctvom dobrovoľnej súkromnej schémy	-	-	-	-	-	-
Predpoklady						
Rast produktivity práce	2,5	2,5	2,2	2,1	1,8	1,5
Reálny rast HDP	5,3	2,5	1,6	1,3	1,3	1,6
Miera participácie mužov (vek 15-64)	88,1	89,7	90,2	91,7	92,4	92,3
Miera participácie žien (vek 15-64)	74,4	77,0	78,0	78,8	79,9	80,3
Celková miera participácie (vek 15-64)	81,3	83,4	84,3	85,4	86,3	86,4
Miera nezamestnanosti (vek 15-64)	5,8	6,0	6,2	6,2	6,3	6,3
Populácia vo veku 65+ na celkovej populácii (v %)	17,8	20,4	23,7	28,4	31,1	29,9

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 30 (Tabuľka 7a) – Podmienené záväzky

	2022	2023
	% HDP	% HDP
Verejné záruky	11,8	
z toho: spojené s EFSF a ESM	7,7	7,1
z toho: spojené s medzinárodnými inštitúciami	1,3	
z toho: spojené s koronakrízou	2,6	2,5
z toho: spojené s finančnými inštitúciami s účasťou štátu	0,2	

Pozn.: Predbežné údaje.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 31 (Tabuľka 8) – Základné predpoklady

	2022	2023	2024	2025	2026
Krátkodobá úroková miera EONIA (ročný priemer, %)	0,0	2,6	2,3	2,1	1,9
Dlhodobá úroková miera 10Y-SLOVGB (ročný priemer, %)	2,0	3,4	3,2	3,3	3,4
Výmenný kurz USD/€ (ročný priemer) (eurozóna a krajiny ERM II)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Nominálna efektívna úroková miera	0,6	-0,4	0,4	0,5	0,2
Svet okrem EU, rast HDP (%)					
Rast HDP EÚ (%)	3,5	-	-	-	-
Rast dôležitých zahraničných trhov (%)	3,6	0,6	1,7	1,9	1,7
Objem svetového importu, okrem EÚ (%)					
Cena ropy (Brent, USD/barel)	98,9	79,5	76,3	73,4	71,1

TABUĽKA 32 (Tabuľka 9a) – Vplyv Plánu obnovy (granty)*

	ESA kód	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Príjmy z RRF grantov								
1. RRF granty zahrnuté v projekciách		0,0	0,0	1,2	0,7	0,5	0,3	0,3
2. Vyplatené RRF granty z EÚ		0,8	1,0	1,3	1,2	0,8	0,2	0,2
Výdavky financované RRF grantami								
3. Celkové bežné výdavky		0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Z toho:								
- Odmeny zamestnancov	D.1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Medzis potreba	P.2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
- Sociálne dávky	D.62+D.632			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Úrokové náklady	D.41							
- Dotácie	D.3							
- Bežné transfery	D.7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Celkové kapitálové výdavky		0,0	0,0	1,0	0,6	0,4	0,2	0,2
z toho:								
- Tvorba hrubého fixného kapitálu			0,6	1,0	0,6	0,4	0,2	0,2
- Kapitálové transfery								
Iné výdavky financované z grantu								
5. Zníženie daňových príjmov		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Iné výdavky s vplyvom na príjmy		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Finančné transakcie		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pozn.: Rozdelenie v rámci sektora verejnej správy.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 33 (Tabuľka 9b) – Vplyv Plánu obnovy (pôžičky)

	ESA	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Pôžička z RRF								
1. Vyplatená RRF pôžička z EÚ								
2. Splatená RRF pôžička do EÚ								
Výdavky financované RRF pôžičkou								
3. Celkové bežné výdavky								
Z toho:								
- Odmeny zamestnancov	D.1							
- Medzis potreba	P.2							
- Sociálne dávky	D.62+D.632							
- Úrokové náklady	D.41							
- Dotácie	D.3							
- Bežné transfery	D.7							
4. Celkové kapitálové výdavky								
z toho:								
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g							

- Kapitálové transfery D.9
Iné výdavky financované z pôžičky
5. Zníženie daňových príjmov
6. Iné výdavky s vplyvom na príjmy
7. Finančné transakcie

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 34 – Stav vládnych záruk (% HDP)

Opatrenie		Implementácia	Maximálna hodnota	Odhadované čerpanie
Reakcia na COVID-19	Anti-korona záruky (kumulatívne od 2020)	2020	2,5	0,8
	Medzisúčet		2,5	0,8
Ostatné	EFSF a ESM		7,7	
	Medzinárodné finančné inštitúcie		1,3	
	Finančné inštitúcie s účasťou štátu			0,2
	Medzisúčet		9,0	0,2
Spolu			11,5	1,0

Zdroj: MF SR

Príloha 2 – Diskrečné opatrenia prijaté v boji proti pandémie COVID-19

TABUĽKA 35 – Zoznam opatrení prijatých v boji proti koronavírusu (rok 2023 je odhad do konca roka)

	EKRK	ESA	2020		2021		2022		2023		Spolu	
			v mil.	% HDP	v mil.	% HDP	v mil.	% HDP	v mil.	% HDP	v mil.	% HDP
Priama pomoc spolu			2185	2,34	3385	3,37	894	0,82	155	0,13	6618	6,66
Podpora udržania zamestnanosti			1151	1,23	1506	1,50	253	0,23			2910	2,96
Spolu opatrenia 1 až 4B (Kurzarbeit)	640	D.75	997	1,07	1266	1,26	174	0,16			2438	2,49
Kurzarbeit pre materské školy a ZUŠ	640	D.75	59	0,06	18	0,02					77	0,08
Podpora podnikania v cestovnom ruchu a gastro	644	D.3p	6		120	0,12	65	0,06			191	0,18
Podpora podnikania v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu	644	D.3p			8	0,01					8	0,01
Preplácanie nájmu	644	D.3p	40	0,04	94	0,09	14	0,01			148	0,15
Podpora uchádzačov o zamestnanie	642	D.62	49	0,05							49	0,05
Sociálna pomoc (vrátane pandemických OČR a PN)			301	0,32	485	0,48	62	0,06			848	0,86
SOS príspevok	642032	D.62	15	0,02	66	0,07	11	0,01			92	0,09
Rodičovský príspevok (predĺženie obdobia poberania)	642041	D.62	13	0,01	49	0,05		0,00			62	0,06
Dávka v nezamestnanosti (predĺženie obdobia poberania)	642033	D.62	32	0,03	40	0,04					73	0,07
Jednorazový príspevok na dieťa	642	D.62			76	0,08					76	0,08
Humanitárna pomoc a úrazový príplatok	642	D.62			8	0,01					8	0,01
Nemocenské (PN) - dávky vyplatené nad úrovňou roka 2019 (indexované)	642015	D.62	106	0,11	211	0,21	42	0,04			359	0,36
Ošetrovné (OČR) - dávky vyplatené nad úrovňou roka 2019 (indexované)	642015	D.62	133	0,14	35	0,04	9	0,01			178	0,19
Odpustenie daní a odvodov			90	0,10	17	0,02	2				108	0,11
Odpustenie sociálnych odvodov za apríl		D.61 D.51 B	57	0,06							57	0,06
Odpočítanie firemných strát z rokov 2015-18			28	0,03							28	0,03
Nesplatenie časti odložených odvodov		D.61 D.21 1	5	0,01	7	0,01	2	0,00			13	0,01
Nulová daň z pridanej hodnoty na respirátory FFP2/3					10	0,01					10	0,01
Zvýšené výdavky v zdravotníctve			377	0,40	834	0,83	337	0,31	155	0,13	1703	1,67
Odmeny pracovníkom v zdravotníctve	610, 620	D.1	13	0,01	54	0,05	9	0,01			75	0,08
Platba doktorom špecialistom		D.99	138	0,15							138	0,15
Zvýšené výdavky - ventilátory a iné	630	P.2	39	0,04	25						64	0,04
Výdavky na testovanie	630, 710	P.2, P.51	124	0,13	332	0,33	84	0,08			540	0,54
Náklady na lieky a vakcináciu	630	P.2		0,00	162	0,16	245	0,22	155	0,13	562	0,38
Zariadenie a iné výdavky ZZ	630	P.2	63	0,07	261						323	0,07
Iné opatrenia			266	0,28	544	0,54	239	0,22			1049	1,04
Tvorba pohotovostných zásob (mimo testov)	630	P.2	33	0,04	15	0,02	65	0,06			113	0,11
Odmeny pracovníkom v prvej línii (mimo MZ)	610, 620	D.1	64	0,07	9						73	0,07
Tovary a služby súvisiace s COVID-19 (dezinfekcia, iné)	630	P.2	22	0,02	17						39	0,02
Dotačné schémy rôznym sektorom / subjektom	644	D.3p	16	0,02	76	0,08					92	0,09
Opatrenia hospodárskej mobilizácie	630	P.2	24	0,03	112	0,00	80	0,07			105	0,10
Vklad do základného imania Slovenskej záručnej a rozvojovej banky		D.99	50	0,05							50	0,05
Vklad do základného imania Letových prevádzkových služieb		D.99	13	0,01							13	0,01
Očkovacia prémie a sprostredkovateľský bonus	640	D.7			28						28	0,00
Finančná pomoc pre seniorov, ktorí sa dali zaočkovať	642	D.62			216	0,22	65	0,06			282	0,28
Ostatné	630	P.2	43	0,05	70	0,07	29	0,03			142	0,14

Financovanie z EU zdrojov			413	0,44	381	0,38	196	0,20		990	1,02	
Priama pomoc spolu bez EU fondov			1771	1,90	3004	2,99	698	0,64		5474	5,53	
										0	0,00	
p.m. Odklad daní a odvodov (bez vplyvu na deficit)			489	0,52	30	0,03	7	0,01		526	0,56	
Odklad daňového priznania DPPO			187	0,20						187	0,20	
Posun platenia preddavkov DPPO/DPFO pri pokles tržieb o 40 %			249	0,27						249	0,27	
Odklad zdravotných odvodov			6	0,01						6	0,01	
Odklad sociálnych odvodov			47	0,05	30	0,03	7	0,01		84	0,09	
p. m. Bankové záruky (bez priameho vplyvu na deficit)			645	0,64	187	0,19				831	0,83	
SZRB - zazmluvnená schéma de minimis			112	0,12	63	0,06				175	0,18	
Eximbanka - zazmluvnená schéma de minimis			44	0,05	28	0,03				71	0,07	
SIH - zazmluvnená schéma de minimis			0	0,00	0	0,00				0	0,00	
Veľká schéma			489	0,52	96	0,10				584,9	0,62	
p.m. Odložené splátky (opatrenie bankového sektora)			489	0,52	96	0,10				585	0,62	
p.m. Transfery v rámci verejnej správy			979	1,05	334	0,33				1 313	1,38	
Transfery ŽSR, ŽSSK a NDS			120	0,13						120	0,13	
Návratná fin. výpomoc obciam a mestám			152	0,16						152	0,16	
Vklad do Všeobecnej zdrav. poisťovne			198	0,21						198	0,21	
Transfer Sociálna poisťovňa			459	0,49	300	0,30				759	0,79	
Rôzne zvýšené bežné transfery pre kapitoly ŠR a OSVS			50	0,05	34					84	0,05	
Všetky opatrenia spolu			4 786	5,07	4 032	4,02	900	0,82	155	0,13	9873	10,04

**Vplyv PN a OČR je vyčíslený cez nárast dávok oproti roku 2019, pri indexovaní bázy pre výpočet na rok 2021 a 2022. Teda sú započítané aj niektoré PN a OČR, ktoré neboli klasifikované ako pandemické.

Zdroj: MF SR

Príloha 3 – Jednorazové a dočasné opatrenia

Program stability SR počíta s nasledovnými jednorazovými a dočasnými opatreniami na horizonte rokov 2021 až 2026.

TABUĽKA 36 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení

(ESA 2010, v mil. eur)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Opatrenia vlády v boji s pandémiou COVID-19	-3385	-894	-155	-	-	-
Financovanie opatrení súvisiacich s pandémiou z EU zdrojov	381	196	-	-	-	-
Špeciálny odvod do EÚ - podhodnotený preclievajúci tovar z III. krajín	-527	-	-	-	-	-
Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajinu	-	-194	-100	-	-	-
Jednorazová podpora pre ľudí ohrozených infláciou	-	-112	-	-	-	-
Vyplatenie 14. dôchodkov	-	-208	-	-	-	-
Dotácie pre sociálne služby	-	-20	-	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre neregulované podniky	-	-77	-165	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre regulované podniky	-	-	-235	-	-	-
Podpora energeticky náročných podnikov	-	-40	-40	-	-	-
Podpora poľnohosp. prvovýroby a skladovania produktov poľnohosp. prvovýroby	-	-11	-50	-	-	-
Zastropovanie cien plynu pre domácnosti	-	-	-1462	-	-	-
Zastropovanie cien tepla pre domácnosti	-	-	-329	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti (distribučné a systémové poplatky)	-	-	-379	-	-	-
Podpora vybraných zraniteľných odberateľov (plyn + elektrina)	-	-	-347	-	-	-
Ďalšie, zatiaľ nešpecifikované opatrenia	-	-	-25	-	-	-
Preplatenie nákladov schém z nevyužitých EÚ fondov	-	-	1000	-	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	-	412	209	-	-	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	-	-	107	-	-	-
Dočasné príjmy z osobitného odvodu pre Vodohospodársku výstavbu	-	-	150	-	-	-
Platba DPH koncesionára stavby D4/R7	130	-	-	-	-	-
Spolu	-3402	-948	-1821	0	0	0

Zdroj: MF SR

Diskrečné príjmové opatrenia

Diskrečné príjmové opatrenia definuje metodika EK ako opatrenia legislatívneho charakteru s vplyvom na príjmy verejnej správy. Vyhodnocujú sa pomocou dodatočných vplyvov (marginálnych zmien) týchto opatrení. Rozlišuje sa, či sa jedná o trvalé alebo jednorazové opatrenie. Trvalé štrukturálne opatrenia sa zaznamenávajú s vplyvom v prvom roku (v čase nadobudnutia účinnosti) a v ostatných rokoch bez vplyvu. Makroekonomický vývoj v nasledujúcich rokoch sa nezohľadňuje. Ak dochádza k rozdielnym vplyvom kvôli posunutej platnosti opatrenia zaznamenaná sa len marginálna, medziročná zmena.⁷⁸ Pri jednorazových príjmových opatreniach sa zaznamenáva vplyv v jednom roku a v nasledujúcom výpadok v rovnakej sume - celkový vplyv v dvoch po sebe idúcich rokoch je nulový. Obdobná metodika je použitá aj v prípade výdavkov verejnej správy.

TABUĽKA 37 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis opatrenia	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Zrušenie 13. a 14. platu v roku 2021	20,6	0,0	0	0	0	0
Súbor opatrení vedúci k zmene efektívnosti výberu DPH	341	-99	0	0	0	0
Zvýšenie spotrebnej dane z tabakových výrobkov	121	76	63	0	0	0
Postupný rast odvodu do II. piliera a jeho dočasné zmrazenie	-28	-90	0	0	-44	0
Reforma II. piliera (automatický vstup, sporenie aj počas dôchodku, zníženie poplatkov)	0	0	-11	-31	0	0
Zníženie sadzby osobitného odvodu v regulovaných odvetviach	-17	0	0	0	0	0
Zrušenie bankového odvodu od 2. pol 2020	-120	0	0	0	0	0
Zvýšenie hranice platenia preddavkov (z 2500 na 5000 eur)	-11	0	0	0	0	0
Odpočet daňovej straty pre ostatné firmy (max. do 50 % ZD počas 5 rokov)	36	-6	0	0	0	0
Ľubovoľná doba odpisov pre mikropodniky	-15	0	0	0	0	0
15 % sadzba DPPO pre firmy a SZČO s obratom do 100 tis. Eur, následná úprava do 49,79 tisíc eur	19	0	0	0	0	0
Zavedenie paušálu na nepeň. benefit pre zamestnanca na dopravu (100 eur mesačne)	-12	0	0	0	0	0
Zmena sadzieb daní z nehnuteľností na úrovni VZN	13	2	42	0	0	0
COVID 19 opatrenie: Prerušenie daňových kontrol a daňových konaní, okrem kontrol s výsledkom vracania peňazí	13	0	0	0	0	0
COVID 19 opatrenie: Odpustenie platby odvodov pre zavreté prevádzky	57	0	0	0	0	0
COVID 19 opatrenie: Možnosť započítania doteraz neuplatnenej daňovej straty za roky 2015-2018	28	0	0	0	0	0
COVID 19 opatrenie: Odklad soc. odvodov v roku 2020 a 2021	14	27	5	-1	-5	0
COVID 19 opatrenie: Dočasné oslobodenie respirátorov FFP2 a FFP3 od DPH	-10	10	0	0	0	0
Zrušenie oslobodenia od DPH pri zásielkach do 22 eur z 3. krajín	11	12	0	0	0	0
Zmeny v superodpočte	0	15	-15	0	0	0
Prvotná implementácia účtovného štandardu IFRS 17 na poisťovne	0	0	23	0	0	0
Zavedenie sezónnej odvodovo-odpočítateľnej položky na sociálne odvody	0	0	-11	0	0	0
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	0	412	-203	-209	0	0
Osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu (z nadmerného zisku)	0	0	150	-150	0	0
Dočasné príjmy z cenových stropov pre výrobcov elektrickej energie	0	0	107	-101	-6	0
Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS	0	0	-35	-41	0	0
Zníženie DPH na 10 % - gastro, športoviská, vleký a fitness	0	0	-205	0	0	0
Zvýšenie sadzby SD z liehu o 30 %	0	0	51	27	0	0
Zvýšenie odvodu z hazardných hier	0	0	20	0	0	0
Zvýšenie cien diaľničných známok	0	0	21	0	0	0
Minimálne poisťné zo zdravotných odvodov	0	0	14	0	0	0
Zákaz skládkovania komunálneho odpadu bez predúpravy	0	0	0	-15	0	0
Zvýšenie poplatkov za komunálny odpad (VZN)	0	0	38	0	0	0
Zmena v registračnom poplatku motorového vozidla	0	0	-13	-14	0	0
Spolu	459	358	41	-536	-55	0

Zdroj: MF SR

⁷⁸ Ilustrácia vplyvu marginálnych zmien: Celkový vplyv opatrenia je 200. Keďže je zavedené v polovici roka má vplyv v danom roku 100. V ďalšom roku narastie vplyv na sumu 200, marginálne sa zaznamená len rozdiel týchto dvoch vplyvov, t.j. 100. Kumulatívne je celkový vplyv 200, len je rozložený do dvoch rokov.

Diskrečné výdavkové opatrenia

TABUĽKA 38 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis opatrenia	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Spomalenie rastu dôchodkového veku	12	2	16	-18	-2	0
Zmrazenie výšky minimálneho dôchodku v 2021 a jeho rozmrazenie v 2023	-59	-18	0	0	0	0
Zavedenie povinnej škôlky pre deti od 5 rokov	47	0	0	0	0	0
Zvýšenie prostriedkov na údržbu a opravy ciest 1. triedy v správe Slovenskej správy ciest	60	-10	0	-10	0	0
Skorší odchod do dôchodku ženám, ktoré vychovali deti (ročníky 57 až 65)	105	31	-48	1	-7	-14
Zavedenie novej tehotenskej dávky a tehotenského štipendia	33	21	0	0	0	0
Zrušenie doplatkov za lieky pre deti, dôchodcov a ZŤP	37	0	0	0	0	0
COVID pomoc spolu (iba výdavky)	1278	-2263	-541	-155	0	0
Zavedenie podpory v čase skrátenej práce (trvalý kurzarbeit)	0	37	-17	0	0	0
Zriadenie SLOVAKIA TRAVEL (od 1.4.2021)	5	16	0	0	0	0
Navýšenie obranných výdavkov na 2 % od roku 2023	0	0	299	0	0	0
Časový nesúlad dodávok (akualizácia) vojenskej techniky	0	-574	23	412	890	11
Zvýšenie úhrad ZP za dlhodobú starostlivosť	0	11	14	0	0	0
Výdavky spojené s vojnou na Ukrajinu	0	215	-115	-100	0	0
Zmeny v I. pilieri dôchodkového systému (rodičovský bonus, odchod po 40. odpracovaných rokoch)	0	0	271	0	0	0
Zvýšenie prídavku na dieťa	0	24	373	0	0	0
Zdvojnásobenie daňového bonusu pre rodičov detí do 15 rokov	26	73	0	0	0	0
Zvýšenie daňového bonusu na 100 eur a dočasne na 140 eur	0	115	657	0	-373	0
Zavedenie príspevku na voľnočasové aktivity dieťaťa	0	0	0	0	480	0
100 eur dodatočná dávka pre skupiny ľudí ohrozené vysokou infláciou	0	23	-23	0	0	0
100 eur jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa (inflačná pomoc)	0	83	-83	0	0	0
Jednorazové dotácie pre sociálne služby	0	20	-20	0	0	0
Jednorazové vyplatenie "14. dôchodku"	0	208	-208	0	0	0
Kompenzácia rastúcich cien energií spolu	0	128	1904	-2032	0	0
Kolektívne vyjednávanie zdravotníckych pracovníkov	0	25	398	-25	0	-39
Dofinancovanie ambulantného sektora	0	0	190	0	0	0
Zavedenie dvojtýždňovej otcovskej dovolenky	0	3	16	0	0	0
Stabilizačný príspevok pre pracovníkov v sociálnych službách	0	0	60	-60	0	0
Súdna reforma a správne súdy	0	0	33	0	-13	0
Zákon o výstavbe, územnom plánovaní a zriadenie centrálného stavebného úradu	0	0	68	2	0	0
výdavky určené na kompenzácie	0	0	17	25	0	0
výdavky určené na tovary a služby	0	0	22	2	0	0
kapitálové výdavky	0	0	29	-24	0	0
Opätovné zavedenie obedov zadarmo	0	0	100	107	0	0
Náklady spojené s priemyselným parkom Valaliky	0	58	75	-38	-94	0
Spolu	1546	-1773	3444	-1916	881	-43

Zdroj: MF SR

Príloha 4 – Prognóza hrubého dlhu verejnej správy podľa hotovostných tokov

Z pohľadu hotovostného vývoja bude hrubý dlh do roku 2026 pod vplyvom potreby financovania schodkov štátneho rozpočtu. Hlavným faktorom rastu nominálneho zadĺženia v nasledujúcich rokoch budú stále prítomné hotovostné deficity. Pre potreby ich krytia sa podľa aktuálneho emisného plánu využije hotovostná rezerva štátu. Bez potrebných opatrení však dlh bude narastať a ku koncu horizontu prognózy sa vráti nad 60 % HDP. K rastu zadĺženia prispievajú aj ostatné subjekty verejnej správy, najmä samospráva a spoločnosti železničnej dopravy. Hodnotu dlhu na horizonte rozpočtu negatívne ovplyvnia aj metodické úpravy, predovšetkým diskont pri emisii dlhopisov. Aktuálne prostredie vyšších úrokových sadzieb totiž pri nízkych kupónoch štátnych dlhopisov zvyšuje tlak na požadované diskonty pri emisiách, čo sa negatívne prejavuje na hrubom dlhu. Pozitívne naopak na dlh v pomere k HDP bude na celom horizonte prispievať spomaľujúca, no stále prítomná inflácia cez nominálny rast ekonomiky.

TABUĽKA 39 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	54 993	61 237	63 379	70 227	76 175	82 080
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	6 244	2 141	6 848	5 948	5 905	8 334
- hotovostný deficit ŠR	7 014	4 525	6 659	5 702	6 788	8 142
z toho: príspevok SR do ESM	0	0	-1	0	0	0
- prostriedky ŠP využité na financovanie hotovostného deficitu ŠR	-2 365	-954	-942	-999	-1 180	-631
- zadĺženie ostatných subjektov VS	-153	117	38	144	109	136
z toho: Samospráva (obce a VÚC)	18	149	7	42	33	33
z toho: NDS	-43	-29	0	0	0	0
z toho: ŽSR + ŽSSK	-140	-62	-42	66	67	100
z toho: Dopravné podniky obcí	-6	44	35	13	10	3
- zmena záruk SR v EFSF	0	0	0	0	0	0
- emisný diskont	18	542	1 179	1 116	241	721
- diskont pri splatnosti	-2	-11	-49	-15	-53	-33
- ostatné*	1 732	-2 078	-38	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	61 237	63 379	70 227	76 175	82 080	90 414
v % HDP	61,0	57,8	58,7	59,3	59,8	63,1

Pozn.: Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, minusové položky dlh znižujú.

Zdroj: MF SR

* V 2021 a 2022 najmä zmeny vkladov subjektov mimo sektora VS v štátnej pokladnici, aktualizované položky a rozdiely analytickej prognózy a notifikovaného maastrichtského dlhu v metodike ESA 2010.

Príloha 5 – Predpoklady pre výpočet indikátorov udržateľnosti

MF SR pri analyzovaní strednodobej a dlhodobej udržateľnosti pracovalo s aktuálnymi údajmi z očakávanej skutočnosti v Programe stability na roky 2023 až 2026 (pre odhad salda VS a dlhu VS vo východiskovom roku 2023) a s poslednou aktualizáciou projekcií výdavkov citlivých na starnutie pre rok 2021, aktualizovaných o reformu penzijného systému. MF SR zahŕňa do projekcií vplyv II. piliera nielen na výdavkovej, ale aj príjmovej strane.⁷⁹ Predpoklady výpočtu a analytický rozbor príspevkov jednotlivých faktorov k výsledným hodnotám S1 a S2 sú uvedené v tabuľkách nižšie.

TABUĽKA 40 – Predpoklady MF SR pre výpočet indikátora udržateľnosti S1

	Východiskový rok (t ₀)	Štruktúrálna primárne saldo	DLH (t ₀)	Postupná konsolidácia*	Koncový rok (t ₁)	DLH (t ₁)	Vplyv II. piliera na P a V strane	Výsledná Hodnota S1	Riziko udržateľnosti
OS 2023	2023	-3,4	58,7	2024 až 2028	2036	60	áno	3,5	vysoke
Scenár po splnení cieľov	2026	-0,9	57,7	2027 až 2031	2039	60	áno	0,7	stredné
Fiškálny rámec	2026	-3,6	63,1	2027 až 2031	2039	60	áno	4,2	vysoke

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 41 – Rozbor indikátora udržateľnosti S1

	OS 2023	2026 scenár po splnení cieľov	2026 fiškálny rámec
S1 Indikátor (% HDP)	3,5	0,7	4,2
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia	1,4	-0,6	2,0
Náklady odkladu konsolidácie	0,5	0,1	0,6
Požadovaná úroveň dlhu v koncovom roku	-0,1	-0,2	0,3
Dlhodobé výdavky (náklady starnutia)	1,8	1,4	1,4
Výpadok príjmov kvôli druhému pilieru	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 42 – Predpoklady MF SR pre výpočet indikátora udržateľnosti S2

	Východiskový rok (t ₀)	Štruktúrálna primárne saldo	DLH (t ₀)	Vplyv II. piliera na P a V strane	Výsledná Hodnota S2	Riziko udržateľnosti
OS 2023	2023	-3,4	58,7	áno	9,2	vysoke
Scenár po splnení cieľov	2026	-0,9	57,7	áno	6,1	vysoke
Fiškálny rámec	2026	-3,6	63,1	áno	8,9	vysoke

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 43 – Rozbor indikátora udržateľnosti S2

	OS 2023	2026 scenár po splnení cieľov	2026 fiškálny rámec
S2 Indikátor (% HDP)	9,2	6,1	8,9
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia	3,4	1,2	4,0
Výdavky na penzie	3,0	2,5	2,5
Zdravotná a dlhodobá starostlivosť	3,0	2,8	2,8
Výdavky na vzdelanie a dávky v nezamestnanosti	0,1	0,0	0,0
Výpadok príjmov kvôli druhému pilieru	-0,3	-0,4	-0,4

Zdroj: MF SR

⁷⁹ Celkový vplyv príjmov do II. piliera na hodnotenie udržateľnosti je do roku 2032 mierne negatívny. V dlhodobom horizonte sa prejavuje mierne pozitívne. MF SR považuje tento prístup za správnejší, pretože zmeny kapitalizačných systémov majú vplyv nielen na výdavky aj príjmy dôchodkového systému.

Príloha 6 – Aktualizácia cieľného salda zodpovedajúca splneniu výdavkových limitov

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) v decembri 2022 vypočítala výdavkové limity pre roky 2023 až 2025. Z nich boli odvodené nominálne deficity zodpovedajúce splneniu týchto limitov (riadok 1). Vzhľadom na konanie Výboru pre daňové prognózy (VpDP), ako aj prijatie legislatívnych opatrení ovplyvňujúcich výšku verejných príjmov, MF SR odhadlo aktualizované saldo zodpovedajúce splneniu výdavkových limitov. Prepočet je len indikatívny, ako vstup do diskusie o stanovení rozpočtových cieľov deficitu. Takto odhadnuté saldo (riadok 6) bolo použité na prognózu hrubého dlhu na horizonte rozpočtu a porovnané s požiadavkou EK o zabezpečení klesajúcej trajektórie hrubého dlhu, resp. jeho udržanie pod hranicou 60 % HDP. V zmysle legislatívy bude RRZ oficiálne aktualizovať limit do 30. júna. Zároveň pre novú vládu, ktorá vzíde zo septembrových volieb bude výdavkový limit prepočítaný úplne nanovo berúc do úvahy v tom čase aktuálny stav dlhodobej udržateľnosti.

TABUĽKA 44 – Aktualizácia cieľného salda zodpovedajúca splneniu výdavkových limitov (v% HDP)

	2023	2024	2025	2026	Poznámka
1) Saldo VS zodpovedajúce splneniu výdavkových limitov	-6,49	-4,04	-3,42	-3,35	Vypočítané RRZ v decembri 2022. Pre rok 2026 je saldo odhadnuté na základe medziročného vývoja NPC scenára RRZ
2) Aktualizácia Výboru pre daňové prognózy (VpDP) - všetky vplyvy	-0,29	-0,25	-0,42		Rozdiel v prognózach medzi aprílom 2023 a septembrom 2022 (daňové a nedaňové príjmy)
3a) Aktualizácia VpDP - vplyvy legislatívy	0,25	-0,03	-0,10		Rozdiel v prognózach medzi aprílom 2023 a septembrom 2022 (daňové a nedaňové príjmy)
3b) Aktualizácia legislatívy mimo VpDP	-0,01	-0,02	-0,02		Prijatá legislatíva ovplyvňujúca príjmy verejnej správy mimo VpDP.
4) Aktualizácia prognózy úrokových nákladov	0,12	0,04	0,05		Rozdiel v prognózach medzi aprílom 2023 a septembrom 2022
5) Nové cieľné saldo zodpovedajúce splneniu výdavkových limitov (bez aktualizácie limitu) = 1+2+4		-4,26	-3,79		
6) Nové cieľné saldo zodpovedajúce splneniu výd. limitov (aktualizovaný o novú legislatívu) = 1+2+4-3	-6,49	-4,21	-3,67	-3,61	